Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 75. évfolyam, 14. szám ■ 2010. április 4. ■ Húsvét ünnepe Ára: 250 Ft

„Megalapozták az evangélikus egyház önállóságát, a püspöki rendszert, valamint a világiak és egyháziak együttműködését az egyházkormányzatban.”
Négyszáz éve volt a zsolnai zsinat *5. oldal*

„Ha tehát még fogva tart a sátán, ha a bűnök még e világhoz kötöznek, hagyjuk oda régi életünket, kezdjünk új életet Krisztussal!”
Mit jelent számomra húsvét? *11. oldal*

„A húsvéti tojás nem csupán dísztárgy, hanem – mint táplálék – a hosszú böjt utáni fontos élelmiszer, a húsvéti »szentelmények« közé tartozik, a sonkával együtt.”
Interjú Mosonyi Éva népi iparművésszel *13. oldal*

Patmoszi húsvét *2. oldal*
Felelős vagyok atyámfiáért... *3. oldal*
Régi bort új tömlőbe *5. oldal*
Lelket karbantartó költészet *6. oldal*
Német és szlovák oldal *7. és 10. oldal*
De hol vannak a samaritánusok? *13. oldal*

„Ez a húsvét olyan ünnep,
bocsánata van a bűnnek.
Fönt a hegyen az a Kereszt
új élet útjára ereszt.

A tél szennyét mind lemosva
készülődünk a holnapra,
a pünkösdre, szép pünkösdre,
lángos csodák jövésére.

Szirmos jövőnk féltve, óva
készülődünk még nagyobbra:
el nem érhető csodára,
örökös harmóniára.”

Bíró András Hit és bizalom című verseskötetéről lapunk 6. oldalán

HÚSVÉT ÜNNEPE

Dicsőség néked, Istenünk!

Múlt heti beköszöntőnkből értesülhettek róla, hogy legnagyobb ünnepünkön, húsvétkor újraindul a *Cantate* rovat. Ma, a heti énekekről szóló sorozat elején ugyanaz az ének kerül sorra, mint amellyel tavaly ilyenkor befejeztük az *ÉnekKincsTár* rovatot. Ahogy ígértük: előbb elemzést olvashatnak, majd az ének szövegére készült meditáció következik.

A *Liturgikus könyv* így ír a javasolt énekrendről: „…minden ünnepünkhöz két – énekeskönyvünkből származó – éneket ajánlunk, olyanokat, amelyek mind szövegükben, mind dallamukban a leginkább megszólaltatják egy-egy ünnep jellegzetes üzenetét. Az első ének szorosan az ünnephez kapcsolódik, a második emellett szem előtt tartja az *Útmutató* heti igéjét is. Az évről évre ismétlődő énekeknek a gyülekezet tudatában hozzá kell kapcsolódniuk egy-egy ünnephez, időszakhoz.”

Ezt a folyamatot szerettük volna segíteni eddigi írásainkkal, és ez a célunk most is.

A *Dicsőség néked, Istenünk!* (EÉ 216) a reformáció korának kiemelkedő kompozíciója. Szövegét *Michael Weiße* (1488–1534), a *Cseh Testvérek* lelkésze írta. A vers mintája a *Surrexit Christus hodie* kanció, melyet Weiße húsz versszakra bővít. Az énekeskönyvünkben megjelenő hat strófa a feltámadás hirdetésére, az angyal által elmondott örömhírre összpontosít. Az ének 1609-ben került be evangélikus énekeskönyvbe: *Melchior Vulpius* (1570–1615) weimari kántor dallama és harmonizációja nagyban hozzájárul az ének kedveltségéhez.

A részletes elemzés megtalálható az *Evangélikus Élet* 2009/15. számában. Most inkább ismerkedjünk meg közelebbről azzal a műfajjal, amelyből ez az ének is származik.

A középkortól kezdve igen népszerű *kanció* egyszólamú, latin nyelvű vallásos ének. Jellemzője a strofikus szerkezet, a refrén használata, a könnyen énekelhető dallam. Me-

CANTATE

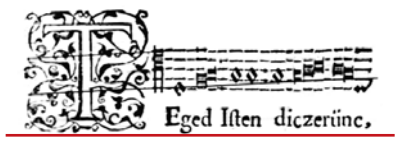

lodikájában népi és egyházi elemek keverednek. Többnyire a legjelentősebb keresztény ünnepek teológiai mondanivalóját, dogmatikai tartalmát foglalja közérthető, verses formába. Ez tette lehetővé, hogy a reformáció idején anyanyelvű gyülekezeti énekké alakítsák. Ebbe a műfajba tartozik például a *Hadd zengjen énekszó* (EÉ 151), a *Kit sok boldog pásztor dicsért* (EÉ 152), a *Mind jöjjetek, örvendjetek* (GyLK 814): valamennyi hármas lüktetésű, táncos dallammal jár együtt. Karaktere miatt ebbe a csoportba sorolható a *Felvirradt áldott, szép napunk* (EÉ 217) és a *Feltámadt Isten szent Fia* (EÉ 218) is.

Kívánom, hogy énekeink is vigyenek közelebb minket a felszabadult húsvéti örömhöz!

■ Ecsedi Zsuzsa

Eleget tett miértünk

Évekkel ezelőtt, egy régi hittanóra. Próbálom megtanítani ezt a gyerekkoromtól ismert dalt. Annyi év után még mindig szívesen, pedig már vagy ezerszer ismételtem.

„Harmadnap, húsvét hajnalán / A kő még sírján sötétlett, / De ő mint élő kilépett.”

Végre megy. A kissé bizonytalan kamaszhangok nehezen igazodnak a dallamhoz.

– Énekeljük el mindegyik versszakával! – mondom, bízva abban, hogy a sok strófa után végül csak sikerül elsajátítaniuk. Én kezdem, alig csatlakoznak. A halleluja aztán végre szól. A következő versszaknál ismét csak az én hangom hallatszik, a halleluja viszont most már zeng.

„Az angyal szólt: ne féljetek! / Szívetek Jézushoz vágyik. / Üres a sírja, nincs már itt.”

Annak ellenére, hogy tudják már a verzéket is, ezt meghagyják nekem, ők csak a halleluját éneklik, de azt nagyon. Így megy ez aztán végig.

A szégyellős kislány is meri már, a mindig renitens nagyfiú teli torokból fújja. Eléneklem nekik a húsvéti történetet. Ők pedig válaszolnak az eseményekre:

„Halleluja, halleluja, halleluja!”

Minden arcon húsvéti fény.

* * *

Azóta életem sokszor állított a feltámadás titka elé. Olykor hitetlenül irtottam magamból az ünnepet, olykor fenséges rendszerek mögé húzódtam. Olykor elkapott a hite, aztán mégis engedett lehullani, a reménység koppant a hideg kövön.

„Bízzatok! Él! Feltámadott! / Leküzdött minden ínséget. / Halálon győzött az élet.”

Most az egyszerű dallam fák között futó langyos tavaszi szellőként járja át életemet. Nincs benne nagy gondolati rendszer, csak elmeséli, mi történt. Mintha versszakról versszakra erősödne hite, bátorodna a hangja, hogy végül az egyszerű, szinte gyermeki módon megfogalmazott történetből erőt nyerjen:

„Hogy bűnt levetve áldhassunk, / S örökké zengjen az ének: / Dicsőség Jézus nevének.”

Lépéseim a ritmushoz igazodnak. Húsvéti remény jár át. A régi kamaszhangokkal szívem egy kórusban válaszol arra, ami akkor valóban megtörtént:

„Halleluja, halleluja, halleluja!”

■ Koczor Tamás

Magyar feltámadás?

■ Prőhle Gergely

Sajátos böjt és húsvét az idei. Hosszú volt a tél. Egyes helyeken hónapokig is hó borította a tájat. Amikor már mindnyájan azt hittük, hogy enyhül az idő, még egy országos havazás lassította le az életet. Halálesetek, betegségek híre fájdította szívünket egyházon belül és kívül, és akkor még nem beszéltünk azokról a statisztikailag is érzékelhető társadalmi méretű betegségekről, melyekről a hírek szólnak, ám amelyek tüneteit ki-ki a saját környezetében is érzékelheti. Mintha az a bizonyos „rosszkedvünk tele” tartott volna ki a végsőkig, próbára téve természetet és technikát, emberi hangulatokat és közüzemeket. Csak Sándor, József és Benedek hozták zsákban a meleget, mostanra pedig már látványosan erőre kapott a tavasz, mintha a lemaradást igyekezne pótolni.

Különös az idei húsvét azért is, mert március idusán hivatalosan is elkezdődött a pártok választási kampánya. S ha a plakátok szövegeit olvassa az ember, akkor bizony nem tud – és persze nem is akar – elvonatkoztatni egy-egy mondat biblikus gyökerétől. A politikusi megszólalásokban gyakran köszönnek vissza a Szentírás szavai, olykor talán tudatosan, sokszor azonban nyilván azért, mert – ha tetszik, ha nem – bizonyos fordulatok a keresztény kultúra évszázadai során mélyen beivódtak a nyelvhasználatba. Kerülve az aktuális eseteket, emlékezzünk csak a Kádár-rendszer mottójává vált pártvezetői mondatra, mely szerint „aki nincs ellenünk, az velünk van”. Az első titkár szavainak és *Márk evangéliumának* egybeesése nyilván véletlen, a biblikus szóhasználatból eredő toposzok olykor blaszfém használata azonban tény. Talán nem is érdemes küzdeni ellenük, helyesebb, ha a szó vagy a biblikus fordulat eredeti jelentésére igyekszünk terelni a figyelmet, s akár meg is köszönhetjük a kéretlen „reklámot”.

Húsvétra készülődve, a választási kampány kellős közepén különösen aktuális egy másik ilyen szókapcsolat, a „magyar feltámadás”. *Papp-Váry Elemérné Hitvallás* című versének – már-már szállóigévé vált – kezdő és záró versszaka fejeződik be így: „Hiszek Magyarország feltámadásában.”

A trianoni békediktátumot követő évtizedekben ez a vers sokaknak adott erőt, biztatást a reménytelennek tűnő helyzetben, kilátásba helyezve a „magyar feltámadás”, azaz az elszakított országrészek visszacsatolásának lehetőségét. De jelentősebb költőink is éltek a feltámadás és a földi megújulás „áthallásával”.

„Húsvét, örök legenda, drága zálog” – írja *Juhász Gyula* 1919-ben, és a reményt a világ számára nem a régi húsvétok emlékében, hanem az „új feltámadásban” láttatja *(Húsvétra).* *Babits Mihály* 1916-ban békevágyát foglalja versbe *(Húsvét előtt):* „Aki halott, megbocsát, / ragyog az ég sátra. / Testvérek, ha túl leszünk, / sohse nézünk hátra!” – írja a húsvét minden régit elsöprő, megújító erejéről.

Ady Endre a magyar rögvalóságot állítja szembe a húsvét fényével *(A fekete Húsvét),* szinte igazolva ezzel a fátum áldozatává váló, rossz sorsát elkerülni nem tudó magyarságról szóló évszázados állításokat.

> **Jelentősebb költőink is éltek a feltámadás és a földi megújulás „áthallásával”.**

„Magyar feltámadás” – halljuk, olvassuk ma is, nyilván elsősorban nem a történelmi Magyarországgal, hanem sokkal inkább a választások nyomán várható politikai változásokkal kapcsolatban. A jelentősebb társadalmi, politikai átalakulások, mint amilyen a rendszerváltás is volt, a „történelem urának” közbeavatkozásával történtek, legalábbis a transzcendens elemet a világi gondolkodók jó része sem tudja kizárni a folyamatok elemzésekor. Helye van tehát az imádságnak az ország, a nemzet, a világ sorsáért, a benne élő emberek boldogulásáért.

Az is természetes, hogy ki-ki – ízlése szerint – több-kevesebb pátosszal tekint a magyar történelem egyes szakaszaira vagy tán az egész nemzeti sorsközösségre. Mégis, amikor manapság a magyar feltámadás kerül szóba, az az érzésem, hogy dolgaink politikai alakulását érdemtelenül hozzuk összefüggésbe a feltámadás misztériumával, keresztény hitünk alapjával. Az „örök legenda, drága zálog” kissé világias költői megfogalmazása maga a szent titok, több mint legenda, s persze sokkal több mint zálog. A nemzet sorsának jobbrafordulása pedig a gyakorlati ügyekben nem legendák, hanem az emberi jó kormányzás kérdése, amelyben az elmúlt években sajnos nem lehetett részünk.

Nem kétséges: a húsvét csodája, a megújulásba vetett hit és annak öröme nekünk, magyarországi evangélikusoknak különös bizalmat és erőt kell adjon ahhoz, hogy szűkebb és tágabb környezetünket megújíthassuk. A tudatos politikai választásra készülve pedig ne azt kérdezzük, hogy lesz-e magyar feltámadás, hanem hogy a feltámadás hogyan válhat minél többek számára közös élménnyé Magyarországon és szerte a Kárpát-medencében.

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője

Oratio œcumenica

Mindenható Istenünk, szerető Mennyei Atyánk! Fiad, Jézus Krisztus nevében fordulunk hozzád, aki halott volt, de, íme, él örökkön-örökké, mert minden emberi értelmet meghaladó erőddel és szereteteddel feltámasztottad őt a halálból. A halál felett aratott győzelem ünnepének örömét tedd bennünk olyan elevenné, hogy az hasson át és éltessen minket a hétköznapokban is.

Mindenekelőtt színed elé visszük imádságunkban azokat a testvéreinket, akik éppen ezekben a napokban néznek szembe a halállal, vagy vívnak haláltusát. Légy mellettük, adj nekik erőt, s munkáld bennük a hitet, hogy a halállal nemcsak elmúlik valami, hanem valami új kezdődik, amely a hozzád való megérkezésben éri el célját. Vigasztalásodba ajánljuk azokat a testvéreinket is, akik az elmúlt napokban temették szerettüket, vagy az előttünk álló napokban vesznek búcsút valakitől. Adj nekik enyhülést fájdalmukban, és vigasztald őket a feltámadás és a „van tovább" reménységével!

Könyörgünk hozzád azokért, akik a lelki halál árnyékának völgyében járnak, akik reménytelenségbe sodródtak, és nem látnak a mélységből kiutat. Szentlelked ébressze fel bennük a reménységet és a hitet, s munkálja bennük az akarást és a cselekvést, hogy megújult erővel nézzenek a holnap elé. Rendelj melléjük az úton segíteni kész társakat, akik nemcsak biztató szóval és derűt sugározva fordulnak feléjük, hanem hirdetik számukra a megfeszített, de feltámadt Krisztust.

Hisszük és valljuk, hogy nem véletlenül születtünk ebbe az országba, s lettünk e nemzet fiai. Láttasd meg velünk és sokakkal, hogy a bajt nem elsősorban a szegénység, a pénztelenség és a gazdasági válság okozza, hanem az erkölcsi mélység, a felelőtlenség, a fásultság, a reménytelenség és a hitetlenség. Lehajtott fejünket emeld fel, és áldj meg minden becsületes szándékot, amely nem rombol, hanem épít!

Szerető Istenünk! Neked adunk hálát családunkért: szülőért, gyermekért, testvérért, közeli és távoli hozzátartozóért. Hálát adunk neked mindazokért, akik testvéreink a Krisztusban. Köszönjük, hogy Fiad, Jézus Krisztus feltámadása által meggyőztél minket arról, hogy nem a halálé az utolsó szó, hanem az életé. Indíts minket arra, hogy szavakkal vagy szavak nélkül újra meg újra hirdessük egymásnak és szerte a világnak, hogy az Úr feltámadt, az Úr „valóban feltámadt". Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„A saját személyében Krisztus igaz volt, csak mert mások bűnét vette magára, lett bűnössé. Ezért támad rá a bűn. S ő eltűri, hogy megragadják, s keresztre hurcolják. Meghal, mintha maga követett volna el halálos bűnt. De a másoktól magára vett idegen bűn alatt oly tiszta szentség rejtőzött, hogy a bűn nem tudta azt legyőzni. Krisztus testében tehát a bűn is meghalt."

▶ *Luther Márton:*
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE – JEL 1,9–18

Patmoszi húsvét

A VASÁRNAP IGÉJE

„Én, János, testvéretek a bajban és társatok az üldöztetésben…" – ezekkel a szavakkal kezdődik a *Mária evangéliuma* című rockopera. A szerzők a most húsvéti alapigéül szolgáló Apokalipszis-szakaszból vették ezt a mondatot (Jel 1,9), feleleventve azt a régi hagyományt, hogy Jézus szeretett tanítványa azonos a Biblia utolsó könyvének szerzőjével. Ennek értelmében évtizedek teltek el, és immár aggastyán lett az egykor legifjabb tanítványból. Ő, aki – Jézus édesanyjával, Máriával együtt – egészen a keresztig kísérte Jézust, most találkozik a megdicsőült Krisztussal. Pedig a Golgota hegyét és Patmosz szigetét nemcsak mérföldek sokasága választja el egymástól, hanem a szó szoros értelmében ég és föld. A patmoszi száműzetésben ugyanis a mennyei Király jelenik meg Jánosnak, a kereszten pedig egy ízig-vérig földi szenvedő vívta haláltusáját.

A kettő mégis egy és ugyanaz. Aki valóságos emberként vállalta a kínhalált, az most valóságos Istenként jelenik meg az apostoli-prófétai látomásban.

Az egyház évről évre megteszi a Golgotától Patmoszig vezető utat, hiszen nagypéntek után következik húsvét. Nagypénteken mennydörgésszerű hang hallatszott, a patmoszi húsvétkor pedig trombiták szava. *Patmoszi trombiták* című versében *Nagy Gáspár* így dolgozza fel ezt a jelenetet:

Patmosz szikláin a szél
pörgeti, pörgeti egyre
a fehér vásznakat;
sodorja elém a hószín lapokat,
mint valami ajándékba kapott
határidőnaplót ,
mely Tőle való, egyedül Tőle.
(…)
Túléltem forró szurkokat…
nézek a fehér lapok szövetén,
sziklák elvékonyult lemezein át
Efezus felé, mikor vibráló lesz az ég,
kifehérül a csönd is, oly nagyra van
terhével: mintha üvegburában pattanó
hártyák…

Jánost megrendíti a Lélekben elragadtatva átélt találkozás a megdicsőült Krisztussal. A hét arany gyertyatartó között megjelenő különös lény, akinek haja hófehér volt, és szeme, mint a tűz lángja, jobb kezében hét csillagot tartott, szájából pedig éles kard jött ki, érthető módon mindenekelőtt rémülettel töltötte el őt. A szent és a profán találkozása mindig ilyen magasfeszültséggel jár. Első találkozásukkor így könyörgött Péter Jézusnak: *„Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!"* (Lk 5,8) Saul a damaszkuszi úton földre zuhant és megvakult, amikor mennyei fény kíséretében ugyancsak a feltámadott Úr szólította őt meg (Ap Csel 9,1–9). A maga költői eszközeivel *Ady Endre* is ezt fejezi ki *Az Úr érkezése* című versében:

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjúságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt
Mindörökre látom.

János az Úr lába elé esik, mint egy halott. Ő pedig a „ne félj!" szavakkal élesztgeti és szólongatja őt. Közben pedig ráteszi jobbját. János előbb talán az ítélő Isten súlyos karját érzi magán, de aztán alighanem simogatássá szelídül ez az érintés. Emlékeztet arra a gesztusra, amellyel a földi Jézus megérintette és megáldotta az embert. Mint ahogy a „ne félj!", „ne féljetek!" köszöntés is oly sokszor hangzott az ő szájából. És természetesen ez volt a feltámadott Úr első szava is övéihez.

„Ne félj, én vagyok az első és az utolsó…", hangzik tovább Jézus szava (1,17). Ezzel egyrészt az *Ószövetségben* a monoteizmus kizárólagos igényével megszólaló Úrral vállal közösséget, másrészt utal arra, hogy ő mindennek a kezdete és a vége. Szép hagyomány egy utazást, munkát, vállalkozást Jézus nevében kezdeni, majd az ő nevében bevégezni, neki hálát adni.

Jézus az első és az utolsó, vagyis ő nem ideiglenes, nem átmeneti. Egy kabát, amelyet ilyenkor tavasszal hordunk, lehet átmeneti – de Jézus nem. Egy kor, amelyben élünk, lehet átmeneti – de Jézus nem. Egy festőnek lehetnek átmeneti stíluskorszakai – Jézusnak nem.

Egyszer egy gyenesdiási ifjúsági konferencia után levelet kaptam egy ott hitre jutott fiataltól. Beszámolt arról, hogy édesapja nem örült megtérésének, hanem cinikusan ezt mondta neki: „Majd kinövöd! Ennyi idős koromban én is romantikus idealista voltam, világmegváltó tervekkel…"

De Jézust nem lehet kinőni, mint egy cipőt vagy nadrágot. Ő nem cserélhető fel egykönnyen új eszmékre. Létével beleivódik az emberbe, nem lehet szabadulni tőle. Ezt élhette át János is, aki minden kedvezőtlen külső körülmény ellenére megmaradt Jézus tanítványának, akit még a patmoszi száműzetésben is elért a feltámadott kegyelme.

„…halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké" (1,18) – hangzik tovább Jézus szava. Ünnepek táján – talán húsvétkor is – gyakran kapunk üdvözletet távoli emberektől. „Jé, hiszen ő még él?" – kérdezzük olykor. Igen, Jézus életjelt ad magáról! Ő a világ élete: ha ki akarnánk őt taszítani, a világ szívét tépnénk ki. Ő az egyház élete: nélküle még a legjobb emberi szándékok is kudarcot vallanak. Ő kinek-kinek a személyes élete. Jánost hite miatt száműzték Patmoszra, de az élő Jézus oda is utánament.

Jánosnak, miután jobbjával megérinti őt a feltámadott Jézus, elmúlik aléltsága, és teljesíti a rábízott feladatot: megírja azt, *„amik vannak, és amik történni fognak ezek után"* (1,19). Vagyis tanúskodik Jézusról mint feltámadottról, valamint az új égről és az új földről.

Az élő Jézus éleszteni akar. És aki eddig testvérünk volt a bajban és társunk az üldöztetésben, az hozzá akar járulni – könyvének máig érvényes hatásán keresztül – Isten mai egyházának megelevenedéséhez és sokak újjászületéséhez.

■ Fabiny Tamás

Imádkozzunk! Köszönjük neked, Urunk, mindazokat a szolgákat, akik a maguk patmoszi helyzetében is kitartottak melletted. És még inkább köszönjük a te végtelen szereteted, hogy őket a maguk helyzetében is utolérted feltámadásod hírével. Így adj a te mai patmoszi népednek is új életet. Ámen.

HÚSVÉT 2. NAPJA – 1KOR 15,21–23

„Ember által…"

AZ ÜNNEP IGÉJE

A természettudományon tájékozódó ember a halált az élet részének tartja. A természeten tájékozódó teológus a mulandóságot a teremtésből vezeti le. Pál apostol nem a tudományon és nem a természeten tájékozódik, hanem a kinyilatkoztatáson. A bibliai teremtéstörténet és az ember bűnbeesésének története alapján mondja, hogy a halál nem az élet része, nem is a teremtésből következik, hanem a halál bűnkövetkezmény. Mint ilyen, a halál *„ember által van"* – az első ember engedetlensége által. De ugyanígy *„ember által van"* a föltámadás is: az első engedelmes ember, Jézus engedelmessége által. Ha tehát a *halál bűnkövetkezmény,* akkor a *föltámadás engedelmességkövetkezmény.*

A történelemben a *„Mi lett volna, ha…"* kezdetű kérdéseknek nincs értelmük. Ez ugyanígy áll az üdvtörténetre is. „Mi lett volna, ha az ember nem esik bűnbe, nem válik engedetlenné Istennel szemben? Milyen lenne akkor a halál nélküli világ?" Nem tudjuk. Kár is találgatnunk. Valószínűleg nem lenne idő, mert az idő és a mulandóság szorosan összefügg. Milyen lenne egy időtlen világban élni? Nem érdemes ezen törni a fejünket. Majd megtudjuk, ha eljön az ideje: ha időnk letelik, és a mulandóság mostani világát elhagyjuk.

De az idő múló világának ettől függetlenül is vége lesz egyszer. Pál – mint általában az első századi kereszténység – azt remélte, hogy még az ő generációja idején. Ebben tévedett. De csak ebben. Mert az idő leteltének, az időhöz kötött világ felbomlásának idejét nem tisztünk tudni. Ez Isten titka. Azt viszont tudnunk kell, hogy aki az idő világából kilép, az nem elvész, hanem az időtlenségbe lép át.

Jézus feltámadása éppen ezt nyilatkoztatja ki. És még valamit: az időtlenségbe való átlépés által senki nem lesz mássá. Jézus sem lett mássá, mint aki ebben a mulandó világban volt. Időtlenül ugyanaz a Krisztus maradt! Ez hitünk számára hatalmas evangélium. Értelmünk számára viszont komoly figyelmeztetés: időtlenül azok maradunk, mint akik az idő világából való kilépéskor vagyunk. Más szóval: amíg az idő mulandó világában élünk, addig van módunk változásra. Addig kell, hogy Ádám engedetlen fiaiból – Jézus képmására formálódva – Isten engedelmes gyermekeivé szülessünk újjá. A mulandóság világában telő földi életünk semmi más, mint erre alkalmat nyújtó *kegyelmi idő.* A kérdés az, hogy élünk vagy visszaélünk vele.

Ha figyelmesen olvassuk az evangéliumokat, fel fog tűnni, hogy Jézus szóhasználatában a halál egészen mást jelent, mint amit általában értünk rajta. Mi többnyire a biológiai halálra gondolunk. Jézus a biológiai halált sosem nevezi halálnak, hanem mindig körülírja. *„Ne féljetek azoktól, akik megölik a testet, de a lelket meg nem ölhetik. Inkább attól féljetek, aki a lelket is, meg a testet is el tudja pusztítani a gyehennában"* – mondja Máté 10,28-ban. Jézus szerint ez utóbbi jelenti a halált. Ebben az értelemben beszél ép testben járó-kelő emberekről nemegyszer úgy, mint halottakról. Ugyanakkor a biológiai értelemben halottakat *„a sírban lévőknek"* mondja. *„Ne csodálkozzatok ezen, mert eljön az óra, amelyben mindazok, akik a sírban vannak, meghallják az ő* (Emberfia) *hangját…"* – mondja János 5,28-ban. De a mondatnak folytatása is van: *„…és kijönnek. Akik a jót tették, az életre támadnak fel; akik pedig a rosszat cselekedték, az ítéletre támadnak fel."*

Mert az idő világából kilépve időtlenül azok lesznek, akik voltak: Istennel közösségben élő engedelmesek vagy Istentől elszakadt engedetlenek, Isten és Isten rendje ellen lázadók.

Pál apostol szerint Ádámtól mindannyian az engedetlenség, a lázadás lelkét örököltük. Mindannyian az Istennel való közösség hiányával születtünk meg az idő és a mulandóság világában. Az egyetlen engedelmesnek, Isten Fiának kellett meghalnia ahhoz, hogy az engedelmesség lelkét, a *fiúság Lelkét* örökölhessük, aki által újra közösségünk lehet Istennel.

Egyedül Jézus biológiai halála képes *hit által* megtörni a mi lelki halálunkat. Ezért a legmélyebb titkot, a legnagyobb igazságot mondja ki a keleti egyház liturgiájában minden alkalommal elhangzó, de húsvétkor – más-más szövegkörnyezetben – vagy negyvenszer megismétlődő kijelentés: *„Krisztus halállal tiporta el a halált."* És ezt az *ember Jézus* tette. Aki *„Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig."* (Fil 2,6–8) Ezért igaz, hogy *„ember által van a halál, ember által van a halottak feltámadása is".*

„Mert ahogyan Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy a Krisztusban is mindnyájan életre kelnek" – folytatja az apostol, és itt szándékosan nem a *feltámadás* szót használja. Mert az idő lejártakor, az időtlenség világának eljövetelekor mindenki *életre kel* ugyan, de akik az Istennel való közösségen kívül, nem az engedelmesség, hanem a lázadás gyermekeiként fejezték be életüket a mulandó világban, azok számára ez az életre kelés nem feltámadás lesz, hanem lelki értelemben halott állapotuk, Isten-nélküliségük időtlenné válása.

A *pokol* és a *kárhozat* kifejezés nem mást, mint éppen az Isten-nélküliség időtlenné vált állapotát jelöli. Akik viszont földi életükben Jézus halálának gyümölcseként, a Szentlélek ajándékának elnyerése által visszatértek az Istennel való közösségbe, más szóval lelki értelemben már feltámadtak, azok számára Krisztus dicsőségben való megjelenése több lesz életre kelésnél: a hitben már a mulandó világban megtörtént feltámadásuk időtlenné válásának pillanata lesz.

■ Véghelyi Antal

Imádkozzunk! „Hódolattal ünnepeljük Krisztus feltámadását, mert íme, a kereszt örömöt hozott a világba! Áldjuk a föltámadott Urat, aki eltűrte értünk a keresztet, és halálával eltiporta a halált. Ó, dicsőséges és szentséges húsvéti Bárány, Krisztus! Ó, Bölcsesség, Isten Igéje és Hatalom! Emlékezzél meg rólunk, amikor eljössz a te országodba." (A Liturgikonból)

Felelős vagyok atyámfiáért…

Missziói konzultáció Piliscsabán

Reménységgel előre – többekben megfogalmazódott ez a március 23–24-én tartott missziói konzultáció után, amikor egyházunk missziósai cseréltek tapasztalatot, szőttek együtt terveket, és csodálkoztak rá Isten Lelkének munkájára egymás szolgálatában, felismeréseiben. A *Szeverényi János* országos missziói lelkész által évente összehívott találkozó célja kettős: a szakmai továbbképzés mellett a lelki felfrissülést is hivatott segíteni.

A főelőadó *Kunszabó Zoltán* római katolikus diakónus, az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye Missziós Referatúrájának képzési felelőse, az Új Jeruzsálem Közösség alapítója volt, aki a katolikus egyház missziójáról szólva hangsúlyozta: Krisztust kell hirdetni, mert minden népnek joga van hallani az evangéliumot. Elutasította azt a véleményt, hogy a világ közönyös, és rámutatott arra, hogy sokszor azért nem jönnek az emberek a keresztény közösségekbe, mert ott sok magasröptű eszmefuttatás hangzik el, csak éppen a lényegről nem beszélnek.

Elmondta, hogy egyházában a megújulási mozgalmak élen járnak a misszióban, de fontos, hogy együttműködjenek a plébániákkal, hiszen közösségi háttér nélkül nem lehet evangélizálni; az előbbi lendületessége és az utóbbi stabilitása olyan, mint amikor a harcba könnyűlovasságot és nehéztüzérséget egyaránt vezényelnek. Egy erősen hierarchikus egyház tagjaként utalt arra is, hogy milyen fontos a felsőbbség szerepe, hiszen „ha a legfelsőbb szinten fújják a kürtöt, annak nincs párja”.

A hozzászólók azon túl, hogy megállapították, mennyire hasonló a látásuk a katolikus testvérekéhez, több fontos gondolatot is megfogalmaztak. Elengedhetetlen az imádkozás, a tervezés, az adakozás, az ökumenikus gondolkodás, a laikusok szolgálata és a szeretetteljes aggodalom azokért, akik Krisztus nélkül a kárhozat felé tartanak.

Jelen voltak az evangélikus egyház missziói bizottságának tagjai, akik a konzultáció előtt tartották ülésüket, valamint Gáncs Péter misszióért felelős püspök, az egyházkerületi missziói lelkészek, az egyházmegyei missziói felelősök és a missziói munkaágak vezetői, képviselői.

Többször megfogalmazódott az, hogy erősíteni kellene a misszió iránti elkötelezettséget a lelkészek és a teológushallgatók között, és jó lenne, ha missziói bizottságok alakulnának a gyülekezetekben. Sok jó példáról is szó esett, melyeket az illetékesek jobban hirdethetnének az egyházi sajtóban, hogy ötletet kaphassanak azok is, akik jó szándékúak, de tanácstalanok.

A munkaágak közül ezúttal a férfi-, cigány-, börtön-, alkoholbeteg-mentő misszió, valamint a kórházi lelkigondozók tartottak megbeszélést, a résztvevők köre azonban kibővült egyes érdeklődőkkel, például a szép számban jelen lévő megyei felelősökkel.

Egyházunkban egyre több férfikör működik, a veszprémi csoport vezetője, *Lóczi Tibor* ott is volt a találkozón. *Bakay Péter* cigánymissziós referens szerint egyre inkább bekerül a köztudatba a cigánymissziós munka is. Folyamatosan térképezik fel a gyülekezeteket, hogy hol vannak romák, illetve a szokásos nyári és őszi programjaik mellett több rendezvényen – például a májusi kerületi missziói napon is – részt vesznek.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Bízik László börtönlelkész örömmel jelezte, hogy a budapesti börtönökben hamarosan megkezdi munkáját egy új, félállású lelkész, de még bizonytalan, hogy milyen felekezetű lesz. *Roszík Gábor,* a Magyar Testvéri Börtöntársaság és a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke szólt a misszió által működtetett, váci APAC-körletről, valamint a közelgő börtönmissziós imahétről és *Sólyom László* köztársasági elnök tervezett májusi látogatásáról a börtönlelkészeknél.

Az alkoholbetegekkel foglalkozó Középhalmi Misszió Alapítványnál a közelmúltban változás történt: *dr. Sárkány Angyal* hosszú évek hűséges munkája után átadta a kuratóriumi elnökséget *Mikó Lászlónak.*

Molnár József kórházlelkész lelkesen beszélt a miskolci egészségügyi intézményről, ahol négy, különböző felekezetű lelkész is szolgál a kórház alkalmazásában (!), és mindennap van istentisztelet; s hogy *dr. Csiba Gábor,* az intézmény főigazgató főorvosa erősen szorgalmazza, hogy minden kórházban legyen hivatásos lelkész.

Gyöngyszeme volt a találkozónak *Visky András Júlia* című monodrámája *Dér Denisa* előadásában. Erre a konzultáció negyvenöt résztvevője mellett a helyi gyülekezet negyven tagja is kíváncsi volt.

Az elkötelezett missziós csapat, mely Piliscsabáról hazaindult, természetesen tudatában van annak, hogy fontosak az ötletek és a lelkesedés, de a misszió munkálója nem mi vagyunk, hanem a Szentlélek Isten.

■ Hulej Enikő

Fényképes beszámoló az Evangélikus Missziói Központ honlapján: http://misszio.lutheran.hu

Evangélikus széderest

A balassagyarmati evangélikus gyülekezetben immár második éve ismerkednek a zsidó hagyományokkal a bibliaóra keretében. A *haggada* (a kivonulás történetének elbeszélése) segítségével jobban megérthető, hogy az

A SZERZŐ FELVÉTELE

egyiptomi szolgaságból való szabadulás ünnepe hogyan vált Jézus Krisztusnak, Isten egyszülött Fiának az emberiségért vállalt szenvedése és halála által az úrvacsora ünnepévé.

2009 böjtjében – a kezdetkor – még mindössze tizenketten vettek részt az alkalmon, idén viszont húsz főre kellett teríteni, hogy a templomot szimbolizáló főtt tojásból, a szolgaság emlékére könnyeket facsaró tormából, a téglák agyagát jelképező *charoset* mártásból, a bárányt is szimbolizáló maceszből és a *„kárpászként”* körbeadott petrezselyemlevélből mindenkinek jusson.

A felszabadult légkörű alkalom egyrészt valóban felidézte a zsidó széderest hagyományait, hiszen az előkészületekből és az utómunkálatokból is nagy örömmel vették ki részüket a résztvevők, másfelől viszont végig – az ószövetségi teológia tükrében is – az egyetlen szabadítóra, Jézus Krisztusra irányult a figyelem – hiszen minden egyes jelképes cselekmény a végső megoldás felé mutatott. Az est végén az ajtók kitárása pedig kifejezetten a már megérkezett Illés próféta után jövő Messiás király fogadására utalt.

■ Bartha István

Hyaena bipedis

ÉGTÁJOLÓ

Olvastam, hogy a közhiedelemmel ellentétben a hiénák sokkal inkább élőzsákmány-szerzők, mint dögevők, hierarchikus felépítésű klánokban élnek, mindig falkában vadásznak, és semmilyen vad, legyen akár nagy testű ragadozó, nem érezheti magát biztonságban ott, ahol furcsa kacagásukkal, éhesen felbukkannak.

Ők a szavannák és félsivatagok igazi urai, akár fejlett nőstényoroszlánokat is elejtenek, a gepárdok, leopárdok pedig örülhetnek, ha csak a zsákmányuk mellől kergetik el őket, és nem saját maguk válnak zsákmánnyá. Rendkívül intelligensek, hatékony vadászok, hihetetlenül szívósak; ha szükséges, több száz kilométeren keresztül is képesek üldözni kiszemelt áldozatukat. Leginkább éjszaka, de előfordul, hogy nappal is vadásznak, és mindig a legkönnyebben elejthető áldozatot szemelik ki: a nagyon fiatal, tapasztalatlan vagy az idős, beteg, legyengült egyedeket, így elvégezve egyben a „természetes szelekció” fontos feladatát is. Nagyon falánkok, mohók, mindent felfalnak, zajos lakomájuk alkalmával tizennégy kilogramm húst is képesek felzabálni, ami egy hetven-nyolcvan kilós állattól igen figyelemreméltó teljesítmény. Erőteljes állkapcsukkal csontot, fogat, szarvat és minden ehetetlennek tűnő porcikát képesek felőrölni.

Szakkönyvek, lexikonok nem tartják számon, a szaktudomány sem jegyzi, mégis tapasztaljuk, hogy az emberi társadalom szavannáin és félsivatagos vidékein jelentős számban élnek a „kétlábú hiénák”, latinul Hyaena briss bipedis. Előre kell bocsátanom, hogy négylábú névrokonaikhoz szinte semmiben sem hasonlítanak, tudomásom szerint nem is keresztezhetők. Közös jellemzőjük, hogy könyörtelen ragadozók.

A kétlábú hiénák különböző testalkatúak, színűek, szagúak és intelligenciájúak; egyénileg vagy falkában vadásznak, éjjel és nappal. Áldozataikkal kegyetlenek és kíméletlenek. Leginkább élő áldozatra buknak, de az elhunytakat sem tartják érdektelennek. Kiterjedt vadászterületük miatt mindenütt fellelhetőek: az utcán, a boltokban, a törvényhozásban, a törvényvégrehajtásban, a gazdaság szféráiban, a BKV-nál, MÁV-nál, Ferihegyen, a Wall Streeten, a bukaresti Victoria-palotában, különböző közintézmények zegzugaiban, médiában, egyházban. Azt hiszem, hogy nincs egyetlen szeglete, hajlata életünk színtereinek, ahol ne lennének jelen.

Jellemző rájuk, hogy hiányzik a lelkiismeretük. A gátlástalanság, önzés, rosszindulat számukra erény, amely feltehetőleg a törzsfejlődés során bekövetkezett visszafejlődéssel magyarázható.

A kétlábú hiénák, akárcsak négylábú névrokonaik, nagyon szívósak, kifejlett zsákmányszerző ösztöneik vannak, éberek, agilisek, gerincük szemtelenül hajlékony, pofájuk bőre vastag, mint a cipőtalp. És erkölcsi érzékük teljesen hiányzik. Mindenütt jelen vannak, elpusztíthatatlanok, élethivatásuknak tekintik a zsákmányszerzést, a vadászatot. A megragadott zsákmányt pedig nem engedik el, addig meg nem állnak, amíg a legapróbb darabokra szét nem szaggatják, földbe nem döngölik, el nem pusztítják.

Ami azonban megkülönbözteti őket négylábú névrokonaiktól, az az, hogy kizárólag saját fajtájuk egyedeit szokták zsákmányul ejteni. Szinte válogatás nélkül támadnak, de józan vadászösztönükre hallgatva leginkább a kifáradt, sérült, legyengült vagy valamilyen okból kiszolgáltatott áldozatokat veszik célba.

Egyik legveszélyesebb alcsoportja a kétlábú hiénának a médiahiéna. Ez a társadalom szavannáinak korlátlan ura, harapása mérgező, és nincsen ellene oltóanyag, megfertőz mindent és mindenkit. Leginkább az emberi értelmet, a józan észt szereti, és ezt emészti fel roppant nagy falánksággal.

Erre volt példa az elmúlt hetekben, ahogyan egy roppant éhes médiahiéna-falka áldozatául esett Németország egyik legnépszerűbb püspök asszonya, *Margot Käßmann.* Nem mentegetni szeretném a püspök asszony tettét, az ittas vezetés tényét, amelynek megvan a jogi és erkölcsi következménye. Igazából az háborított fel engem, ahogyan az írott és elektronikus média kiéhezett hiéna módjára rácsapott erre a hirtelen kiszolgáltatottá vált asszonyra.

Egy banális hibából világesemény lett két napig. Szétmarcangolni, széttépni, megalázni, földbe tiporni, ölni, ölni. Bármit megtenni, csak sztori, szenzáció, felkapott hír legyen, növekvő eladási index, nagy rúgás az egyházon. Van-e, lehet-e ennél nagyobb öröm a hiénák falkájában? Két nap ömlött a feltuningolt, kiszínezett, ínycsiklandozó, jövedelmező sztori. Két nap egy nagyszerű, termékeny, értékes életpálya derékba törése. Egy család, egy közösség tragédiája. Óriási arányeltolódások, de aki mértéket, méltányosságot keres, az ne tegye. Talán a Holdon, a Marson, egy nagyon távoli bolygón, de ne itt közöttünk.

Az egészet úgy is lehet értékelni, mint egy rosszul sikerült kellemetlen epizódot, lehet úgy fogalmazni, hogy a püspök asszony elnyerte méltó büntetését. Aki háborúba indul, az legyen tisztában azzal, hogy nem lakomára megy. De azért hadd figyeljünk oda egy jelenségre: ma ő lett a médiahiénák zsákmánya, holnap te is sorra kerülhetsz, én is, és akkor ez már nem epizód, hanem folyamat.

A kétlábú hiénák nem természetes részei az ökoszisztémának. Ha kipusztulnának, én nem bánnám; ha végleg eltűnnének, nem történne más, csak tisztább lenne az ég kékje, szebben sütne a nap, bátrabban és becsületesebben nézhetnénk egymás szemébe. Nem félnénk a szavaktól, sem a rejtett gondolatoktól. Tetteinkért mernénk felelősséget vállalni, és talán fellélegezhetne az egész világ.

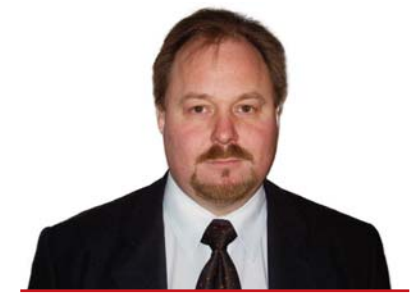

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

Nagyheti teológuspassió

„Ez az én vérem!” – elevenedtek meg Jézus szavai március 25-én este a harmadéves teológushallgatók hagyományos passiójátékának „ősbemutatóján” a zuglói evangélikus templomban. A tizenkét fős szereplőgárda ezután régi szokás szerint vándorszíntársulattá alakul, és ezúttal Somogy és Zala megye evangélikus gyülekezeteibe viszi el a passió általa készített feldolgozását. A nagyheti körútnak összesen tizenhat állomása lesz.

■ Zsíros András *felvétele*

HIRDETÉS

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány felvételt hirdet a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumba (1121 Budapest, Eötvös út 35.) a 2010/2011-es tanévben nappali tagozatos, protestáns egyetemi és főiskolai hallgatók számára. Információk a felvételi feltételekről a *www.mpta.hu* honlapon vagy az 1/391-9050-es telefonszámon. A jelentkezések beérkezési határideje május 24.

HIRDETÉS

A feltámadott Jézus hívása

A bibliai üdvtörténet több megrázó eseménye olyan helyszínekhez kötődik, amelyek a mai Izraelen kívül fekszenek, de a keresztény hívők ezeket a területeket is a Szentföld részének tekintik.

A legismertebb közülük az úgynevezett damaszkuszi út, ahol az őskeresztény egyházat üldöző farizeusnak, Saulnak megjelent a húsvétkor feltámadott Jézus, azt kérdezvén tőle: *„Saul, Saul, miért üldözöl engem?”* (ApCsel 9,4) Akkor vált üldözőből a keresztény egyház alapjait lerakó Pál apostollá, akinek a leveleit az *Újszövetség* tartalmazza.

Ezért az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) ez évben Damaszkuszba (Szíria) is tervez egy zarándokutat szeptember 20. és 28. között. A gazdag program (9 nap, 7 éjszaka) részleteiről tájékoztatás kapható az ÖTK-nál (1114 Budapest, Bocskai út 15., tel./fax: 1/466-4790, e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy *Gimesi Zsuzsa* lelkésznél (tel.: 70/508-7624, e-mail: ssngms@citromail.hu).

Idén még egy szentföldi (izraeli) út is előkészületben van október 7. és 14. között.

Mindkét zarándokútra várjuk az érdeklődők jelentkezését.

HIRDETÉS

A debreceni Harangszóért Alapítvány közgyűlési döntésének megfelelően az orgonánk teljes körű felújítása után az alapítványi cél most a templomtoronyba egy bronzharang beépítése. Minden adakozó segítsége örömmel tölt el bennünket, közelebb visz a célhoz.

Kiemelt köszönetünket kell kifejeznünk mindazoknak, akik az adójuk egy százalékát évenként alapítványunknak juttatták. Az APEH-től az alapítvány folyószámlájára a 2008. évi felajánlások alapján 322 197 forint érkezett.

Minden hittársunk, barátunk, támogatónk felajánlását nagyon köszönjük. Legyen mindnyájukon Isten áldása.

A Harangszóért Alapítvány kuratóriuma

A Déli Evangélikus Egyházkerület közleménye

„Mint széles folyó, / tisztíts meg, Urunk! / Itt puszta a táj, / és szomjazunk. / Mint széles folyó, / tisztíts meg, Urunk! / Ha nem jössz közel, / csak porban vagyunk.” (*Oh healing river – Koczor Tamás* fordítása)

A Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerülete pályázatot hirdetett meg hét énekszöveg magyarítására. A kijelölt énekek a Lutheránus Világszövetség 2010-ben Stuttgartban megrendezendő nagygyűlésének dalai közül kerültek ki. A kiírásra 34 pályázótól 143 fordítás érkezett, a hét ének közül öt esetében volt eredményes a verseny. A felkért szakértők bírálata alapján a következő pályázók fordításai értek el első helyezést:

- *Csorba István* (Budapest) – *Höre mich (Halld, Uram, esdeklő szavam)*
- *Dobóné Kiss Ildikó* (Solymár) – *Do fundo da angústia (Nincs remény, csak bánat)*
- *Jobb Domokos* (Krasznamihályfalva, Erdély) – *Jhothi Dho (Fényed add)*
- Koczor Tamás (Budapest) – *Lumière de Dieu (Jöjj, fény), Oh healing river (Ó, gyógyító folyó)*

A nyerteseknek szeretettel gratulálunk, valamint köszönjük minden pályázónak, hogy pályaműveket küldött be, és értékes munkájával hozzájárult egyházi zenei életünk gazdagodásához.

Az egyházkerület elnöksége

Püspökkönyv-bemutató Budavárban

Könyvbemutató helyszíne volt március 28-án, virágvasárnap este a budavári, Bécsi kapu téri evangélikus templom. Nem is akármilyené! Az Éghajlat Könyvkiadó *Manréza Füzetek* címet viselő sorozatának tizedik darabjaként három egyházi vezető közös kötete látott napvilágot. Az igényes kiadvány *A példázat erejével* címet viseli. A szerzőkkel – *Székely János* római katolikus, *Fabiny Tamás* evangélikus és *Kocsis Fülöp* görög katolikus püspökkel – az Éghajlat Könyvkiadó vezetője, *Kovács Lajos Péter* beszélgetett.

Az est vendégeit, a Mária Rádió hallgatóit és a program valamennyi résztvevőjét *Balicza Iván,* a Budavári Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze köszöntötte imádsággal, s elmondta: még sosem volt vendégük *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek.

Miután elhangzott *Babits Psychoanalysis Christiana* című verse *Sudár Annamária* előadóművész tolmácsolásában, és *Bán Istvánnak,* a gyülekezet kántorának orgonajátékában is gyönyörködhettek a jelenlévők, Kovács Lajos Péter – a beszélgetés moderátoraként – felkérte Erdő Péter bíborost, hogy mutassa be az új kötetet. Hogy miért éppen ő? Mint a kiadóigazgató elmondta, immár hagyomány, hogy a *Manréza Füzetek* sorozat darabjait mindig egy „régi szerző” ismerteti. Így a sorozat eddigi legsikeresebb darabját jegyző Erdő Péter kapta a felkérést, aki talán a legautentikusabb is három püspök tanúságtételének méltatására.

A bíboros mindvégig személyes, közvetlen hangon szólt hallgatóihoz. Mint megvallotta: meghatottan, sőt megilletődve lépett be első ízben a vári templom falai közé. A kötetre térve – melynek borítója, kombinálva az aranyszínt a böjt lilájával, *Simon András* remekbe szabott grafikájával üdítő látvány – arra mutatott rá: van közös mondanivalónk. A *Manréza Füzetek* sorozatot a kiadó azzal a céllal indította útnak, hogy a hívő emberekben élő értékeket feltárja a társadalom számára. Egy „más nyelvet beszélő világban élünk”, s igenis van mondanivalónk a világ számára!

Először a kötet ökumenikus jellege ragadta meg – mondta Erdő Péter –, az, hogy közös identitásunkról szól: Jézus személyéről és hozzá fűződő viszonyunkról. A bíboros ezután a szerzők és a műfajok heterogén voltát emelte ki mint értéket: a kerekasztal-beszélgetések, az interjúk, a szentbeszédek, írások és cikkek sorsokról, szókimondásról is sokat elárulnak.

A példázat-példakép kérdése is figyelmet érdemel. Mindhárom püspök őszintén vallott saját példaképeiről, a példakép Krisztusról s emberi példaképekről.

Erdő Péter végül kiemelte: e három felekezet püspöke egy nyelvet beszél. A Szentírást vallatják és értelmezik – valójában tudósai is –, s a kulturális kifinomultság is ott rejlik a sorok között. Emelkedettséggel szólnak a kor problémáiról, szavaiknak erejük, tanúságtételük van. Krisztushoz fűződő kapcsolatuk bensőséges, s ennek fénye rezonanciát kelt az olvasóban. A keresztény ember optimista! Erdő Péter ezzel a gondolattal zárta szavait a nagyhét kezdetén, s a biztatással, hogy hivatásunk ezt a fényt, örömöt, optimizmust sugározni.

Mindhárom szerző gazdagította az estét néhány személyes gondolattal. Fabiny Tamás mint házigazda rámutatott: őt sokszor nevezik fiatal püspöknek. Nos, e körben – Erdő Pétert nem számítva – ő a legidősebb. A beszélgetések sorozatát nagy élményként élte meg: találkozásaikat szomszédolásnak nevezte; mint a jelenlévők megtudhatták, a kötet szerzői Nyíregyházán, Esztergomban és az Északi Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalában ismerkedtek egymással, egyházmegyékkel, -kerületekkel. Fabiny Tamás gyümölcsözőnek és bátorítónak nevezte az ökumené ezen ajándékát, és biztatta a híveket: „szomszédoljanak” ők is, forrjanak össze családdá, mint ők hárman a beszélgetések alatt.

FOTÓ: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Székely János, Fabiny Tamás és Kocsis Fülöp közös kötetét dedikálja

Kocsis Fülöp azt a meggyőződését fogalmazta meg, hogy ugyanaz a lelkület él bennük püspöktársaival. Eszközzé válni Krisztus kezében jó!

Székely János – mint mondta – kicsit félve vágott bele ebbe a különös műfajba, majd ráébredt: a személyiség éppen akkor bontakozhat ki teljesen, mikor önfeledten el tudjuk felejteni. A kötet címéről megjegyezte: századunknak nem tanítókra, inkább hiteles tanúkra van szüksége.

■ K. D.

Három egyházi vezető az erkölcsi értékek védelméről és a jogállamiságról a Magyar Tudományos Akadémián

Magyarország 2011 első félévében esedékes európai uniós soros elnöksége kapcsán három prominens egyházi vezető – *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek, *Bölcskei Gusztáv,* a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke és *Schweitzer József* nyugalmazott országos főrabbi – tartott előadást március 26-án a Magyar Tudományos Akadémián (MTA), egyebek mellett a jogállamiság és az erkölcsi értékek védelmének kapcsolatáról.

Erdő Péter *A 2011-es magyar EU-elnökség szakpolitikai stratégiái* elnevezésű konferenciasorozat rendezvényén rámutatott: a nemzeti kultúrák részben a kereszténység inspirációi hatására jöttek létre, s a kereszténység emlékeivel van tele Európa, így például templomokkal, amelyek az adott települések legigényesebben kivitelezett épületei lettek.

Az MTA Politikai Tudományok Intézetének programján Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke azt mondta: Európa egyik titka, hogy egyszerre jelenik meg benne az egység és a sokszínűség. Ehhez szervesen hozzátartozik az evangélium üzenete, melynek kapcsán azt kell mérlegelni, mennyire tud segíteni abban, hogy Európa élhető közösség legyen.

A református püspök megjegyezte: az európai egység gondolata mindig a külső fenyegetéssel szemben jelent meg a történelemben, például a török veszély hatására. A reformáció nagy alakjai mindig európai távlatokban gondolkodtak – egyebek mellett erre is emlékeztek tavaly *Kálvin* születésének ötszázadik, idén *Melanchthon* halálának négyszázötvenedik évfordulója kapcsán –, majd hozzáfűzte: a protestáns peregrináció a tehetséggondozás egy fajtája volt, amelyet a mai korban is lehetne alkalmazni.

Európa az az egység lehet, amelyben az egymással kiengesztelődött sokféleség jól megfér egymással. A 20. században nagy-nagy összeomlás következett be, és megújulás is, amelyet Európai Uniónak nevezünk. Az az unió azonban, amely most létezik, már nem egészen az, amelyhez Magyarország csatlakozott. Az európai gazdasági növekedés tavaly mínusz tizenhét százalékon állt, pedig volt olyan része a világnak, ahol ez a mutató épp ellenkezőleg, plusz tizenhét százalék volt.

Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi közölte: „A múlt szennye után, ha Európa arcán változtatni akarunk, abban a bibliai eszméknek jelentős szerepük kell hogy legyen.”

Az esemény házigazdája, *Pálinkás József,* az MTA elnöke megnyitóbeszédében úgy fogalmazott: az uniónak nincs igazi kohéziója, de van sok egyéni és néhány közös érdeke. „Európa nem nemzet és nem is igazi értékközösség, hanem érdek- és fogyasztói közösség – mondta, majd kijelentette: Európa ma azonban sajnos a fizikai reprodukcióra sem képes, gyakran követelőző és dekadens, ezért Európának ébresztőre van szüksége és világos, életerős jövőképre.”

■ Csatári Bence

SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTŐ

Négyszáz éve volt a zsolnai zsinat

Pályázati dokumentációk kötelező alapkelléke a „pályázó szervezet alapító dokumentumának hiteles másolata”. Amikor a Magyarországi Evangélikus Egyház számára nyújtok be pályázatot, el szoktam tűnődni: valójában milyen irat másolatát is kellene benyújtanom? *Az apostolok cselekedeteiről* írott könyv második fejezetéből a pünkösdi történetet, amely az egyház születésnapjáról szól? *Luther* kilencvenöt tételét, vagy inkább az *Ágostai hitvallás* szövegét, amely az evangélikus egyház önálló egyházzá válásának legfontosabb dokumentuma? Ha a Magyarországi Evangélikus Egyház „alapító okiratát” keressük, akkor talán leginkább a négyszáz éve megtartott zsolnai zsinat jegyzőkönyvét és törvényeit kellene mellékelnünk „pályázatunkhoz”.

Kertész Botond

1610. március 28-tól 30-ig ülésezett Zsolnán az a zsinat, amely először hozott egységes egyházigazgatási törvényeket egy teljes országrész (tíz északnyugat-magyarországi vármegye) evangélikus gyülekezetei számára.

„Zsinatok” már korábban is voltak hazánkban, hiszen minden összejövetelt így neveztek, ahol több-kevesebb lelkész és világi patrónus összeült tanácskozni az egyház dolgairól. A zsolnai zsinat a már említett, viszonylag nagy területre kiterjedő joghatóságán kívül azért különleges, mert összehívására országos törvény adott felhatalmazást, végzéseit pedig az állami hatóság – a hivatalban lévő nádor – is megerősítette. Ezzel letette a katolikus egyháztól teljesen független evangélikus egyházszervezet alapjait Magyarországon.

A királyi Magyarország területének egy részén a reformációt követően „vegyes” egyházszerkezet alakult ki. Ez azt jelentette, hogy a plébánosok elkötelezték magukat a lutheri tanok mellett, néhány helyen még esküt is tettek az *Ágostai hitvallásra,* de a lelkészi közösségek (fraternitások, contuberniumok) vezetőit továbbra is a katolikus főesperesek nevezték ki. Ennek az átmeneti állapotnak vetett véget a zsolnai zsinat.

A zsinat összehívására az adott lehetőséget, hogy a Bocskai-mozgalmat lezáró bécsi békét törvénybe foglaló 1608-as országgyűlés törvényei az evangélikusok számára is biztosították a szabad vallásgyakorlatot és a szuperintendensek választását. E szuperintendensek megválasztása és jogkörük körülírása volt a legfontosabb feladata a zsolnai zsinatnak.

1609 nyarán dogmatikai viták miatt sikertelen volt az első kísérlet az egyházi törvények megalkotására.

Thurzó György

A következő évben három egyházmegyei előkészítő tanácskozás után ült össze a zsinat, amelyen *Thurzó György* gróf, az előkészítésben tevékenyen részt vevő, 1609-ben az ország első főméltóságává, nádorrá választott evangélikus főrend elnökölt. A zsinat meghatározó lelkésze *Lányi Illés* (Elias Láni) biccsei esperes, Thurzó György udvari lelkésze volt. A zsinaton lelkészek mellett a vármegyék világi küldöttei és nyolc evangélikus főrend is részt vett.

Thurzó György személyesen terjesztette elő a zsinat tárgyait, melyek közül a legfontosabb az volt, hogy a képviseltetett tíz vármegye (Trencsén, Liptó, Árva, Turóc, Zólyom, Hont, Nógrád, Nyitra, Bars és Pozsony) részére három szuperintendenst válasszanak. A korszakban szokatlanul „demokratikus” módon, név szerinti írásbeli szavazással megválasztott szuperintendensek – Lányi Illés, *Melik Sámuel* (Samuel Melík) és *Abrahamides Izsák* (Izák Abrahamides) – feladatait írták le az elfogadott zsinati törvények.

A szuperintendensek legfontosabb dolga az egyházak évenkénti látogatása, a tanítás tisztaságának megőrzése, a gyülekezetek jogainak és anyagi javainak védelmezése, a peres ügyekben való bíráskodás volt. A szuperintendensek lelkészeket is szentelhettek, ezzel egyszerűsítve a lelkészi utánpótlás biztosítását (a korábbi időszakban a lelkészjelölteket külföldön szentelték fel).

1610-ben természetes volt, hogy az anyanyelviséget oly fontosnak valló evangélikus egyházban a tisztségviselők megválasztásakor tekintettel voltak az egyháztagok anyanyelvére is. A szuperintendensek mellé választottak három „inspektort” is *Heuchelin Simon, Lentfi Pál,* illetve *Keverti István* személyében, az előző kettőt a német, az utóbbit pedig a magyar anyanyelvű gyülekezetek részére. A zsinati kánonok szerint az inspektorok a szuperintendensek alá voltak rendelve, de – a lelkészszentelés kivételével – az övékével megegyező jogosítványokkal rendelkeztek. Nemcsak a nyelvi, hanem a szokásbéli különbségekre is tekintettel volt a zsinat, amikor a magyar lelkészeknek megengedte, hogy az albát (fehér papi inget) ne kelljen használniuk.

A fenti rendelkezések megerősítik, hogy a nagy többségében már 1610-ben szlovákok lakta Zsolnán tartott zsinat szlovák anyanyelvű résztvevői,

ARTICVLI
IVRIS THAVERNI-
CALIS,
POST TRISTEM, AMISSÆ BVDÆ, OMNIVM-
que antiquorum Iuris Thavernicalis monumentorum, cladem,
denuò collecti, ac nuper per Sacr. Cæs. Regiamq;
Mtem clementissimè confir-
mati.

II. Paralip. XIX. vers. VI.
Videte Judices, quid faciatis: Non enim hominis exercetis judi-
cium, sed Domini, & quodcunq; judicaveritis, in vos redundabit.
Sit timor Domini vobiscum, & cum diligentia facite cuncta: Non
enim est apud Dominum DEUM nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupidi-
tas munerum.

BARTPHÆ,
Excudebat Iacobus Klöss.

Az 1610-ben kinyomtatott zsinati határozatok címlapja

törvényeinek megalkotói – a *Tranosciusban* később megjelent énekszövegei miatt a szlovák irodalomtörténet által méltán számon tartott Lányi Illés szellemi vezetésével – nem szlovák egyház létrehozásán fáradoztak. A zsolnai zsinat a szlovák evangélikus testvéreinkkel közös múltunk része.

A zsolnai zsinat törvényei máig meghatározóak egyházunk életében. Megalapozták az evangélikus egyház önállóságát, a püspöki rendszert, valamint a világiak és egyháziak együttműködését az egyházkormányzatban. Az ellenreformáció, majd a szekularizáció és az egyházellenes diktatúrák hatásaitól ugyan ez az egyházszervezet sem tudta teljességgel megvédeni az evangélikus gyülekezeteket, de mindig újra felhasználható mintát adott az újrakezdéshez. Négyszáz éves „alapító okiratunk” alapelveit ma is vállalhatjuk.

Az 1610-ben még evangélikus zsolnai templom – a zsinat helyszíne

A szerző történész, az Evangélikus Országos Múzeum munkatársa

Régi bort új tömlőbe

Elkészült az Evangélikus Országos Múzeum új honlapja

A názáreti Jézus képe a régi borról és az új tömlőről marketingszakemberek rémálma lehet. Ismert cégek, termékek, márkák újítják meg öttíz évenként nem kis költségvetéssel megjelenésüket, arculatukat. Az Evangélikus Országos Múzeum munkatársainak fejében is megfordult a gondolat, vajon nem mégis a jézusi bölcsességhez kellene-e tartanunk magunkat, amikor a múzeum tervezett megújulása előtt néhány évvel teljesen új honlappal jelenünk meg a „virtuális nyilvánosság” előtt. Az új honlap azonban reménységeink szerint nem egyszerűen „új tömlő” lesz – hiszen a mai világban már senki sem tart bort tömlőben –, hanem inkább arról beszélhetünk, hogy áttértünk a „palackozásra”.

Az Evangélikus Országos Múzeum régi honlapját akkor készítette el *Léránt István,* amikor a múzeumnak még internetelérhetősége sem volt. Nem lehetünk eléggé hálásak neki,

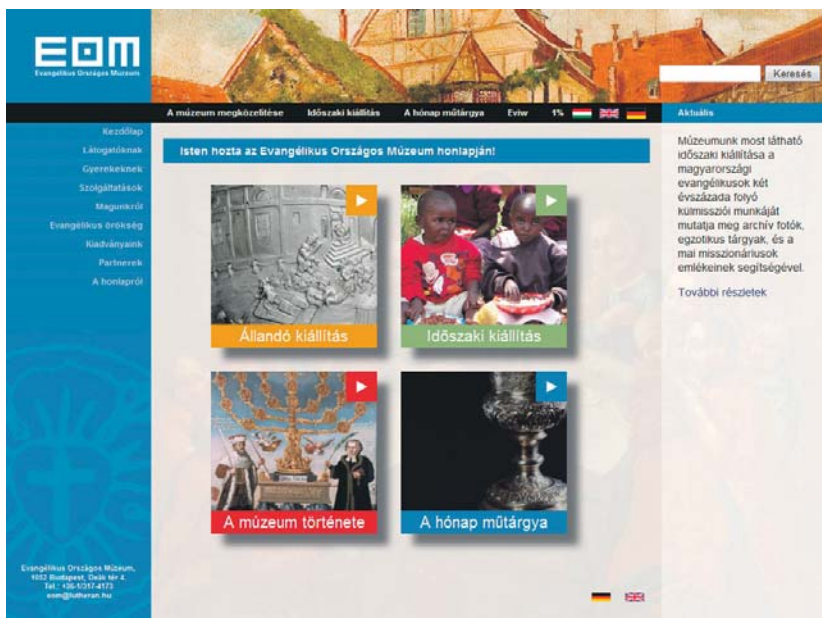

hogy ezt a munkát annak idején kérés nélkül, ingyen, egyház- és kultúraszeretettől indíttatva elvégezte számunkra. A régi honlap elkészítése óta eltelt majd egy évtized azonban internetes időszámítással évezrednyi időnek számít. Mivel egyre többeknek első és legfontosabb tájékozódási eszköze az internet, új honlap megalkotásához kellett fognunk.

Egy múzeumi honlaphoz alapvetően elegendő az intézmény címe, telefonszáma, nyitvatartási ideje. Ezeken az alapinformációkon kívül új honlapunk bemutatja állandó és időszaki kiállításunkat, beszámolunk rendezvényeinkről, a múzeum megtalálását pedig interaktív térkép is segíti. A „régi bor” megújulását jelzi, hogy a szolgáltatások között már nemcsak a kutatási lehetőségekről, a csoportos tárlatvezetésekről vagy a múzeum anyagainak felhasználásáról tájékoztatunk, hanem hangsúlyosan ajánljuk múzeumpedagógiai foglalkozásainkat iskolai és más ifjúsági csoportoknak.

A honlapon bemutatjuk a múzeum történetét, az eltelt három évtized időszaki kiállításait (2001-től kezdődően rövid leírással és képekkel is illusztrálva), és igyekeztünk összegyűjteni a múzeumról megjelent korábbi írásokat is.

A múzeum és a gyűjtemények kiadványainak címei is felkerültek a honlapra.

A gyermekekről sem feledkezik meg az intézmény – a hónap műtárgyáról számukra is készül leírás, ezen kívül játékokat is kínálunk a legfiatalabb korosztálynak.

A legfontosabb információk angol és német nyelven is olvashatók a honlapon.

A 21. század múzeuma kinyílt a világ felé. Továbbra is fontos feladata a múlt tárgyi értékeinek feltárása és megőrzése, de az utóbbi évtizedekben az ismeretterjesztés, az „élethosszig tartó tanulás” egyik legfontosabb helyszíne is lett. Ez az új megközelítés érvényesül az Evangélikus Országos Múzeum honlapján is.

„Evangélikus örökség” cím alatt egyházunk történelméről, kultúrájáról is sokat megtudhat az érdeklődő látogató. Valamennyi evangélikus templomunk fényképe és legfontosabb adatai mellett a Deák téri Insula Lutherana története, illetve Budapest nem kisszámú evangélikus vonatkozású emléke – szobrok, emléktáblák, épületek – is felkerült a honlapra.

Történelmi „közösségi oldalt” is készítettünk *Eviw* néven, ahová folyamatosan fogjuk feltölteni egyházunk története legfontosabb szereplőinek életrajzi adatait. A többi közösségi portálhoz hasonlóan természetesen itt is az „ismerősök” és közös „klubok” mazsolázgatása lehet a legizgalmasabb elfoglaltság. Rácsodálkozhatunk arra, hogy a közös hit mellett milyen kapcsolati hálók erősítették egyházunkat a múltban (is).

A honlap informatikai részét a Zero-Labs Kft. *(Krasser Dóra),* grafikai világát pedig *Tordai Róbert* alkotta meg, a tartalmat a múzeum munkatársai készítették. A honlap tartalmai folyamatosan bővülni és frissülni fognak.

Új honlapunkról szeretnénk kérni az informatika iránt legfogékonyabb, középiskolás korosztály véleményét. A legalaposabb kritikák beküldőit hasznos „kütyük” mellett a nyári *múzeumok éjszakája* tiszteletjegyeivel jutalmazzuk. Az elemzéseket május 10-ig e-mail címünkre kérjük elküldeni, amelyet most nem árulunk el, de honlapunkon megtalálható: *http://evangelikusmuzeum.hu/, http://lutheranmuseum.hu/* és *http://lutheranmuseum.eu.*

Bízunk benne, hogy múzeumunk régi és új látogatói egyaránt örömmel fogják „fogyasztani” a megújult virtuális és a megszokott valós térben is múzeumunk „régi ízeit”.

– KB –

WWW.EVANGELIKUSMUZEUM.HU

A hónap könyvcsomagja – áprilisban a Luther Kiadótól mindössze 1000 forintért

- **Veled egy életen át – Gondolatok a szerelemről és a házasságról Szerk. D. Szebik Imre**
- **Vajta Vilmos: Hitből fakadó élet**
- **Juliana Ray: Jövevények és vándorok. Egy család három nemzedéke az Útra talál**
- **Válogatott zsoltárok Bodrog Miklós fordításában**
- **Christoph Klein: Fény az út végén**

Vásárolja meg a hónap könyveit kedvezményesen! A könyvcsomag ára: 1000 forint.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

A szigligeti festő

Gerzson Pál-emlékkiállítás a Koller Galériában

Utoljára Keszthelyen láttam a festőt, gyönyörű nyár volt, és sok ember a sétálóutcában. Éppen túl a szívműtéten, szájában az elmaradhatatlan cigarettával. Örült kiállítása sikerének. Az evangélikus templomba indult, azután gyorsan vissza, Szigligetre.

Háza fönt állt a magasban, a teraszról figyelte a szélben hajladozó fákat, az utakat, a karcsú tornyokat, a különös tájban mozgó emberalakokat. Nem tudott betelni a csodával: a Balaton, partján a ragyogó Badacsony. A szikrázó fény szinte összeolvasztotta az eget és a hegyeket. Addig figyelte az örökké tartó pillanatot, míg benne is megszületett a festői táj, ő maga lett a természet.

Ez lett az új *Gerzson Pál:* összegezte a belőle fakadó tereket és színeket. És arcokat is, a költő barátok verseihez készült illusztrációkat. Átfogalmazva adott vissza ötleteket, szépségeket, gondolatokat. Különösen a nagy felületű olajképeken látszik: a zöld, barna, piros, kék, narancs és égetett agyag tört színei tündökölnek szelíd harmóniában.

Sétálok a földszinti tágas teremben. Néhány cím: *Magyar táj* (1982), *Tavasz* (1987), *Szigliget csodái* (1989), *Hol vagy, Széphalom?* (1995)… Az élet diadalát hirdetik a festmények, a békességet lélek és test, szellem és anyag között. Az apokaliptikus, pusztító világban a reményt.

Törékeny szárnyú fecskéi mintha az égboltot hasítanák ketté. Talán odaképzelte magát parányi hátukra, úgy röpült, suhant a zöld tükrű tó felett. Ezért e különös látásmód, az örvénylő meleg színek, a Szigliget környéki vulkáni kúpok, nádas öblök, felhőállatok merész összevágása.

A mester és példakép szellemujjának vonásai: a Balaton festőjének, *Egry Józsefnek* a küzdelme! És a többiek: *Borsos Miklós* szépségideálja, *Keresztury Dezső* és *Takáts Gyula* versbeszédének hangulata. Dunántúl örök üzenete.

Végezetül szólni kell a Koller Galériáról. Az alapító unokája, *Köster Dániel* vezette „Várnegyed-műhely" időnként egy-egy mesterre koncentrál, családias hangulatú megnyitókon ad lehetőséget generációk találkozására. Gerzson Pál április 5-éig megtekinthető kiállításának megnyitóján jeles költőink, *Ágh István* és *Szepesi Attila,* valamint *Fábián László* író emlékezett a nemrégen eltávozott festőre. *Járdányi Zsófia* hegedűművész és *Kovács Ida* brácsaművész *Bartók* zenéjével köszöntötte a szép számú közönséget.

■ Fenyvesi Félix Lajos

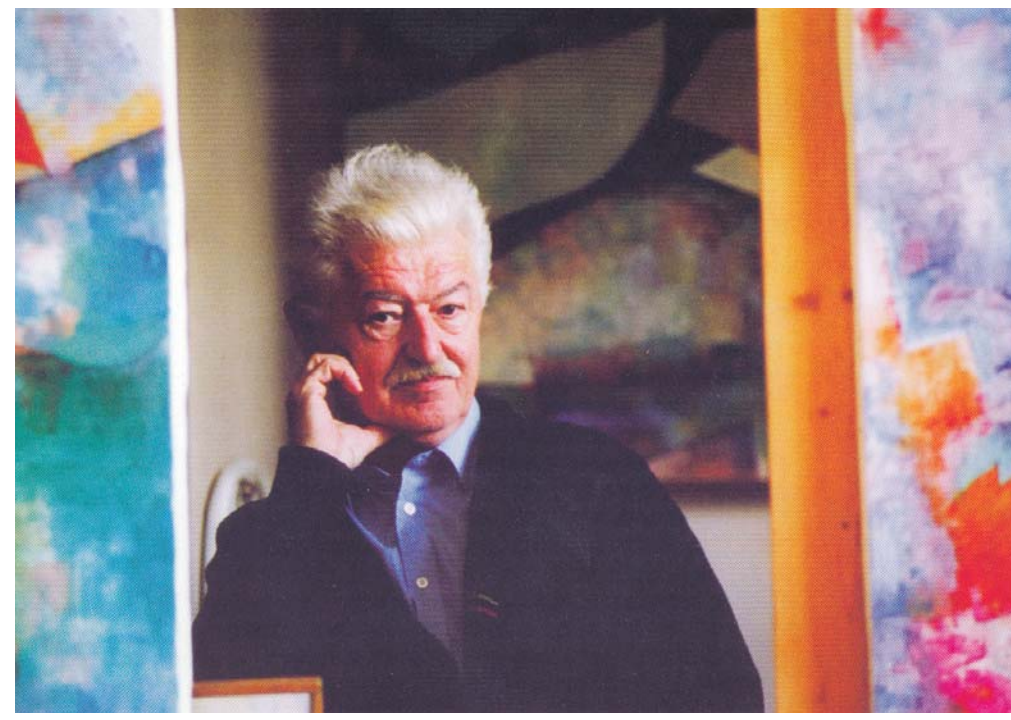
FOTÓ: SCHWANNER ENDRE

Lelket karbantartó költészet

Bíró András: Hit és bizalom

Bíró András Élő beszéd című, 1946-ban megjelent, első verseskötetével olyannyira bizonyította jelentős költői képességeket felmutató tehetségét, hogy pályakezdése Baumgarten-ösztöndíjasnak minősült; majd kizárták a Magyar Írók Szövetségéből. Mindössze három éven belül történt mindez. A reményteljes tehetséggel áldott fiatal költő így kényszerült huzamosabb ideig fiókjába rejteni keletkező műveit.

Közben különféle munkakörökben dolgozott, és 1965-ben újraindította a már több mint húsz esztendeje szüneteltetett, *A Kutya* című szaklapot, s kitűnő szerkesztői érzékkel formálta közkedvelt magazinná. Természetesen – olvasóinak szerencséjére – a szépirodalom gyakorlását sem hagyta abba, mert minden megpróbáltatás ellenére makacsul bízott alkotóerejében, s nem alaptalanul…

A szépség ünnepe című második verseskötetét 1982-ben magánkiadásban jelentette meg, s az azóta négy kiadást megért műve – a hivatásos kiadók átlagos teljesítményét lehengerlő módon, mintegy korábbi könyvkiadóink piacérzékenységi hatásfokának cáfolataként – nyolcezer (!) példányban kelt el. Az író Bírót 1990-ben fogadta vissza az írószövetség, s az utóbbi időszakban tucatnyinál több könyvet publikált: regényeket, verses- és riportkönyveket, ismeretterjesztő műveket.

Kiemelkedő alkotói teljesítménye a *Vér és ölelés* összefoglaló című, az Esztelneki család ezer évét feldolgozó, igen alapos és terjedelmes regénytrilógiája. *Dávid és Góliát,* valamint *Mária vallomásai* című poémái, az 1948 és 1961 között fiókban maradt verseiből összeállított, végül Kolozsvárott 1994-ben kiadott *Holt angyalok* sem hagyhatóak említés nélkül. Néhány írását angol, francia, német, orosz, spanyol és svéd nyelvre is lefordították.

A Székesfehérvárott 1923-ban született, ma Érdligeten élő alkotó tehát hosszú kerülő úton jutott el újra az őt méltán megillető művészi megbecsülésig. Írói tevékenységét a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje kitüntetéssel ismerték el.

Hit és bizalom címmel 1997-ben adta közre válogatott verseit, s a kritika régi adóssága, hogy e költészetet méltán és folyamatosan kezelje. A kötet borítóján tekintélyes külsejű férfi arcképe fogadja az olvasót, és bölcs derűt sugárzó tekintetével hívja kötetének s lelkének belső világába. Az 1982 és 1995 között írott szabad és kötött formájú, korábban még kiadatlan versekből válogatott kötet darabjainak legfőbb érdeme a költő szigorú erkölcsi vértezetének példája, amiben fontos szerepet kap az önzetlen szeretet, a hit fegyelme, a bizalom nehéz helyzeteken is átlendítő ereje. A szilárd jellemű, istenfélő, embertársainak szépet-jót sugalló alkotóművész életünk jelenségeit fürkészi, s eredeti, természetes, tisztán érthető nyelven, az emberség sugárzó példáival, a műveltség kútjának mélyéből merítve teremt sajátos hangulatot minden művében. A címadó vers nemhiába terjed nagy sikerrel *Szigeti Eszter* megzenésítésében és előadásában: *„Áldott légy bimbózó tavasz, te / reményeink rikoltó ragyogása*!"

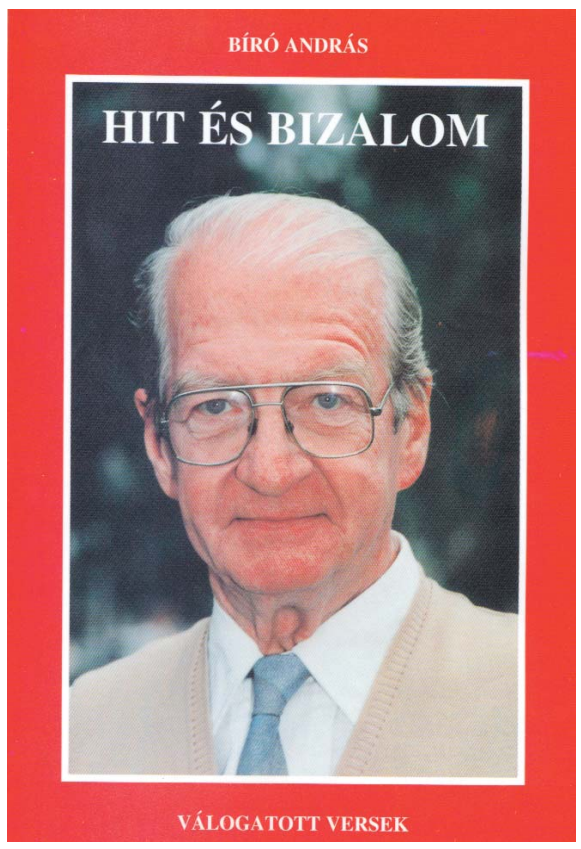

E kötetkezdő sorokból is érződik a lelkiismeretes tollforgató erkölcsi és esztétikai érzéke, s ez a megnyerő, biztató, intelligens modor jóságos napsütésként sugárzik a további versekből is. Megfáradt korunkban, amikor fiatal emberek érzik magukat feleslegesnek, életüket pedig céltalannak, Bíró András tapasztalatainak birtokában képes a költészet eszközeivel támaszt nyújtani:

Nyarát siratja, lásd, a kert –
én mégsem siratom nyaram,
jól tudom: aki újra kezd,
annak nem egy – száz nyara van!

Lélekbeli vérteződésünk legjobb terepei a biztonságos formakezeléssel alakított dalai, romlatlan mondanivalójukkal, mint az imént idézett, *Aki újrakezd* című esetében is. Témái közül a kristálytiszta szerelem, a természet rajongó imádata, a családi kapcsolatok halálon túli bonthatatlansága a legjellemzőbb.

Érvényesen van jelen a történelmi visszapillantás is… Ilyen például a nyolcéves korából megőrzött élménye: látta *Krúdy Gyulát* konflisba szállni a Körúton. Több versében elevenedik meg a történelem, régmúlt koroké vegyül a közelmúlttal. Önálló versben állít emléket – többek között – *Latinovitsnak, Márainak.*

Ez a húsvét olyan ünnep,
fák, virágok megzsendülnek,
mintha húznák, vonnák őket,
oly sebesen, gyorsan nőnek.

Ez a húsvét olyan ünnep,
fiatalok megszédülnek,
összebújnak, sugdolóznak,
szavakból szép jövőt fonnak.

Ez a húsvét olyan ünnep,
szelek, vizek megperdülnek,
hol a napfény, hol a zápor
nyes nagyobb részt a határból.

Ez a húsvét olyan ünnep,
sírás és bánat elülnek.
Minden örül, hogy létezhet,
hogy nagy lélegzetet vehet.

Ez a húsvét olyan ünnep,
bocsánata van a bűnnek.
Fönt a hegyen az a Kereszt
új élet útjára ereszt.

A tél szennyét mind lemosva
készülődünk a holnapra,
a pünkösdre, szép pünkösdre,
lángos csodák jövésére.

Szirmos jövőnk féltve, óva
készülődünk még nagyobbra:
el nem érhető csodára,
örökös harmóniára.

(Ez a húsvét)

E vers éppen aktuális, de az életének 87. évét májusban betöltő Bíró szinte össze verse arról tanúskodik, hogy hitre és bizalomra épülő létünk harmóniáját kizárólag hittel és bizalommal teheti tartóssá az ember. Ezek lényeges támaszai a boldogsághoz, boldoguláshoz vezető úton. A boldogságról éppen a költőnek van leghitelesebb fogalma:

Mi a boldogság?
Belső béke,
a harmónia teljessége,
legyőzöttségünk
erénye,
önmagunk kemény
törvénye,
örömünk tiszta
edénye,
Isten nyugtató
szeme fénye.

(Mi a boldogság?)

Vajon mi lehet az oka verseskötetei sikerének? Legvalószínűbben az, hogy a formaérzékeny, nemes konzervativizmus költőjének versei átörökítő szereppel bírnak. Átemel, vagyis segít megőrizni valamit abból az érzésvilágból, amely az emberiség örök léttörvényének tartópillére, mint az önzetlen-érdektelen szeretet, a jóság, a szépség észrevétele és alkalmazása.

„A ma embere örökös rohanásában megfáradva olykor eltűnődik: hol találja meg nyugalmát legalább egy kis időre, hogy megújuljék a természet és a szerelem nyugalmas tengerében? Például a költészet, a lírai feloldódás világában" – vallja a költő, aki olyan tanulható verstartalmak megjelenítője, mint az őszinteség, a hit és a bizalom, a tiszta, mindenféle hátsó szándéktól mentes emberi érzelmek iskolájának általános érvényű tananyagai.

E költészet azért nagyszerű, mert egyszerű – mondhatnám keresetlenül előbukkanó szófordulattal, és így is van. Hitelét igazolja az idő, az olvasók megtartó szeretete. Bíró András hittel írott verseihez bizalommal fordulhatnak. Meggyőződésem, hogy nem fognak csalódni bennük. A lélek karbantartására, az egyéniség újraélesztésére érdemes időnként ismét fellapozni őket.

■ Zsirai László

Bíró András: Hit és bizalom. Válogatott versek. Anteus, Érdliget, 1997. Ár-megjelölés nélkül.

Deutsche Anlage

Redakteur:
Holger Manke

Blick in das Morgen

Ein Gruß aus Italien

Liebe Schwestern und Brüder in Ungarn,

ich grüße Sie herzlich aus Italien mit dem Monatsspruch für den Ostermonat aus Epheser 1,18: „Gott gebe euch erleuchtete Augen des Herzens, damit ihr erkennt, zu welcher Hoffnung ihr von ihm berufen seid."

Zu Ostern geht unser Blick in die zukünftige Welt. Voraus, nach vorn, in das Morgen.

Es ist eine Welt, die schon heute aufstrahlt und in der wir die leidvollen Tage und die grauen Nächte unseres Seins überwunden sehen können. Manchmal sehen unsere Augen auf Dinge, die wenig Hoffnung in uns wecken. Ereignisse, die den Blick auf Morgen, auf ein „Danach" geradezu unmöglich machen. Unheil und Leid, das uns widerfährt oder um uns herum geschieht. Die Sorgen, die uns gefangen nehmen, die Probleme, die sich uns in den Weg stellen. Dann ist unsere Seele wie blind und sie welkt in Traurigkeit und Selbstmitleid dahin. „Erleuchtete Augen des Herzens" zu haben, das bedeutet einen Wechsel des Blickpunktes. Es ist sehr außergewöhnlich, dass die Augen erleuchtet werden und ein neues Licht auf die Dinge fällt. Aber plötzlich kehren Mut und Vertrauen in uns zurück, so wie die Sonne nach langen verregneten Tagen. Dieses neue Licht sendet Gott mit der Auferstehung seines Sohnes.

Da gibt es wieder etwas zu erwarten. Hoffnung wird geweckt. Ein schöner Begriff, Hoffnung wecken. Es klingt wie Aufstehen aus einem unruhigen oder gequälten Schlaf. Aufwachen, weil man eine aufregende Reise vor sich hat. Eine Reise, um einer neuen Welt entgegenzugehen, die mit dem Auferstandenen wach geworden ist. Da sind vielleicht neue Begegnungen, die auf uns warten. Neue Menschen, deren Leben und Geschick auf einmal wichtig und bereichernd für uns werden können.

Die Evangelisch-Lutherische Kirche in Ungarn und die Evangelisch-Lutherische Kirche in Italien sind dabei, eine Kirchenpartnerschaft zu gründen. Nach vorbereitenden Besuchen von Bischof János Ittzés und Bischof Tamás Fabiny in Palermo (2008) und Rom (2009), und von Seiten der italienischen Kirche durch Dekan Milkau im Mai 2009 in Budapest, soll nun bei den Synoden in Verona und in Budapest der Partnerschaftsvertrag unterzeichnet werden. Er sieht die Zusammenarbeit auf verschiedenen Ebenen vor und dokumentiert, dass die beiden lutherischen Minderheitenkirchen sich gegenseitig Unterstützung und geistliche Begleitung zusprechen möchten. Ein Hoffnungszeichen. Ein Zeichen der Verbundenheit in Europa, das viele Jahre lang ein geteiltes Europa war. Nicht nur zwischen den Ländern, sondern auch unter den Menschen.

Da sind viele alte Wunden, die zu heilen begonnen haben. Menschen, für die wir auch gerufen sind, Hoffnung zu wecken. Vielleicht kann das auch mit der Begründung einer neuen Partnerschaft zwischen Kirchen geschehen. Ostern heißt Wach-Werden, Aufstehen, Auferstehen – und Schritte nach vorn gehen, damit meine persönlichen Sorgen und die Sorgen um die weite Welt neues Leben und neue Chancen finden. Wenn ich mein Leben mit den Erfahrungen anderer in Verbindung bringe, wird es reicher und klarer. Und es hilft mir, zu hören und zu sehen, wie die Menschen in anderen Ländern ihren Glauben leben. Christus stiftet Verbindung unter den Zeugen seiner Auferstehung. Und in diesen Verbindungen liegt viel Kraft. Denn: zu Ostern geht unser Blick in die zukünftige Welt. Voraus, nach vorn, in das Morgen.

Gott möchte, dass wir erkennen, zu welcher Hoffnung wir berufen sind. Er möchte, dass wir nicht nur bei dem Alten stehen bleiben oder gar in Trauer versinken, weil vieles nicht mehr so ist, wie wir dachten. Sondern er möchte, dass wir unsere Kraft auf das Morgen konzentrieren. Neu werden. Aufstehen. Auferstehen. Solche Worte der Hoffnung sind wie eine Wegbeschreibung. Sie sind wie das Licht von Ostern, das auf unsere übermüdeten Augen fällt und zeigt: Der Weg Gottes mit den Menschen war nicht zu Ende. Er führt weiter, er führt hinauf; manchmal anders, als wir es dachten, aber zu einem Sinn. Über die Hoffnung hat Václav Havel einmal geschrieben: „Hoffnung ist nicht die Überzeugung, dass etwas gut ausgeht, sondern die Gewissheit, dass etwas Sinn hat, egal wie es ausgeht".

Der Sinn des Todes Jesu stellt sich mit den erleuchteten Augen des Herzens nicht wie ein aussichtsloses Drama, sondern wie ein erster, notwendiger Schritt in eine neue Wirklichkeit dar. Er tut weh. Aber er hilft uns, für unser Leben Bedeutung und Aussicht zu gewinnen. Der Sinn von manchem Leid, das wir persönlich oder allgemein erfahren, wird sich erschließen, wir werden Luft holen und den nächsten Schritt gemeinsam wagen, mit dem Auferstandenen an der Seite.

So nah ist uns die zukünftige Welt. Und so viel gibt es davon zu hören und zu singen. In den gemeinsamen Gottesdiensten zu Palmsonntag, Karfreitag, Ostern. Und in den hoffentlich vielen und reichhaltigen Treffen, die sich aufgrund der neuen Kirchenpartnerschaft ergeben werden.

Wir freuen uns auf die Begegnungen mit Ihnen!

So wünsche ich Ihnen, liebe Schwestern und Brüder in Ungarn, und uns allen ein frohes, an Hoffnung und Freude reiches Osterfest.

■ Ihr Holger Milkau
Dekan der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Italien

Winnenden – ein Jahr danach

Es heißt, die Zeit heilt alle Wunden. Doch gegen manche tiefen Wunden kommt auch die Zeit nicht an. Solche Wunden hat der Amoklauf von Winnenden am 11. März 2009 in das Leben vieler Menschen gerissen. Damals war ein 17-Jähriger in seine ehemalige Schule eingedrungen, erschoss dort neun Schüler und drei Lehrerinnen. Auf der Flucht durch Winnenden und Wendlingen tötete er drei weitere Menschen und schließlich sich selbst.

Am tiefsten sind die Wunden, die den Angehörigen der Opfer sowie den Schülern und Lehrern der Albertville-Realschule, in der der Amoklauf begann, zugefügt wurden. Was sie bis heute durchmachen, ist für Außenstehende kaum vorstellbar. Ein Jahr danach befinden sich noch 60 bis 70 Betroffene in ambulanter Therapie, um das Geschehene verarbeiten zu lernen. Ihre Wunden werden nur langsam, vielleicht aber auch nie verheilen. Ebenso wird Winnenden auf lange Zeit den Stempel des Amoklaufs tragen, seit die 28.000-Einwohnerstadt nordöstlich von Stuttgart vergangenes Jahr in den Mittelpunkt des weltweit öffentlichen Interesses gerückt war.

Es waren schier unwirkliche Szenen, die sich am 11. März 2009 und in den Tagen danach im beschaulichen Winnenden abspielten; Szenen, wie man sie aus dem Fernsehen kennt, als Helikopter über der Stadt kreisten, sich ein Großaufgebot an Polizei und Journalisten um die Schule versammelte und sich Übertragungswagen an Übertragungswagen reihte. Bereits ein paar Tage später aber waren die Übertragungswagen wieder abgefahren und die Mikros eingepackt.

Was blieb war, außer der Trauer und dem Schmerz, die Frage nach dem Warum. Sie ist bis heute unbeantwortet. Umso wichtiger ist es deshalb, das „Nie wieder" energisch anzupacken. Die Politik hat Konsequenzen aus dem Amoklauf gezogen und reagiert: Die Nutzung großkalibriger Waffen wurde von 14 auf 18 Jahre hochgesetzt, das Land Baden-Württemberg wird die Anzahl der Schulpsychologen verdoppeln, außerdem soll flächendeckend ein Gewaltpräventionsprogramm eingeführt werden. Die Forderungen vieler Opfereltern nach einem Verbot von Killerspielen und von großkalibrigen Waffen in Privathaushalten wurden dagegen nicht erfüllt.

Doch das „Nie wieder" ist nicht nur Sache der Politik, sondern eines jeden. Eine seit dem Amoklauf immer wieder verlautete Forderung nimmt den Einzelnen in die Pflicht. Nämlich die nach Gemeinschaft, nach einem achtsameren Umgang miteinander, nach weniger Egoismus und mehr Selbstlosigkeit. Bei der Gedenkfeier zum ersten Jahrestag des Amoklaufs am 11. März sagte Bundespräsident Horst Köhler: „Wir können alle lernen, gut miteinander umzugehen. Wir können darauf achten, dass niemand abseits bleibt. Wir können mehr Anteil nehmen aneinander, statt achtlos vorüberzugehen. Wir können sogar jemanden anlächeln, den wir nicht gleich ins Herz schließen wollen. Oft reicht schon ein freundliches Wort, oft hellt schon ein kurzes Gespräch für den anderen den ganzen Tag auf. Alle Menschen brauchen Zuwendung."

Die Albertville-Realschule versucht, diese Werte zu leben. „Ich habe einen Traum" trugen die Schüler bei der zentralen Trauerfeier vergangenes Jahr auf Pullovern und T-Shirts geschrieben. Bei der diesjährigen Gedenkfeier setzten sie mit dem Schriftzug „Ich lebe meinen Traum" das Zeichen, dass sie nicht nur von einer friedlichen Gesellschaft träumen, sondern ihren ganz eigenen Beitrag dazu leisten wollen, dass dieser Traum Wirklichkeit wird.

Der Appell Köhlers war im Grunde nichts anderes als ein Aufruf zu mehr christlichen Werten. „Tut nichts aus Eigennutz oder um eitler Ehre willen, sondern in Demut achte einer den andern höher als sich selbst", heißt es im Philipperbrief, Kap. 2, Vers 3. Jesus lehrte uns außerdem, seinen Nächsten zu lieben wie sich selbst. Der achtsame, liebevolle Umgang ist tief im Glauben an Gott verankert. Die Kirche soll der Ausdruck einer Gemeinschaft sein, in der sich jeder angenommen fühlt, weil eben jeder den anderen achtet.

Am Abend des Amoklaufs und in den darauffolgenden Tagen waren die Kirchen bis auf den letzten Platz besetzt. Das war sicherlich auch ein Zeichen der Solidarität, doch es war noch viel mehr ein Ausdruck des Bedürfnisses, nicht allein zu sein mit seinen Ängste und seiner Trauer. Dieses von der Kirche vermittelte Gefühl der Gemeinschaft muss nun aus ihr hinaus in den Alltag getragen werden. Bundespräsident Köhler forderte in seiner Ansprache auf, das Gefühl der Zu- und Zusammengehörigkeit in alle Bereiche des Lebens zu transportieren. In der Schule, den Vereinen oder der Familie kann jeder seinen Teil zu einem gemeinschaftlichen Gefühl beitragen, dass sich keiner vernachlässigt fühlt, sich jeder geachtet sieht. Wenn jeder für sich eine Lehre aus dem Amoklauf zieht, kann dem Tod der Opfer des Amoklaufs nachträglich und nachhaltend ein Sinn verliehen werden. Letztlich ist es nicht die Zeit, sondern sind es die Menschen, die dabei helfen können, die durch den Amoklauf verursachten Wunden zumindest ein wenig zu schließen.

■ Renée Ricarda Billau
Journalistin

Az Úr jelenléte az istenes versek nyíregyházi szavalóversenyén

A virágvasárnapot megelőző hétvégén tartották meg – immár tizenhetedik alkalommal – a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium dísztermében az egyházi középiskolák országos ökumenikus szavalóversenyét. Huszonegy diák szólaltatott meg egy-egy gyöngyszemet 16–17. századi magyar költők, illetve *József Attila* istenes versei közül.

A dísztermet megtöltő tanulóifjúság és az érdeklődő felnőttek lelki feltöltődését és hitbeli megerősödését egyaránt szolgálták a mély átéléssel és belső meggyőződéssel kimondott, több évszázados vagy csak több évtizedes szavak, melyek ma is élő igévé lényegültek a nagyhét küszöbén, mert az Úr érkezését, jelenlétét vagy hiányát hirdették édes anyanyelvünkön.

A művészet istenkeresés; ez a verseny a remény és az öröm ünnepe; a versmondás alázat; a kis örömökben is Isten szól: jövök! – ezek voltak a rendezvény fővédnöke, *dr. Bánszki István,* a gimnázium nyugalmazott igazgatója megnyitóbeszédének kulcsszavai.

Tóth Katalin iskolalelkész köszöntőjében hangsúlyozta: ez a szavalóverseny alternatív istentisztelet, ahol a versmondás igeszolgálattá nemesülhet.

A zsűri két tagja ez évben médiaszakember volt: *Kósa Árpád,* a Kölcsey TV ügyvezető igazgatója és *Szabó Erika* magyartanár, a Sunshine Rádió hírszerkesztője. A zsűri elnöke, *Markovics Attila* – Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala oktatási, kulturális és sportirodájának osztályvezetője – kijelentette: „Nem magamutogatás a versmondás, hanem szolgálat a másik ember felé, hogy kapott képességeimmel örömet és szépséget nyújtsak. Kitárulkozó lélekkel kell megmutatnom embertársaimnak a bennem lévő tehetséget."

Ez valósult meg a péntek délutáni elődöntő során, amelyen két fordulóban szavalta el választott költeményeit a tizennyolc leány és a három fiatalember. A zsűri vacsora után hozta nyilvánosságra a szombat délelőtti döntő tizenkét résztvevőjének nevét és a versek címét.

A szünetben kérdésemre *Máté Zoltán* igazgatóhelyettes elmondta, hogy ez a verseny kuriózum. Páratlan a maga nemében hazánkban, mert itt csak istenes versek közül lehet választani, melyeket az iskola tanárai nagy gondossággal válogatnak össze, és tesznek közzé a honlapon az aktuális évfordulók, jeles napok figyelembevételével.

Igazi különlegességekkel, gyöngyszemekkel ajándékozták meg a hallgatóságot a házigazdák. Tehetséges diákjaik mutattak be műsoraikból rövid ízelítőt, például az iskola színjátszó körének két léleképítő darabját is.

Az 1843-ban alapított könyvtár legféltettebb kincseit – közöttük a legrégibb, 1534-ben kiadott világföldrajzkönyvet – kamarakiállításon tekinthették meg a jelenlévők. A tízezer kötetes műemlék könyvtár állományából ezenkívül több régi, restaurált Bibliát, szakkönyvet is bemutatott *Pinténé Kosina Judit* könyvtáros, vetített képeken és kézbe is véve a bőrkötéses ritkaságokat.

A szombat délelőtti döntőn, ünnepélyes és méltóságteljes csöndben, szinte imádságként hangzott fel a tucatnyi istenes vers, közöttük a helyezettek által előadottak: *Balassi Bálint: Segélj meg éngemet, én édes Istenem; Szenczi Molnár Albert: XC. zsoltár; Rimay János: Kiben kesereg a magyar nemzetnek romlásán és fogyásán; József Attila: Csöndes estéli zsoltár* és a *Tudod, hogy nincs bocsánat.*

Tar Jánosné, az intézmény igazgatója záró értékelésében elmondta, hogy ez a verseny nagyon fontos tanulási alkalom is, mert e versek tanítanak, hogyan tudjunk kérni, fohászkodni, hálát adni s annál többet is mondani, mint: Istenem, segíts!

A zsűri elnöke a díjátadást így kezdte: „Úgy dolgozzál, mintha örökké élnél, és úgy imádkozz, mintha mindjárt meghalnál!" Majd azzal folytatta, hogy nem volt vita a tagok között abban, kiket válasszanak ki a legjobbaknak. A versenyzők érezték és értették a nehéz verseket, s szépen tudnak beszélni. A magyar nyelv ápolása mindennél fontosabb! A szavalóverseny elérte célját – állapította meg Markovics Attila, s zárásul Kodályt idézte: „Ha tehetség van bennem, műveljem azt ki!"

Íme, a nyertesek névsora. Első helyezett: *Szabó Lilla* (Református Általános Iskola és Gimnázium, Kisvárda), második helyezett: *Kiss Máté* (az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma), harmadik helyezett: *Béres Liliána* (Arany János Gimnázium, Nyíregyháza). A házigazdák közönségdíját *Deme Adrienn* nyerte el (Szent László Katolikus Szakközépiskola, Általános Iskola és Óvoda, Kisvárda), míg a város Krúdy bronz emlékérmét *Tekenős Boglárka* kapta (Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium). A helyi *Bessenyei Társaság* – melynek serlegén ez olvasható: „Műveltségért, magyarságért küzdjön minden nemzedék!" – tizenhárom versenyzőt könyvjutalomban részesített.

Zárszóként elhangzott a jövő évi felhívás is: ugyanitt találkozzanak az istenes verseket szerető diákok, hirdetve az Úr érkezését!

■ Garai András

A döntő teljes hanganyaga elérhető a tudósító honlapjának (www.garainyh.hu) friss információk rovatából.

Negyed évszázada eredeti pompájában

Kiállításmegnyitó a Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében

Korának legdíszesebb iskolaépülete volt a tizennyolc hónap és hat nap alatt elkészült, 1864. szeptember 25-én átadott – akkor még a Sütő utcáról elnevezett – evangélikus gimnázium Pest városában. Igaz ugyan, hogy a *Gerster Károly* által tervezett épületben nem volt – és a mai napig sincs – például tornaterem, de annál nagyobb büszkesége a díszterem, vagy ahogy akkor nevezték: *márványterem.* Ám a mintegy kétszáz fő befogadására alkalmas helyiség nemcsak az iskola, hanem a város kulturális életének is fontos színhelyévé vált, különösképpen a tőle csak néhány utcányira található pesti Vigadó 1865-ös megnyitásáig.

A díszterem történetében fontos év volt a huszonöt évvel ezelőtti esztendő: *Schall József* Ybl-díjas építész rajzai és tervei alapján akkor újította fel, illetve állította vissza eredeti állapotába az V. kerületi tanács. Erre a negyed évszázaddal ezelőtti munkára emlékeztek március 23-án azzal a kiállítással, amely a felújítás alapjául szolgáló tervrajzokat mutatja be.

Kézdy Edit igazgató köszöntő szavai és a gimnázium diákjainak rövid műsora után *Fabiny Tamás,* az Északi Egyházkerület püspöke nyitotta meg a tárlatot, a huszonöt évvel ezelőtti munkákról pedig *Vízy László* nyugalmazott műemlék-felügyelő, az akkori munkálatok beruházó építésze szólt.

A kiállítás május közepéig tekinthető meg a gimnázium dísztermében.

■ Boda Zsuzsa *felvétele*

Beszélgetés Vízy László építésszel

A Deák téri evangélikus gimnáziumban március 23-án nyílt kiállítás megnyitója után kértem beszélgetésre *Vízy László* építészt, nyugalmazott műemlék-felügyelőt. Ő „vezényelte le" ugyanis – mint a Budapest Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága Műszaki Osztályának építésze – az iskolaépület dísztermének felújítását huszonöt évvel ezelőtt. Úgy is mondhatnánk, számos érdekesség tudója, aki amúgy maga is evangélikus gyökerekkel rendelkezik.

– 1983-at írtunk, és a fővárosi V. kerületi tanács ötéves tervében szerepelt egy zeneiskola építése, amelynek elég nagy lett volna a költségvetése. Az összeg azonban nem állt teljes mértékben rendelkezésre, így azt az áthidaló megoldást javasoltam, hogy újítsuk fel inkább a dísztermét ennek az iskolának.

– Amely az 1948-as államosítás, illetve a leánygimnázium 1952-ben történt megszüntetése után általános iskolaként funkcionált 1992-ig, amikor is az egyház visszakapta az épületet. Rossz állapotban volt a díszterem?

– A megépítés óta többször is felújították, ezek következményeként azonban elveszítette díszítését és színeit; a falak szürkészöldre voltak festve, a márványnak nyoma sem volt. A padlót halszálkás parketta fedte. A falikarok lefelé álltak, ráadásul legalább ötféle burát számoltunk meg rajtuk. A terem közepén található pompás csillár is ugyanilyen szedett-vedett volt. Először új lámpatesteket akartunk venni, de *dr. Farbaky Péter* művészettörténész épülettörténeti tanulmánya kimutatta, hogy az épületben eredetileg gázfűtést és gázvilágítást használtak. Ez utóbbi csak úgy volt lehetséges, ha a lámpák gyertyaszerűen égtek, vagyis a világítótestek buráinak felfelé kellett állniuk. Nem tudtuk, hogyan néztek ki az eredeti burák, így *Kiszely Katalin* üvegművész újakat tervezett.

– Az állapotfelmérés után indulhatott meg a minden részletre kiterjedő, alapos felújítás.

– A romantikus stílusú márványterem műemléki tervezésére *Schall József* Ybl-díjas építészt kértem fel. Ő rajzolta meg a műemléki belsőt, illetve azokat a kiegészítő elemeket –mint például a díszparkettát –, amelyeket pótolni kellett. Ezek a tervek láthatók itt a most nyílt kiállítás keretében. Hadd tegyem hozzá azt is, hogy a Deák téri díszterem terveit a Képző- és Iparművészeti Lektorátus bírálta el. A megfelelő szakmai konzultáció után nemcsak hogy egyhangúlag jóváhagyták Schall József terveit, de a tizenhat lap eredetije mára múzeumi értékűvé vált.

– Említette, hogy a munka megkezdése idején is szürkészöld színűek voltak a falak.

A szerző felvétele

– A felújítás alapkérdése volt, hogy milyen volt az eredeti belső színezés, és vajon miért hívták márványteremnek, ha márványnak a nyomát sem lehet látni. Miután befejezték az Operaház felújítását 1984 őszén, *Szebeni Nándor* építész és munkatársai lettek a díszterem felújításának kivitelezői. Előzetesen falkutatást végeztek, és három réteget visszabontva, a negyedik rétegben megtalálták az eredeti, márvány hatású festést. S*tucco lustro* a neve ennek a falfestési technikának, amely valójában matt viaszfestés. Az eredeti festést a jelentős hiányok és sérülések miatt csak a bejárati oldalfalon lehetett – egy részletében – bemutatni. A többi felületet ennek a mintájára újrafestették.

– Schall Józsefnek a díszteremről szóló műleírásában a következőket olvashatjuk: „ A 120 éves épület díszterme erősen elhasználódott. A sokszori átfestés, mázolás az asztalosmunka finom tagozatait és a díszítőmotívumok határozott kontúrjait átfedte, lepuhította. Sokat rontott a legutolsó mázolás, amikor az aranyozandó díszítéseknél a laparanyt bronzporral helyettesítették! A bronzpor megfeketedett, mai állapota csúnya! A terem mai állapotában a középzöld szín uralkodik. Sötét." Ez a leírás már nem állja meg a helyét…

– A felújítás során szerettük volna helyreállítani a mennyezet és a karzat díszeinek, valamint a világítótesteknek az aranyozását, ha nem is teljesen, de legalább jelentős részben. Abban az időben azonban aranyat csak külön engedéllyel, deviza-, azaz konvertibilisvaluta-fedezettel lehetett beszerezni. Ilyen pénzügyi kerettel csak a főváros, illetve a megyék rendelkeztek. *Dr. Czétényi Piroskának,* a Budapesti Műemlék-felügyelőség vezetőjének közreműködésével kaptuk meg az arany füstlapokhoz szükséges devizát a fővárosi kontingens terhére egy elkülönített keretből.

Ha megnézzük a mennyezet alatt, a falakon körbefutó díszítősort, akkor láthatjuk, hogy a motívumban a Felvidékre jellemző piros és kék szín dominál arany kiegészítőkkel. Nem véletlenül, hiszen az épület tervezője, *Gerster Károly* kassai származású volt. A terem felújításánál ennek helyreállítására is törekedtünk.

A halszálkás parkettát is – amely ráadásul kétféle irányban volt letéve – szerettük volna a korabelihez hasonló mintájú padlózatra cserélni. Mivel nem maradt ránk az eredeti mintázat, Schall József egy felvidéki útján mintákat gyűjtött, ezek alapján tervezte meg a most is látható parkettát. Kétféle faanyagból készült: a sötétebb színű tölgyből, a világosabb árnyalatú kőrisfából.

– 1985 végén fejeződtek be a felújítási munkálatok, amelyek eredményeképpen azóta impozáns díszterembe léphetünk be.

– Amikor *dr. Gerő László* építész, műemlékes professzor belépett a megszépült terembe, elismerően, a maga szűkszavú módján csak annyit mondott: „Kell lenni olyan felújításnak, amely mintaként szolgál." Hogy ez valóban így van-e, és hogy a renoválás kiállta-e huszonöt év próbáját, ítélje meg mindenki maga.

■ Boda Zsuzsa

Jubiláló soltvadkerti evangélikus óvoda

Húsz évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit a soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda. Március 27–28-án nagyszabású, kétnapos ünnepsorozattal emlékeztek a kerek évfordulóra. Kicsik és nagyok, gyerekek, öregdiákok, szülők és vendégek mintegy nagy családként ünnepeltek együtt a hétvégén.

A legkisebbeket *Gryllus Vilmos* zenés műsora szórakoztatta a művelődési házban, a felnőttek *Székely András* magatartáskutató *A magyar lelkiállapot – A hazai demográfiai helyzet háttértényezői* című, mélyen elgondolkoztató előadását hallgathatták meg. A fiatal kutató a közösség szerepének fontosságáról beszélt, rámutatva arra, hogy a közösségek felbomlása, az elszigetelődés és a magány milyen komoly lelki változásokat idézhet elő az emberekben; nemcsak az egyénben, hanem a nemzetben is. Ezt követte a világhírű *Bolyki Brothers* koncertje az evangélikus templomban. A csodálatos hangzásvilág, a játékos, könnyed stílus teljesen magával ragadta a nagyszámú közönséget. A szombat zárásaként – ahogy születésnaposhoz illik – az „öregdiák”-találkozón felvágták a huszadik születésnapját ünneplő óvoda tortáját, majd pezsgős koccintással ért véget a nap.

A vasárnapi hálaadó istentiszteleten a nagyszámú gyülekezet előtt *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét, míg *Lupták György* esperes és *Homoki Pál* lelkész a liturgia szolgálatát végezte.

Az igehirdető a virágvasárnapi evangéliumi tudósítás (Mt 21,1–16) alapján kiemelte, hogy már a jeruzsálemi templomban gyermekek hangos hozsannája segítette Jézushoz a gyógyulásra vágyakozó sántákat és vakokat. A kicsinyek éneke figyelmeztette a felnőtteket, hogy Dávid fia, a várva várt Messiás megérkezett, és kész bevonulni az ő életükbe is. Ezt a szolgálatot segítik az evangélikus óvodák is, élükön a soltvadkerti „Kindergarten” („gyermekkert”) hivatástudattal felvértezett óvónőinek áldozatos, odaadó munkájával. A prédikáció végén a püspök egy gyermekéneknek a segítségével megénekeltette az egész gyülekezetet.

Az istentiszteleten és az azt követő ünnepi közgyűlésen felcsendült a jelenlegi és volt óvodások éneke a gyülekezeti énekkar, valamint az *Orf* ütőszenekar szolgálata mellett.

A gyülekezet felügyelője által vezetett közgyűlésen *Lakatosné Hachbold Éva* vezető óvónő óvodatörténeti áttekintésében felvázolta azt az utat, melyet a megalakulás óta megtettek. Szeretettel tekintett vissza az együtt eltöltött évekre, melyek alatt ők, óvónők is rengeteget épültek és tanultak. Isten kegyelméből igazi közösség, mondhatni, család formálódhatott az óvodában.

Az ünnepi közgyűlésen bemutatták az *Isten bölcsőjében* című könyvet is, mely sok képpel, „Gyermekszáj” gyűjteménnyel, visszaemlékezésekkel, névsorokkal tárja az olvasók elé az óvoda elmúlt húsz évét.

FOTÓ: VASTAG GERGELY

Lupták György, Gáncs Péter és Homoki Pál

A közgyűlésen elhangzott köszöntések sorát a helyi lelkész zárta. Homoki Pál hálát adott a Teremtőnek a megtett útért, méltatta az óvodaalapítók fáradozásait, és megköszönte mindazok támogatását, akik az eltelt húsz évben bármilyen formában segítették a soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvodát.

Az istentiszteletet követően gazdagon terített fehér asztalok várták az ünneplő gyülekezetet, ahol a sokféle finomság mellett kötetlen beszélgetéssel zárták a kétnapos ünnepségsorozatot.

■ – VASTAG –

Vidám gyerekzsivaj töltötte be a soltvadkerti Találkozás Házát a március 12-én megrendezett mesenapon. Tizenkét óvodából összesen negyvenkilenc csöppség érkezett a Nóé bárkája történetének jegyében zajló mesemondó versenyre. Az ovisok felnőtteket megszégyenítő bátorsággal és ügyességgel mondták a sokszor hosszú és nehéz meséket. A zsűriben ott ült *Péczka Lászlóné* nyugdíjas óvónő, Soltvadkert város díszpolgára; *Ritter Lászlóné* és *dr. Nagy György Andrea* óvodaalapító szülő; *Bakai Anna* „első generációs” tanítvány és *Szávay László,* a helyi cserkészcsapat kapitánya. A gyerekek két korcsoportban indultak: a középső csoportosok versenyében a képzeletbeli dobogó mindhárom helyére felállhattak a soltvadkerti evangélikus óvoda apróságai, a nagycsoportban pedig két ezüstérmet érdemeltek ki.

■ VASTAG GERGELY *felvétele*

Bölcs szív – 50 + meditáció és imádság

Keresik-e ma az emberek a meditációs irodalmat? Hiszen eluralkodni látszik minden műfajban az „amerikai stílus”: minden mozog, mindenki rohan, állandóan történik valami, mindenki mondja hangosan a magáét. Lehet az játékfilm vagy gyermekeknek való rajzfilm, regény, színdarab vagy alkalmi műsor – hiányzik az elgondolkodtató csend.

A kérdésre, mennyire van ma igény csendre, meditációra, már az is felelet, hogy egy sorozat ötödik kötetét tartjuk a kezünkben. Gratulálhatunk a szerkesztőnek és a kiadónak, hogy nem adták fel a reményt: igenis kell a csend, a spiritualitás.

Ahogyan az ötven év felettieknek külön készítményeket kínálnak vitaminokból és hasznos ásványi anyagokból, így kerülhet az idősebbek, a „szépkorúak” asztalára ez az összeállítás. Meditációk bibliai igék alapján, imádságok, versek és nagyszerű fényképek.

A sokasodó évek és a fogyatkozó erő az őszt idézik, és a korábbi évtizedekhez viszonyítva bőségesebben rendelkezésre álló időben felbukkannak ennek az életkornak a kérdései: öregedés, elmúlás, a körülöttünk szűkülő világ. A szerkesztés hatásos, jó érzékkel követik egymást a meditációk, az imádság és a képek. Elgondolkoztató egy-egy konkrét életsors – mint például *Gréti* nénié – üzenete a mai generációknak. Világirodalmi gyöngyszem a *Prédikátor könyve* 12. fejezetének az idős korról szóló költői leírása.

Még az a tény sem zavaró, hogy egy-egy téma, hangulat többször is előkerül, hiszen a könyv nem egyszeri, elejétől végéig való „kiolvasásra” íródott, hanem gyakori kézbe vételre és a szakaszok átgondolására. A *Mozaikok* című fejezet vagy az évfordulókon való elgondolkodás azokba a spirituális rejtélyekbe vezetnek, amelyekre sokszor sajnáltuk az időt eddig, de az évtizedek súlya alatt nem tudjuk őket elűzni magunktól.

Előkerülnek adósságaink, mulasztásaink, bűneink, és sokszor rájövünk: „Ezt kár volt mondanom.” A lelkészi szolgálatban töltött élet örömei és gondjai ugyanúgy helyet kapnak a könyvben, mint a „civil” életei. Nagyszerű gondolat volt ünnepi perceink számára, szentestére, születésnapra, de betegségre és halálesetre szólóan is rövid elcsendesedési liturgiát közölni. Kár, hogy más élethelyzetek – például gyermek, unoka születése, keresztelő, esketés – kimaradtak.

Sok szó esik az egyéni élet problémáiról, ezzel szemben szinte kimarad a családban, ismerősök között, munkahelyen, közösségben adódó konfliktusok feltárása és azok kezelése. Ma az egyházakban, az ökumenében egyre többször a „gyógyító emlékezés” (healing of memories, heilendes Erinnern) módszerével nézünk szembe a korábbi egyháztörténeti események, a vallásháborúk vagy a mai felekezeti ellentétek tényeivel. Ez beleillene a könyv tematikájába.

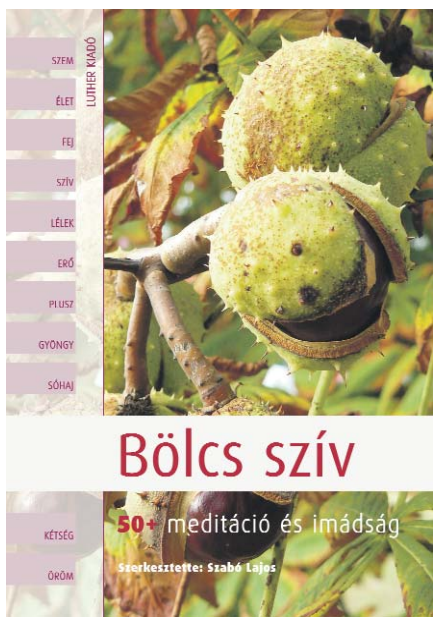

Idősebb és fiatalabb szerzők csendes percekre, imádságra, életünk Isten előtti átgondolására hívnak mindnyájunkat: „Istenem, lassan megtanulom, hogy mindezek velem is megtörténhetnek. Adj türelmet önmagamhoz és másokhoz, hogy felkészüljek erre a változásra.”

■ DR. HARMATI BÉLA

Szabó Lajos (szerk.): Bölcs szív – 50 + meditáció és imádság. Luther Kiadó, Budapest, 2009. Ára 990 forint.

Isten ujjlenyomatait keresve

„A kis herceg a rókától, *Börönte Márta* »kis hercegnő« Jézus Krisztustól tanulta meg, hogy jól csak a szívével lát az ember.” Ezzel a gondolattal nyitotta meg a rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezet lelkésznője *Csillaggyertyafény – Szívet melengető írások* című kötetének bemutatóját *Gáncs Péter.* A püspök elsősorban nem a Déli Egyházkerület lelkészi vezetőjeként köszöntötte a szerzőt, hanem egykori munkatársaként, akivel még országos missziói lelkészi szolgálata idején együtt dolgozott a rádiómisszióban.

Az elmúlt húsz év prédikációiból, meditációiból, sajtóban és hanghordozón megjelent írásaiból merítő válogatást *Döbrentey Ildikó* meseíró és *Levente Péter* „önképző társaslény” mutatta be. A kötet előszavát is jegyző házaspár szerint Börönte Márta szüntelenül Isten ujjlenyomatait keresi a világban, és nemcsak keresi, de meg is találja – a szeretetben. Őrangyalként a könyv rövid jegyzeteivel is abban akar segíteni, hogy felfedezzük a szeretet ajándékának árnyalatait.

FOTÓ: VITÁLIS JUDIT

Balról jobbra Levente Péter, Döbrentey Ildikó, Kendeh K. Péter, Börönte Márta, Gáncs Péter és Kovács Péter

A XVI. kerületi Koronakert étteremben március 25-én délután megtartott alkalmon *Kovács Péter* polgármester is köszöntötte a döntően gyülekezeti tagok alkotta közönséget. A könyvbemutató moderátora *Kendeh K. Péter,* a Luther Kiadó igazgatója volt, míg zenei aláfestéssel a gyülekezet tagjai közül *Horváthné Karsai Ildikó* és lányai, *Annamária* és *Veronika* szolgáltak.

■ V. J.

Útmutató az egyházközségi gyűjtemények kezeléséhez

Tavaly év végén megjelent az egyházközségi gyűjtemények kezeléséről szóló útmutató, melyben a levéltárak, könyvtárak, kegytárgyak és műtárgyak helyes gondozása mellett olvashatunk a műemlékvédelemről és a fotókonzerválásról is.

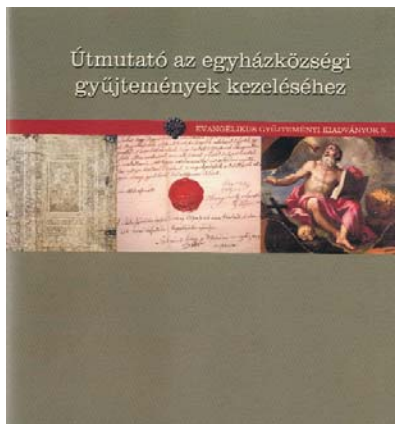

Az esperesek a közeljövőben valamennyi lelkészhez eljuttatják a kiadványt. (Igény szerint a lelkészi munkaközösségek ülésein az egyházmegyei gyűjteményi megbízottak részletesebben is szólnak az útmutatóról, illetve az adott egyházmegye gyűjteményi feladatairól.)

A színes képekkel illusztrált gyakorlati tanácsok és információk remélhetőleg segítik majd az egyházközségi gyűjtemények megőrzésének felelősségteljes munkáját, hogy évszázadok során felhalmozott értékeink 2017-re, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára rendezett és védett állapotba kerüljenek.

■ H. G.

Útmutató az egyházközségi gyűjtemények kezeléséhez. Szerkesztette a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyűjteményi Tanácsa. Pro Cultura Lutherana, Budapest, 2009. 61 oldal. (Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok 5.)

Slovenská príloha

Stranu zostavili: Tímea Guláčiová, Hilda Guláčiová-Fabuľová

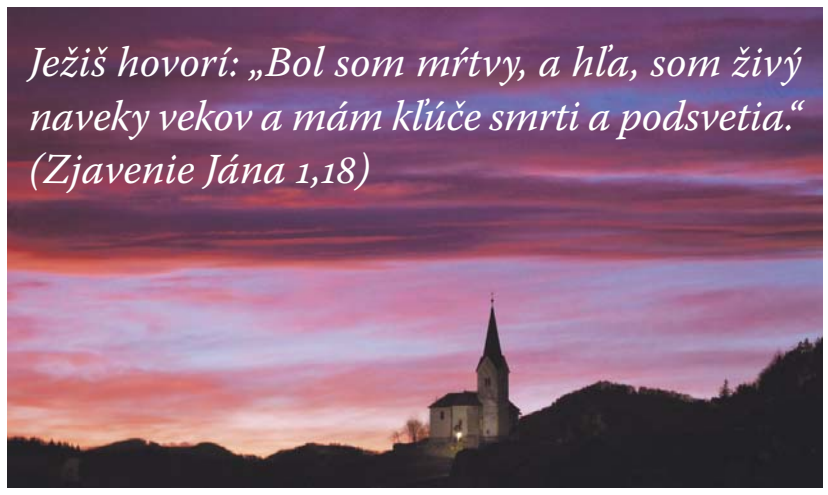

Buďme naplnení radosťou

Kristus vstal z mŕtvych. Udalosť veľkonočného rána, ktorá zmenila dejiny ľudstva a stále ovplyvňuje naše životy. Učeníci si mysleli,že to bude mať vplyv na okamžitú zmenu pomerov vo svete. Nemohli sa dočkať, začali pochybovať a prestali rozumieť aj ukrížovaniu, aj vzkriseniu. Odišli domov z Jeruzalema do Emauz. On sa k ním na ceste pridal a oni sa s Ním začali zhovárať o tom, čo sa stalo v Jeruzaleme. Poznali Ho, až keď prišli domov. On sa s nimi sadol za stôl a začal lámať chlieb. Poznali Ho ako svojho Dobrého Pastiera, Ktorý žil pre nich a za nás všetkých zomrel. Začali im horieť srdcia, keď im vykladal, že celé Písmo je svedectvom o útrpnej Božej láske. Tak možno poznať vzkriseného Pána vždy. Evanjelium k nám prichádza a spečaťuje nám, čo všetko Boh podľa svedectva Biblie vykonal pre naše vykúpenie. Tu pocítili, čo je zo správneho evanjelia poznať, že ide o nás osobne. Syn Boží trpel,aby sme mohli žiť život vyslobodený z hriechu. Vstal z mŕtvych, aby mohol ísť s nami na našich cestách a mohol nás pretvoriť na verných pútnikov.

Aj pri tohtoročných sviatkov nás oslovuje evanjelium o vzkriesenom Kristovi. Prihovára sa nám osobne, aby nám zahorelo srdce. Dovoľme zvestovanému Slovu dotknúť sa nás. Potom nebude počuť z našich úst, že Veľkú Noc nemáme radi pre ľudové zvyky, ktoré sa s ňou spájajú. Budeme naplnení radosťou a vdačnosťou za všetko, čo Pán Boh pre nás Ježišovi vykonal. Naplnení veľkonočnou radosťou môžeme prežiť skutočne požehnané veľkonočné sviatky, nech sú už poznačené potešením z našich blízkych, s ktorými sa stretneme, alebo naplnené smútkom utrpenia nás samých či našich blízkych. To všetko preto, lebo Kristus vstal z mŕtvych.

■ Lubomír Turčan

Prosba o odpustenie

Golgota, Golgota,
miesto Lebečné,
na teba spomienky
ostanú večné!
Tu Ježiš na kríži
Zmučený zomiera
zem krvou nevinnou
ostáva skropená.
Hroznú smrť podstúpil,
aj to Božia vôľa
kým ducha vypustil
mocným hlasom zvolá:
„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?”
Opona chrámová sa trhá,
On, čo je bez viny
Do svojich rán
Naše hriechy schová
a spolu s nimi,
svoj život dokoná.
My veľkí hriešnici
v srdci to cítime,
že si trpel za nás,
kajúcne prosíme,
odpúsť naše viny,
už hrešiť nechceme,
chceme sa polepsiť
a byť celkom iní!
Ak sa tak nestane,
my to dobre vieme,
že sme zatratení
a večne zhynieme.

■ I. Zlatovský

Zvláštnosti

Kde sa to všetko začalo?
Židia slávia Veľkú Noc – Pesach (po grécky pascha, po hebrejsky pe'sach, na Slovensku sa na viacerých miestach hovorí aj paska) ako pamiatku na svoje vyslobodenie z egyptského otroctva. Sviatky sa začínajú v deň prvého jarného splnu mesiaca a trvajú 8 dní – kedže spln mesiaca je pohyblivý, pohybuje sa aj tento sviatok a tak sa „pohybuje“ aj naša Veľká Noc. Tento sviatok svätia Židia už okolo 3500 rokov. U kresťanov je Veľká Noc oslavou vzkriesenia Ježiša Krista z mŕtvych po jeho smrti na dreve golgotského kríža. Kým sviatok narodenia Ježiša sa pripomínal až od 4. storočia, najstaršie svedectvo o sviatku Zmŕtvychvstania je už z 2. storočia z mesta Sardy (dnes Sart v Malej Ázii). Najstarší kresťania tento sviatok nepotrebovali svätiť, oni si ho pripomínali stále pri lámaní chleba.

Veľkonočná nedeľa a veľkonočný pondelok
Deň Vzkriesenia Ježiša Krista je najväčším sviatkom kresťanov. U katolíkov sa jedli v ten deň alebo v sobotu posvätené jedlá – konečne bolo po pôste! – S posvätenými jedlami sa hlavne na dedinách po službách Božích utekalo domov – povera hovorila: kto príde prvý domov, prvý dokončí jarné práce! Ak niekto nedajbože zakopol alebo spadol, znamenalo to nešťastie… Poobede sa začali ďalšie prípravy na nastávajúci deň – Veľkonočný pondelok.

Veľkonočný pondelok sa niesol a aj sa nesie v pohanskom duchu. Už na svitaní prichádzali mládenci, vytiahli dievčatá k potoku alebo pumpe, oblievali ich, vyšibali korbáčmi, za čo dostali maľované vajíčka, zajesť i vypiť. V dedinách do kúdeľných izieb prijímali v ten deň nových členov – tých, čo navštevovali posledný ročník ľudovej školy. Dnes sa niekde kúpači zmenili doslova na žobrákov.

Symbolom Veľkonočného pondelka je korbáč, zajac, vajíčko (a v súčasnosti aj fľaša alkoholu). Korbáč mal vyhnať z tela všetko zlé, aj zlých duchov, a prebudiť ľudí k životu. Vajičko bolo symbolom plodnosti – zajačik to isté.

K veľkonočným symbolom však patrí aj baránok – obetné zviera za hriechy, s ktorým sa stretávame už v Starej Zmluve. Symbolizuje obeť Ježiša Krista za naše hriechy. Najdôležitejším kresťanským symbolom je kríž, na ktorom trpel Ježiš, zapálená svieca symbolizuje vzkrieseného Krista.

Vzkriesenie
Ježišov hrob strážili samotní Židia. Báli sa, aby učeníci neukradli Ježišovo telo a nevyhlasovali, že vstal z mŕtvych, ako sám predpovedal. Aj kameň, ktorý uzatváral hrob, zapečatili. Miestodržiteľ Pilát odmietol dať na stráženie svojich vojakov. Tí majú dosť práce na mestských hradbách.

Stotník v noci obchádzal stráže. Všetko bolo v poriadku. Hoci títo ľudia boli stále otrasení z udalosti, ktorá sa odohrala pred dvoma dňami, už začali uzatvárať stávky: naozaj ten Ježiš na tretí deň ožije? Lebo táto správa bola medzi Židmi veľmi rozšírená, a preto vlastne dali Ježišov hrob strážiť.

Stotník uveril, že umrel Boží Syn, ale aj v ňom bola pochybnosť. Na vlastné oči videl, ako zomrel. O Jeho smrti nebolo pochyby. Ba z diaľky sa pozeral aj na to, kde Ho pochovali. Aj teraz v diaľke uvidel hrob so strážami. Ale ich je – hádam sa boja? Majú okolo seba plno ohňov, bavia sa neprirodzene hlučne, vykrikujú, smejú sa, vidieť a počuť ich je doširoka – daleka.

Stotník zastal. Nie, nepôjde k týmto ľudom. Sprotivili sa mu. Ale určitá zvedavosť mu nedala, aby sa vzdialil, ba podišiel bližšie.

Pomaly sa začalo rozvidnievať. Pod nohami pocítil drobné chvenie. Zase sa zem hýbe? Zase sa niečo začne diať?

Ticho zhíkol. Z oblohy zleteli ohnivé blesky. Na zemi sa zmenili na biele postavy, ktoré mali krídla. Strážcovia obrazu nereagovali. Nehýbali sa. Neprevraveli. Nemohli obrazu zaspať. Alebo zamreli v úžase a strachu ako stotník?

Biele postavy ľahko odkotúľali kameň a vošli do hrobky vytesanej v skale. A vzápätí… Vzápätí z hrobu vyšli tri biele postavy. Tri! Dve s krídlami a tá tretia… to je Ježiš! Určite je to Ježiš.

„Žije,“ vyriekol stotník. „Boží Syn naozaj vstal z mŕtvych…“

On uveril na rozdiel od židovského národa, ktorý doteraz čaká na svojho Mesiáša…

A my, ľudia zo začiatku 21. storočia, máme tiež takú vieru ako neznámy rímsky stotník? Alebo sa približujeme tým druhým?

■ Nora Baráthová

Prázdny hrob

„Vzali Pána z hrobu a nevieme, kam Ho položili.“ Ak je prázdny hrob, tak je jednoznačne krádež. Vykrádať hroby nie je nič nezvyčajné v dnešnej dobe. Hroby, kde sa dajú nájsť vzácne a historické veci,sú lákadlom. A keď prídu tí, pre ktorých má hrob historický význam, nájdu tento prázdny. Nie bez mŕtveho, ale dôkladne vybielený. Vzali Pána z hrobu, hrob je prázdny, oznamuje Mária Magdaléna učeníkom. Táto správa pomkla do behu aj nie najmladšieho Petra. To nie je možné. Komu a načo by bolo telo mŕtveho človeka… Prázdny hrob, to nemôže byť pravda… O tom, že Mária nemala popreplakanej noci halucinácie, sa uisťujú Peter a Ján. No čo tá zvinutá šatka a odložené plachty… To by veru zlodej nerobil, telo nemohol nik odniesť. Vracajú sa domov plní otázok a nemajú logické vysvetlenie. Sláva a vďaka Bohu, že hrob je prázdny… Prázdny Ježišov hrob je zárukou a nádejou pre každého Ježišovho nasledovníka, že aj jeho hrob zostane raz pri Jeho Druhom Príchode prázdny. „Ja žijem i vy budete žiť,“ hovorí Ježiš. Vďaka Ti, Otče, za prázdny hrob…

Mit jelent számomra húsvét?

Fiatalabb koromban olvastam egyszer két halászról, akik részegen szálltak be a csónakba. Nagy erőfeszítéssel eveztek, de sehogy sem közeledtek a túlsó parthoz. Nem értették, mi akadályozza őket. Végre észrevették: csónakjuk még mindig az innenső parthoz volt kötve…

Ez a kis történet gondolkodásra késztetett: nem vagyok én is hasonló ezekhez a halászokhoz? Tulajdonképpen mi is az életcélom? Akkor már olvasni kezdtem a Bibliát, és megértettem belőle, hogy a túlsó partra kellene megérkeznem… Megvilágosodott előttem, hogy az én életem sem halad jó irányba. Kezdtem keresni ennek az okát. Még szorgalmasabban olvastam tovább Istennek igéjét, míg végre rámutatott, hogy életem hajója meg van kötözve a bűnök köteleivel. Hiába próbálkozom hitben előbbre jutni, a sátán megkötöz. A bűnök tengerében inkább süllyed, mint előbbre haladna életem. Szorongó érzések vettek körül.

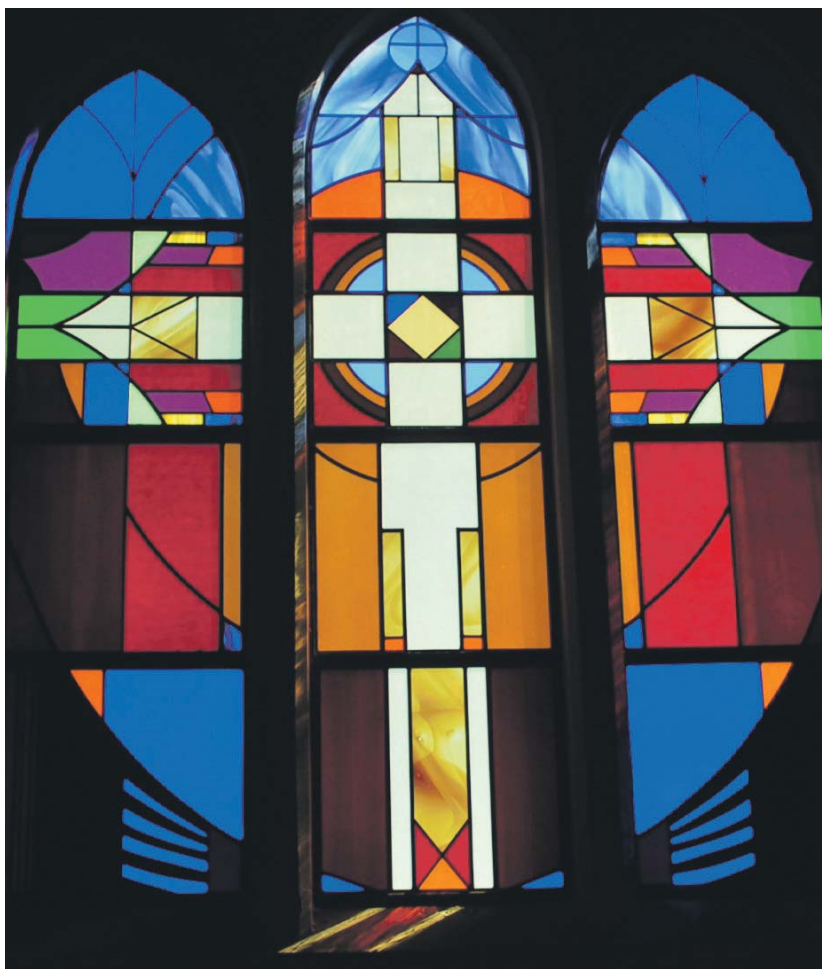

Húsvét ünnepe közeledett. Addig már sok húsvét volt életemben, de egyik sem jelentett számomra különösebb ünnepet. Végre hatvan évvel ezelőtt eljött az a húsvét, amely számomra is elhozta az igazi örömet, boldogságot, megújulást, egy új élet megindulását. Ezen a napon boldog örvendezéssel vettem tudomásul az angyal hírmondását: *„Nincsen itt, mert feltámadt…”* (Mt 28,6)

Mit is jelentett akkor számomra ez az üzenet? Annak felismerését, hogy *élő Krisztusom van!*

Egy angol költő, akitől megkérdezték, mit jelent számára Krisztus, így felelt: „Ami a virágnak a nap, az nekem a Krisztus.” Amint a virágnak színt és illatot a napsugár, úgy az ember életének Krisztus ad értéket. Így kezdtem azután én is új életet az én élő, megváltó Krisztusommal.

Tudom, hogy ma is nagyon sokféleképpen vélekednek Krisztusról. Egyesek szerint *tökéletes ember* volt, aki úgy tudott hinni, szeretni, megbocsátani, jót tenni és áldozatot hozni, mint senki más, és ebben van az ő utolérhetetlensége. Mások szerint *rajongó* volt, aki megvalósíthatatlan célokat tűzött az emberek elé, akinek „rögeszméje” volt az Isten országának megalapozása azon a földön, ahol kenyér kell az embereknek, és a pénz a diktáló úr. Alázatot, szolgálatot és önmegtagadást hirdetett, amelyekre – úgymond – nagyon ráfizetnénk, ha gyakorolnánk. Jézus tehát *kegyetlen zsarnok* volt – dohogják a világ fiai –, aki igájába hajtja a szabadságra teremtett embert, hogy neki engedelmeskedjék. Befurakodik a bálltermekbe, és erkölcsi elveivel megrontja a mámoros órákat, kiüti a kézből a borospoharat.

Sok ember számára Krisztus kegyeletes *emlék* csupán. Ők a templomban szívesen nézik a feszületet, „elhallgatják” a róla szóló tanítást, örvendeznek születése emlékünnepén, magukba szállnak halála évfordulóján, ám értetlenül állnak a húsvéti sír csodája előtt.

Világossá vált előttem, hogy a mai embert ezért tudja oly erősen fogva tartani a sátán. Húsvét ünnepe azért nem hoz számukra igazi szabadulást, megújulást, mert ők még nem „birtokolják” azt a Krisztust, aki legyőzte a halált.

Hozzuk hát ezért ide ezen az ünnepen hitünk alvó parazsát, hadd szítsa lángra a húsvéti örömhír! Hadd mutassa meg nekünk, hogy Krisztus a mi élő Megváltónk, aki meghalt érettünk bűneinkért, de fel is támadott, hogy számunkra megszerezze az örök életet. Jelentse ezt számunkra a húsvét, hogy megismerhessük a drága húsvéti üzenet boldogságát: *Krisztus feltámadott!*

Ha tehát még fogva tart a sátán, ha a bűnök még e világhoz kötöznek, hagyjuk oda régi életünket, kezdjünk új életet Krisztussal! Legyen ő az életünk vezére, útmutatója! *Legyen Krisztus élő valóság számunkra!*

Ha mindezt elfogadjuk, és hit által magunkévá tesszük, akkor lesz igazi húsvétunk. Akkor értjük meg, mit jelent a húsvét: *feltámadni Krisztussal új életre.*

Legyen a húsvéti üzenet mindenkori örömhír számunkra!

■ Szenczi László

Zabolázzuk meg teendőinket!

John Owens üzleti igazgató *A siker paradoxona* című könyvében arról ír, milyen érzés a szakmai karrier csúcsán lenni, miközben magánélete romokban hever. Felesége két gyerekével elhagyta, alkalmazottai és munkatársai megszakították vele a személyes kapcsolatot, sőt még a barátai is hidegek és távolságtartóak lettek irányában. Ő lett annak az üzleti vezetőnek a klasszikus megtestesítője, aki a szakmai életben sikert sikerre halmoz, míg a mindennapi élet alapvető dolgaiban csődöt mond.

Könyvében Owens így ír: „Nincs nyugtom ebben az irodában. Millió gondolat jár a fejemben, egy lista, melyen ezer elvégzendő dolog sorakozik. Ez a zűrzavar, a káosz hangulatát kelti bennem. A monitoromat cetlik borítják, egy rakás olvasatlan könyv, újság és folyóirat foglalja el az íróasztalom jelentős részét. Bár vettem egy Zen csobogót, amely negatív ionokat bocsátva a levegőbe csökkenti a stresszt, de a levegő annyira száraz, hogy elpárolog belőle a víz, és csak a kis motor búgását hallom a víz nyugtató csobogása helyett.”

Ha a fenti életkép valamilyen módon a te életedre is jellemző, egy dolgot tudok ajánlani: állj meg! „Zabolázd meg a megbokrosodott teendőidet!”, azaz lassíts le annyira, hogy érzékelni tudd a téged körülvevő világot.

Évente számos keresztény gyülekezet él a böjt hagyományával. Ebben a negyven napig tartó időszakban Jézus Krisztusra emlékeznek és arra a negyven napra, amelyet Jézus a pusztában töltött, hogy felkészüljön a rá váró kísértésekre, megpróbáltatásokra. A történet az *Újszövetségben, Máté evangéliumának* 4,1–11 részében található.

Sokan így vagy úgy, de hasonlítunk Owensre: megszállottan rohanunk egyik helyről a másikra folyton azt kutatva, hogyan érhetnénk el nagy és kihívást jelentő célokat – gyakran anélkül, hogy feltennénk magunknak azt az egyszerű kérdést: miért is?

Most már végefelé járunk ennek a hosszú böjti időszaknak. Még ha nem vagyunk is templomba járó vagy hívő emberek, bölcs dolog lenne évente időt szakítani az elcsendesedésre, megállni egy rövid időre, ahogy a böjt is javasolja, kijelölve az önmegtagadás és fegyelem idejét. Lecsillapítva a körülöttünk levő káoszt annyira, hogy észrevegyük a minket körülvevő embereket és a hatásokat, melyek átjárják életünket. Valóban megéri mindenáron megvalósítani dédelgetett vágyainkat és céljainkat?

Még jobb, ha akár naponta feltesszük magunkban az alábbi kérdéseket és meg is próbálunk választ keresni rájuk: Milyen személyes és családi céljaim vannak az elkövetkező napokra? Milyen régi dolgokat kell az életemből száműzni, mielőtt új dolgokkal betölthetném a helyüket? Hogyan tudom megteremteni a szentség és tisztaság helyét életemben a rohanó világunkban?

Annak halogatása, hogy elég időt szenteljünk ezeknek a kérdéseknek az őszinte megválaszolására, végül többe kerülhet, mint gondolnánk. Ahogy Jézus mondja: *„Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem, megmenti azt.”* (Lk 9,24)

■ Robert D. Foster

(Forrás: Monday Manna)

Építsetek utat a pusztában

(Ézs 40,3)

Már régóta dolgoztak a munkások, törték, csiszolták, hordták a követ. A pusztában egyre messzebb nyúlt az út. A közeli faluban lakó kisfiúnak azt mondta az édesanyja, hogy maga a király jön majd erre, színpompás ruhában, díszkísérettel, fémesen csillogó dárdák között. A kisfiú nagyon várta a királyt, számolta, hányat kell még aludni.

Egyszer szülei azzal ébresztették, hogy eljött a nagy nap. Már korán kiálltak az új, érintetlen út mellé, de még türelemmel kellett lenniük. A tömeg zúgott, morajlott, majd fokozatosan elhalkult. Egy alak lépdelt lassan, fájdalmasan az úton. A kisfiú szeme kikerekedett. A király? Bíbor köpeny volt rajta és valami furcsa korona, de a kisfiú félelmetesnek találta a töviseket. Dárdás alakok kísérték, akik azonban néha taszítottak egyet rajta. Sebek borították a testét, és egy nagy fakeresztet cipelt a válán, roskadozva a teher alatt.

Az emberek elkezdtek szétszéledni, néhányan csalódásuknak adtak hangot. A kisfiúval is el akartak indulni, de ő még kért egy percet. Csak nézte-nézte a férfit, aki váratlanul oldalra fordította a fejét, és egy villanásra rászegezte a tekintetét. A katonák a köpenyesre mordultak, és továbblökdösték. A kisfiút ölbe vették és elvitték a szülei, miközben egyre csak motyogott: „A Király… Az én Uram és Királyom…”

■ Rab Ferenc

FOTÓ: LUKÁCS GABI

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „Halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai.” (Jel 1,18)

Húsvét hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi ezt zengik: az Úr Krisztus valóban feltámadott megigazulásunkra, ő a húsvéti hit Teremtője. Dicsérjük az Urat! „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki nagy irgalmassága szerint újjászült minket élő reménységre; Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.” (1Pt 1,3; LK) „Üdvösség és szabadulás kelyhét veszem, és az Úr nevét éneklem.” (GyLK 750) A fehér ruhás ifjú az üres sírból hirdeti: *„Ne féljetek! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt.”* (Mk 16,6) Pál is eszünkbe juttatja a kapott evangéliumot: *„Krisztus meghalt a mi bűneinkért (…). Eltemették, és (…) feltámadt a harmadik napon. Legutoljára pedig (…) megjelent nekem is.”* (1Kor 15,3.4.8) De a Feltámadott is szól a mindenkori, rest szívű emmausi vándorokhoz: *„Hát nem ezt kellett-e elszenvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?”* Ám ők ott a személyes találkozás nyomán felhevült szívű tanítványokká lettek, és *„ők is elbeszélték, ami az úton történt, és hogy miként ismerték fel őt a kenyér megtöréséről”* (Lk 24,26.35). Nekünk van kiről/miről elbeszélnivalónk? Miénk *Luther* e bizonyságtétele? „Isten, ki a Krisztust felébresztette halottaiból, megeleveníti majd a mi halandó testünket is. Mi sem maradunk a sírban, hanem feltámadva, vele együtt testileg is örök húsvétot ünnepelünk!” Pál ezt így indokolja: „Jézus Krisztus legyőzte a halált, és világosságra hozta az el nem múló életet az evangélium által.” (2Tim 1,10; LK) Urunk, ím, feltámadt, mi is feltámadunk. *„Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk.”* (1Kor 15,19) De Pál szinte egy lélegzetvétellel folytatja bizonyságtételét: *„Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengéje”; „…azután az ő eljövetelekor következnek azok, akik a Krisztuséi.”* (1Kor 15,20.23) De mit jelent a test feltámadása? *„Az első ember földből, porból való, a második ember mennyből való.(…) És amint viseltük a földinek a képét, úgy fogjuk viselni a mennyeinek a képét is.”* (1Kor 15,47.49) Húsvéti hitét így összegzi Pál: amikor a halandó halhatatlanságba öltözik, akkor lesz *„teljes a diadal a halál fölött”.* Vele együtt adjunk hálát az Úr Istennek, *„aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által”* (1Kor 15,54.57). Kétezer éve minden péntek e győzelemre és a bűnből való szabadulásunkra emlékeztet, *„mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldoztatott”* (1Kor 5,7). Erről szól Pál evangéliuma is: *„Igaz beszéd ez: Ha vele együtt haltunk meg, vele együtt fogunk élni is.”* (2Tim 2,11) Ezért: „Várom a holtak föltámadását és az eljövendő örök életet.” *(Niceai hitvallás)* Valld: „Uram, kihoztál engem a holtak honából, életben tartottál, nem roskadtam a sírba.” (GyLK 689,3) S hidd: „Jézus, Üdvözítőm él, / Vele együtt én is élek. (…) Hol látássá lesz a hit, / Mely örökké üdvözít.” (EÉ 369,2.4)

■ Garai András

HIRDETÉS

A budapesti nyugdíjas lelkészek összejövetele nagypéntek helyett április 9-én, pénteken 9.30-kor lesz a Deák téren. Az alkalmon *id. Zászkaliczky Pál* tart előadást a Magyar Evangélikus Konferencia határon átívelő munkájáról. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Kényes kérdések *hétfőn hattól*

▶ A bioetika tárgykörébe tartozó témák száma meglehetősen nagy: a genetikán és a génterápián belül az őssejtek atomi szintjétől az abortusz és az eutanázia emberi-erkölcsi problémáin át egészen a klímaváltozás egész bolygónkat érintő kérdéséig sok mindenről van mit mondania. Ezért is sikerült rendkívül jól az Evangélikus Egyetemi Lelkészség és a Luther Márton Szakkollégium közös szervezésében megtartott bioetikai konferencia március 22-én a Lágymányosi Ökumenikus Központban.

Az egyetemi gyülekezet *HéHa* (hétfőn hatkor) nevű sorozata, amely a teljesen különböző világnézetű, korú és hátterű fiatal felnőttek beszélgető köre, ebben a félévben a valóságot vizsgálja különböző szempontokból. Volt már szó például a művészeten átszűrődő valóság mibenlétéről *Bálint Ádám* képzőművésszel beszélgetve, de lesz olyan alkalom is, amely a filmek valóságát tárgyalja magyar filmes szakemberek segítségével, vagy éppen az álom és a valóság kapcsolatát vizsgálja egy álomkutatóval.

A legutóbbi eszmecsere a bioetika kérdéskörével foglalkozott, és minthogy ez egybeesett a Luther-otthon által szervezett konferenciasorozat esedékes témájával, a megnövekedett létszámú hallgatóság a két alkalmat összekötve együtt beszélgetett a meghívott vendégekkel. Az utóbbiak ezúttal hárman voltak: *dr. Somosi György,* a Magyar Bioetikai Társaság elnökségi tagja, *dr. Hajnal Márton* orvos-fizikus és *dr. Orosz Gábor Viktor,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) adjunktusa. A hallgatóság a Luther-otthon és az egyetemi gyülekezet tagjai közül került ki, valamint az EHE hallgatói is képviseltették magukat. Moderátorként e sorok írója működött közre.

Az egyetemi gyülekezet lelkészének, *Körmendy Petrának* a kérdésére felelve Somosi György összefoglalta, hogy bioetikai alapelvként elsősorban a közjó és a bizalom, valamint a közösségi szempontok prioritása érvényesül, és azt is megtudhatták az egybegyűltek, hogy akár valamely jár-

FOTÓ: LABORCZI DÓRA

Balról jobbra: Liszka Viktor, Orosz Gábor Viktor, dr. Hajnal Márton és dr. Somosi György

ványügyi kérdésben is szerepet kaphat e diszciplína.

Orosz Gábor Viktor – aki doktori disszertációjában az emberi méltóságot a genetika, illetve a génterápia kontextusában vizsgálta – elmondta: egyenes vonal húzódik a géntől az emberi társadalomig, mert egy genetikai defektus vagy a köré csoportosuló kutatás kihat a társadalomra is. Példaként a „status quo ante" elvet érdemes említeni: a tudományos fejlődés azzal is jár, hogy ha a birtokunkba kerülő tudásról kiderül, hogy nagy veszélyeket is rejt, attól még nem mondunk le róla. A preimplantációs genetikai diagnosztika kapcsán az abortusz válik némileg okafogyottá, hiszen egy beültetés előtti embrió esetében talán kevésbé kényes a kimutatott defektus miatt lemondani róla.

Ugyanakkor – hangzott el a hallgatóság részéről a kérdés –, ha valami kevésbé kényes etikailag, akkor az már etikus? Orosz Gábor Viktor válaszából kiderült: a bioetikai határok megvonása valóban roppant nehéz föladat, és óriási veszélyeket rejt magában. Tiszteletben kell tartanunk egymás emberi méltóságát Isten és ember előtt – hangsúlyozta, hozzátéve, hogy a felelősségvállalásban benne van a tévedés lehetősége is.

Hajnal Márton, aki jelen volt a 2004-ben Koppenhágában tartott ökológiai konferencián, szintén a felelősségvállalásról beszélt. Véleménye szerint nem elég a konferenciázás és a parttalan beszéd. Nagyon markánsan fogalmazta meg, hogy hol húzódik az egyes ember felelőssége, és milyen eszközökkel rendelkezik akkor, amikor olyan, a környezetet pusztító eszközöket használ, mint például a busz vagy a laptop, esetleg olyan húst eszik, amely nagy arányban tartalmaz a kivágott esőerdők helyén termesztett szóját. *II. János Pál* pápa egyik mondata is előkerült, mely szerint a környezeti válság erkölcsi és etikai válság. Való igaz, a környezetéért felelősséget nem vállaló ember válsága erkölcsi természetű.

A hallgatóság körében előkerültek más kérdések is az eutanáziáról és az abortuszról, és hangot kapott egy kissé holisztikusabb szemlélet is, amely a szenvedést nem föltétlenül problematikusnak, hanem bizonyos esetekben szükségszerűnek látja, de volt olyan is, aki az orvosi közreműködéssel végzett öngyilkosság kapcsán megjegyezte, hogy az abortusz is ilyen gyilkosság.

Azt a gondolatot, hogy az emberi méltóság része közösségbe születni és az élet végén közösségből távozni, meggyőzően támasztotta alá, ahogyan a konferencia fokozatosan közös beszélgetéssé alakult. Többek véleménye szerint a beszélgetés két órája sem volt elegendő… Azzal azonban mindenki egyetértett, hogy nagyon értékes eseménynek adott helyet a Lágymányosi Ökumenikus Központ.

■ Liszka Viktor

MEKDSZ: az öreg-ifjú mozgalom

▶ Újraindulásának huszadik évfordulóját ünnepelte március 27-én a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség (MEKDSZ). Több száz egyetemista és volt diák gyűlt össze a budapesti Rhéma Konferencia-központban, hogy emlékezzenek és együtt örüljenek. A MEKDSZ olyan felekezetközi szervezet, amely a magyar egyetemeken, főiskolákon működő öntevékeny bibliaköröket támogatja és fogja össze. Olyan diákmozgalom, amely egyszerre öreg és fiatal, hiszen eredetileg 1904-ben alapították, majd 1949-es megszűnése után 1989-ben lehetett újraindítani.

A kerek évforduló megünneplése alkalmat nyújtott arra, hogy a jelenlévők felidézzék, mennyi minden változott az elmúlt két évtizedben. Bevezetésként *Pásztor Zoltán,* a MEKDSZ elnöke köszöntötte az egybegyűlteket.

Jonathan Lamb, az International Fellowship of Evangelical Students (IFES) nemzetközi szervezet volt európai titkára *Prioritások a diákmisszióban* címmel tartott előadást. Kiemelte, hogy a MEKDSZ, amely a kezdetektől fogva az IFES tagszervezete, Közép-Európa egyik legerősebb diákmozgalma. Ezt a munkát csak Isten erejével lehet folytatni. Ap-Csel 20,17–27 alapján foglalta össze, mire kell odafigyelni a diákok között végzett munkában. A legfontosabb alapelvek: az evangélium hűséges hirdetése, a hiteles élet, az együtt érző azonosulás a másikkal, az „engedelmes szenvedés" és a lelki fegyelem.

Ezután a diákszövetség elmúlt húsz évében egymást váltó titkárok

FOTÓ: ADÁMI JOHANNA

– Herjeczki Kornél, Bernhardt Dóra, Froukje de Hoop, Schwáb Zoltán és *Járay Márton* – beszéltek élményeikről, tapasztalataikról.

A programokkal párhuzamosan, illetve az ebédszünetben lehetőség nyílt a MEKDSZ-múzeum meglátogatására, ahol az elmúlt húsz év relikviáit gyűjtötték össze, valamint a diákkörökből kikerült művészek munkáinak megtekintésére. A látogatók megismerhettek több, a MEKDSZ-szel együttműködő keresztény szervezetet is.

A délutáni program nyitányaként a jelenlegi titkár beszélt a diákszövetség jövőképéről. Járay Márton bemutatta az éppen indulóban lévő új projekteket is, többek között a lelkigondozói képzést, az önkéntes évet és a református, az evangélikus és a baptista teológusok közös bibliakörét. Megfogalmazása szerint a MEKDSZ „nem olyasmi, amit csinálunk, hanem ami történik velünk", vagyis benne újra és újra Isten munkáját élhetjük át.

A résztvevők ezután videofelvételről megnézhették az IFES vezetőinek születésnapi üdvözletét, majd kiscsoportokban ötletelhettek arról, hogyan működhetne jobban a szervezet és a már végzett diákok közötti kapcsolattartás.

A napot közös imádság és a szinte már a MEKDSZ himnuszának számító kánon eléneklése zárta: „Az Istené legyen minden dicsőség! Örvendezzen az Úr az ő népének! Egész életemmel Uram dicsérem, áldom az ő szent nevét, amíg élek."

■ Adámi Mária

Aliszkánál „Hantiországban"

▶ A Deák Téri Evangélikus Gimnázium múlt heti számunkban ismertetett különleges napján, a Deák-napon volt a meghívott előadók egyike *Gadó György Pál* erdőmérnök, természetvédelmi mérnök, aki az általa szerkesztő-riporterként és társrendezőként jegyzett, *Aliszka* című film kapcsán beszélt hanti nyelvrokonaink életéről.

Az elmúlt évben az *Evangélikus Élet* népszerű *Ararát* rovatában is rendszeresen publikáló Gadó György Pál tíz évvel ezelőtt már járt nyugat-szibériai nyelvrokonainknál, és filmet is forgatott a *Szopocsin* család életéről. Most arra volt kíváncsi a forgatócsoport, mennyit változott azóta a hantik élete.

Már tíz éve is látszott, hogy a hantik több ezer éves hagyományos kultúrája komoly változás előtt áll. A 20. század végén az ősi hanti területek alatt az oroszok a világ egyik legnagyobb olajmezőjét találták meg, és nekikezdtek a kitermelésnek. Az újabb olajfúrók felállításához az őslakosok engedélyét kérik, és meg is kapják. Cserébe motoros szánt, benzint ajándékoznak a hantiknak.

Tíz éve a Szopocsin család közvetlen közelében folyt a kitermelés, ami azt eredményezte, hogy elszennyeződtek a vizek, kevesebb lett a hal és a vad. *Aliszka Szopocsin* akkor tízéves volt. A stáb most arra törekedett, hogy a húszéves lány történetén keresztül mutassa be, milyen lehetőségei vannak az újabb hanti nemzedéknek.

Aliszka egyetemista a hanti-mansziszki egyetemen, és egy évet Budapesten is töltött a Balassi Intézet diákjaként. A filmen nyomon követhetjük Aliszka hazatérését a szülőföldjére. A Szopocsin családot nyári szálláshelyén találta a stáb. Egy faházban élnek, körülbelül nyolcvan kilométerre Kogalimtól, az olajvárostól. *Joszif,* a családfő, *Rima,* a felesége és gyermekeik még a hantik hagyományos halászó-vadászó, rénszarvastenyésztő életét élik. Húsz–negyven kilométeres körzeten belül

Az előadó – szibériai zuzmószőnyegen

évszakonként követik a rénszarvascsorda vonulását.

A film mutatja, amint megérkezik a csorda a család nyári szálláshelyére. Az állatok eleinte félénkek, nem mernek az emberek közelébe jönni, aztán megbarátkoznak az asszonyokkal. Közben hazaérkezik *Sztyopa* is, Aliszka tizennyolc éves öccse, aki olajipari technikumban tanul, és sok más társához hasonlóan arra készül, hogy egy közeli kútnál dolgozzon majd háromhetes turnusokban. Ez azt jelenti, hogy három hetet fog dolgozni éjjel-nappal, majd három hétre hazamehet a családjához az erdőbe. Sztyopa abban reménykedik, hogy egyszer majdcsak kiapadnak az olajforrások, és akkor a hantik visszatérhetnek a hagyományos életükhöz…

A hantik táplálékszerzése még csakugyan évezredes hagyományokat őriz. Rekesztőhalászatot folytatnak, a folyó teljes szélességében szorosan egymás mellé levert cölöpökkel zárják el a halak útját, így azok kénytelenek beleúszni a varsába. Az egyetemista Aliszka épp olyan ügyesen pucolja a halat, mint édesanyja. A Szopocsin család egyre több konzervet fogyaszt, bár Rima még otthon süti – olajos serpenyőben – a rendkívül ízletes hanti kenyeret.

A hagyományok mellett természetesen megjelentek náluk is a modern technológia legújabb vívmányai: a család minden tagjának van mobiltelefonja (bár a vétel csak a létra harmadik fokán tökéletes), van tévéjük, számítógépük, néhány konyhai segédeszközük, autójuk, motoros szánjuk. A környezetük pedig folyamatosan szennyeződik az olajtól.

A kérdés: mi lesz a következő generáció hanti családjaival? Akarják-e, tudják-e még őrizni őseik nyugodt, lassú életritmusát, vagy elkapja őket is a civilizáció őrült tempója? A hasonló sorsú népek életét figyelve a jövő nem sok jóval kecsegtet. A filmet rövidesen a szélesebb közönség is láthatja a Duna Televízió műsorán.

■ Jánosi Valéria

MEGHÍVÓ EGY MINDÖSSZE KÉT ÓRÁN ÁT LÁTHATÓ KIÁLLÍTÁSRA

Evangélikus népi iparművész Európa kulturális fővárosában

Mosonyi Éva idén 2010 maga „hímezte” tojással ünnepli a húsvétot

A húsvét ünnepéhez elválaszthatatlanul hozzátartozik a húsvéti tojás, amelynek díszítésére számtalan formát talált az ünnepre készülő ember: hímes tojás, írott tojás, patkolt tojás. Mi most – nem véletlenül – a pécsi evangélikus gyülekezet egyik aktív tagjától, a gyülekezet *Luther-rózsa Alapítványának* elnökétől kérdeztük, hogyan készül az ünnepre. Olvasóink talán még emlékeznek rá: tavaly a *Mosonyi Éva* népi iparművész keresztes motívumokkal díszített húsvéti tojáskollekciójáról készült felvétel volt az *Evangélikus Élet* ünnepi számának címlapfotója…

– Számomra nagyon fontos a húsvét ünnepe, de az ezt megelőző felkészülés, a böjt időszaka is. Sok teendővel, odafigyeléssel, elmélyüléssel teli. A Luther-rózsa Alapítvány elnökeként, munkatársaimmal együtt a rászorulókra is gondolunk. Hagyományosan szervezetten, a lelkészek személyes közreműködésével járulunk hozzá sonkával és utalvánnyal az ünnepi asztal kínálatához. Ugyanakkor, mint tojásíró, az éjszakai órák jelentős részében tojásfestéssel foglalkozom. Ez sosem fáraszt, inkább kikapcsol.

Számomra a tojás az élet, a feltámadás szimbóluma, mint ahogy sokan így gondolják szerte a világon. A húsvéti tojás piros színe Krisztus kiontott vérét is szimbolizálja. A húsvéti tojás nem csupán dísztárgy, hanem – mint táplálék – a hosszú böjt utáni fontos élelmiszer, a húsvéti „szentelmények” közé tartozik, a sonkával együtt. Az, hogy a tojás héja ünnepi díszbe öltözik, pirosra színezik és mintákkal díszítik, csak erősíti ezt. Minden mintának, de még az osztóköröknek is megvan a jelentőségük. A hívő asszonyok a tojásra a virágminták mellett vallási jeleket is írtak. Gyűjtőmunkám során sok szép keresztes motívumot ismertem meg. Egy erdélyi tojásminta még Krisztus sírját is megjeleníti, egy szép tulipános tojáson pedig felirat hirdeti: „Krisztus föltámadott, halleluja!”

– Hogyan kezdődött, kik voltak az első tanítómesterek?

– Családomban mindenki dolgos, ügyes kezű volt. Gyerekkoromban sok időt töltöttem anyai nagymamámmal, aki munkája mellett sokat kézimunkázott, kötött, és húsvét közeledtével saját kézzel készített gyönyörű hímes tojásaival ajándékozta meg az összes szomszédot, ismerőst. Így már napokkal húsvét előtt a viasz illata terjengett a konyhában, és velem, kis unokájával forgatta a piros festőlében a tojásokat. Másik tanítómesterem, *Kungl Mihályné,* Éva néni Kékesdről származott, onnan hozta magával a falu díszítménykincsét, amit óvodás koromtól én is írtam a tojásra. „Írtuk” – ezt a kifejezést használjuk ma is – az úgynevezett íróka segítségével, amit *gicának* nevezünk. Bár Éva néni már jó évtizede nincs köztünk, de még őrzöm az általa használt szerszámot, a szőlővessző végére tekert apró fémcsövecskét.

A technika nagyon egyszerű: a gicával forró méhviaszt viszünk fel a tojás felületére, majd a tojást növényekből nyert festőlevekkel festjük meg. A színezés hosszas kísérletezést jelent, melynek során sokszínű, változatos forma- és színvilág birtokába jutottam. Kimeríthetetlenek a lehetőségek, mindig van valami új, ami elvarázsol.

FOTÓ: TÓTH LÁSZLÓ

Húsvéti szokásként indult, de mára életem szerves részévé vált a tojásírás és minden ehhez kötődő ismeret, tevékenység. Nemcsak a böjti időszakban, hanem szinte folyamatosan, egész évben.

– Honnan származnak a tojásra kerülő minták?

– Először csak a nagymama mintáit rajzoltam. A búzavirágot, a gereblyét. Felnőtt fejjel fedeztem fel a minták gazdag tárházát. Személyes kapcsolatok révén kapott mintarajzok után publikációkból bővítettem ismereteimet, és múzeumokban kutattam újabb és újabb motívumok után. Ezek évről évre gyarapodtak. Először papírra rajzoltam őket, mint mindenki más. A tojás azonban valódi térbeli tárgy, ezért néhány éve a különböző mintákat papír helyett eleve üres tojáshéjakra kezdtem írni. 2007-ben, amikor még „csak” ezerötszáz darab volt belőle, magyar rekorddá nyilvánították, de mára már több mint kétezer darabból áll a gyűjteményem, és nincs közöttük két egyforma.

– Hol találkozhatunk alkotásaival?

– Tagja vagyok a *Kaptár Egyesületnek,* így évente több csoportos kiállításon láthatók alkotásaim szerte az országban. Törekszem arra, hogy önálló kiállításokon is bemutassam ezeket a törékeny varázslatokat. Szülővárosomban, Pécsett, ahol jelenleg is élek, már sokszor találkozhattak velük az érdeklődők: a néprajzi múzeumban, munkahelyem, a „nagyposta” előcsarnokában vagy legutóbb például a pécsi világörökségi helyszínen, a Cella Septichorában. Sok gyereket, felnőttet megismertettem már a hagyományos tojásdíszítési technikával is, így okkal remélhetem, hogy számos családban kerül az asztalra saját készítésű írott tojás.

2010-ben Pécs az egyik európai kulturális főváros. Ennek tiszteletére húsvéthétfőn 2010 darab – különböző mintájú – hímes tojást mutatok be a pécsi dóm előtt egy hatalmas szalmafészekben. Ezzel szeretnék tisztelegni az örökölt hagyomány előtt, és szeretném köszönteni a húsvétot. Szeretettel várom az *Evangélikus Élet* minden érdeklődő olvasóját is erre az eseményre.

■ S. A.

Névjegy: Mosonyi Éva
tojásíró népi iparművész
Végzettsége: pedagógus, marketingmenedzser, szakközgazdász
Lakhely: Pécs
Munkahely: Magyar Posta Zrt., koordinátor
Díjak: Magyar Kézműves Remek 2008, Szakmai nívódíj 2009

De hol vannak a samaritánusok?

Szerda van, hazafelé tartunk a zajos pesti csúcsforgalomban. Lassan kijutunk a nagy forgatagból, már csak egy nekirugaszkodás kell hozzá. Erre az utolsó nekirugaszkodásra várunk a lámpánál: Nagykőrösi út, Határ út kereszteződése. Három sorban figyeljük a lámpát, mikor ad szabad jelzést, mikor szabadulhatunk már.

Oldalt, a legszélső sor mellett, tán járda sincs ott, egy ember botorkál a szélben, csúszkál is a még éppen el nem olvadt hófoltok között. Nem fiatal már, akár az ötvenet is megélte, innen nehezen látom, mivel mi éppen a túlszélen állunk, elsőnek a sorban. Ruhája kopott, kicsit hajléktalanba hajlik, a feje fedetlen, ügyetlenül kapkod a sapkája után, amit a szél fújhatott le a fejéről. Közben dülöngél, rosszul lép, éppen csak el tudja érni az egyik óriásplakát-állvány lábát. Látom, hogy a szomszéd kocsiban is észrevették. „Biztos részeg” – olvasom le az anyósülésen ülő szájáról a szavakat.

Közben a sapka menthetetlenül repül tovább a szélben. Az ember ismét nekiindul, de elcsúszik. Estében ismét az oszlopba kapaszkodik, ülve marad a tövében. Próbál felállni, de minduntalan kicsúszik a lába, úgy tűnik, hogy az ereje is lassan elfogy, hanyatt fekszik, majd újra megpróbál feltápászkodni, de visszaesik. És újra… Ennek az eredményét már nem látom, a lámpa zöldre vált, már dudálnak mögöttem. Beletaposok a gázba, közben eszembe jut, talán hívni kellene a 112-t vagy valamilyen hasonló számot. És mit mondjak nekik? Egy ember fekszik a Határ út, Nagykőrösi út sarkán? És én ki vagyok, és hol vagyok, és…? Végül nem hívok semmilyen számot, csak a lelkiismeretemet nyugtatgatom: biztosan segít majd neki valaki. Valamilyen irgalmas samaritánus.

Másnap ismét hazafelé a lámpánál. Úgy intézem, hogy a legszélső sorba kerüljek, ahonnan jól látni az út melletti területet. Nincs ott semmi. De tegnap ott volt. Tudom! És azt is tudom, hogy a keserűség a szívemben, amiért nem segítettem, még nagyon sokáig ott lesz: nem váltam samaritánussá.

■ Bak Péter

HIRDETÉS

Magyar Bibliatársulat Alapítvány
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2009-ben személyi jövedelemadójuk 1%-ával a közhasznú Magyar Bibliatársulat Alapítvány munkáját támogatták!
Kérjük, támogassa továbbra is a Biblia fordításának, kiadásának és terjesztésének ügyét!
Adószámunk: 19700739-2-43
www.bibliatarsulat.hu

HIRDETÉS

Fogadóórámat minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

HIRDETÉS

„Jézus halálra adatott bűneinkért, és feltámasztatott megigazulásunkért.” (Róm 4,25) Az Evangélikus Alkohol- és Szenvedélybeteg-mentő Misszió csendeshetet tart a szarvas-ótemplomi evangélikus gyülekezet Középhalmi Missziójában április 12-től 16-ig. Szeretettel hívjuk az alkohol- és szenvedélybetegségben, valamint depresszióban érintett, lelki gyógyulást, megerősödést kereső testvéreinket. Lelkész testvéreinket kérjük, biztassák és segítsék a rászorulókat, hogy részt vehessenek az alkalmon. Részvételi díj 8000 forint személyenként. A rászorulókat lehetőség szerint támogatjuk. Mindenki hozzon magával tisztálkodási szereket, Bibliát és jegyzetfüzetet. Érdeklődni és jelentkezni április 8-ig lehet *dr. Sárkány Angyal* orvosnál (20/824-6669) és *Selmeczi Lajos* lelkésznél (34/383-819 vagy 20/824-3011). Az étkezés biztosítása miatt kérjük az érdeklődőket a jelentkezés időpontjának betartására.

HIRDETÉS

Chopin

Kétszáz éve született a „zene poétája”

Az Evangélikus Teológusotthon kápolnájában (Budapest XIV., Rózsavölgyi köz 3.) az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) Egyházzenei Tanszékének szervezésében április 12-én 18 órakor *Oberfrank Pállal,* a Veszprémi Petőfi Színház igazgatójával beszélget *Smidéliusz Gábor* Deák téri evangélikus lelkész hitről, költészetről és zenéről.

Az est zenei előadói az EHE kántor szakának tanárai, *Elek Szilvia* (zongora), *Heim Mercedesz* (ének), *Kinczler Zsuzsanna* (zenetörténet) és diákjai, *Barthos Mónika* (ének), *Takács Dóra* (ének). Vendégművészek: *Kántor Balázs* (gordonkaművész), *Pálhegyi Máté* (fuvolaművész).

Az estet a hallgatói önkormányzat szervezésében a költészet éjszakájával folytatjuk. Mindenkit szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Nyitott szívvel

A Pesti Evangélikus Egyházmegye missziói alkalmát április 18-án, vasárnap 16 órai kezdettel tartja a Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközség templomában (1161 Budapest, Hősök tere 11.).

A PROGRAM:
- 16.00: Éneklés. Megnyitó: *Győri János Sámuel* egyházmegyei missziói előadó
- 16.10: *Börönte Márta,* a vendéglátó gyülekezet lelkésze és *Illésné Vincze Éva* előadó a *Coda* csoport szolgálatáról
- 17.15: *Bence Zsófi* kenyai útjáról tart beszámolót
- 18.00: Élvezzük a rákosszentmihályi evangélikus testvérek vendéglátását
- 18.30: Záróáhítat

Meghívó logókiállításra

A Magyarországi Evangélikus Egyház logópályázatára érkezett pályaművek válogatásából a Luther Kiadó az evangélikus könyvesboltban (1085 Budapest, Üllői út 24.) kiállítást rendez, melyet április 30-ig, hétköznapokon 9 és 17 óra között minden kedves érdeklődő megtekinthet.

Vásárlóink leadhatják szavazataikat a nekik legjobban tetsző tervre, így a közönségdíjas pályázó egy értékes könyvet kap ajándékba.

HIRDETÉS

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban
Április 2-án, nagypénteken 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán Csornáról. Igét hirdet *Tubán József* lelkész.

Istentiszteleti rend • 2010. április 4.

Húsvét ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mk 16,1–8; Ézs 26,14.19. Alapige: Jel 1,9–18. Énekek: 215., 216.

I., Bécsi kapu tér de. 5. (hajnali, úrv., feltámadási liturgia); de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv., gyermekistentisztelet) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. fél 6. (hajnali virrasztás, úrv.) Solymár Péter Tamás; de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 5. (hajnali, úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv., kantátás) Smidéliusz Gábor; de. 11. (gyermekistentisztelet) Grendorf-Balogh Melinda; du. 6. (úrv., Tamás-mise) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. háromnegyed 5. (hajnali, úrv.) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 9. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 5. (hajnali, úrv.) Benkóczy Péter; de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (gyermekistentisztelet) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 5. (hajnali, úrv.) Keczkó Pál; de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. negyed 6. (hajnali, úrv.) Kendeh K. Péter; de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., gyermekek húsvétja) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. 5. (hajnali, úrv.) Vető István; de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteleti rend • 2010. április 5.

Húsvét 2. napja. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Lk 24,13–35; 1Sám 2,1–6. Alapige: 1Kor 15,21–23. Énekek: 221., 259.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Zay Balázs; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Bátovszky Gábor; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Kulcsár Zsuzsanna; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 9. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Véghelyi Antal; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Nyugdíjas lelkészek találkozója északon

Az Északi Egyházkerület nyugdíjas lelkészei március 24-én ismét összegyűltek az északi püspöki hivatalban. Az évente megrendezett találkozón idén tizenöt lelkész jelent meg, hogy megossza egymással és a kerület elnökségével az elmúlt időszak örömeit és bánatait. A találkozón *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök tartotta a kezdőáhítatot, majd *dr. Fabiny Tamás* püspök beszélt – képekkel illusztrált előadás keretében – néhai *Keken András* lelkészről. *Benczúr László* felügyelő a közelgő egyházi eseményekről adott tájékoztatást, jelezve, hogy az egyházvezetés számít a már nem aktív lelkipásztorok szolgálatára is.

■ Horváth-Hegyi Áron felvétele

Istentől kormányozottan

Évenként megrendezett csendesnapjukra gyűltek össze nyugdíjas papnék és papnők március 27-én, szombaton a budapesti Deák téri gyülekezet termében. A színesnek ígérkező programra – *D. Szebik Imréné, Mária* nyugalmazott püspökné asszony kitartó hívogatásának eredményeként – hatvanöt résztvevővel telt meg a terem.

A találkozó címeként megadott kérdés – *Honnan jöttünk? Merre tartunk?* – a nyugdíjas papnék már megfutott pályájára utalt, de arra is, ami még előttük áll.

D. Keveházi László nyugalmazott lelkész *Az egyház hajója a 20. század második felében* címmel megtartott előadása evangélikus közösségünk közelmúltját dolgozta fel. Kellő érzékenységgel idézte fel az elmúlt évtizedek eseményeit, tudván, hogy azt a papnék és lelkész férjük esetleg egészen másként élték meg a saját szolgálati helyükön. 263. énekünk képi világát felhasználva hullámokról beszélt, melyek olykor rémisztő módon megrázták egyházunk hajóját, összezilálva a benne ülő legénységet. Ám a csendesnap „műsorfüzetébe” mégis az énekszöveg másik sora került vigasztalásul, egyben az előadó hitvallásául: „ …ő megvívhat tengerekkel!” Előadása zárásaként D. Keveházi László a jól ismert latin mondást – Navigare necesse est, vagyis hajózni szükséges – szellemesen tette át szenvedő szerkezetbe. Ezzel a nyelvi játékkal mutatott rá az egyház megtartatásának egyetlen módjára: (Istentől) kormányoztatva lenni szükséges!

A felkért hozzászólók – *Zászkaliczky Péterné, Ágnes* és *Bencze Andrásné, Tímea* – vallomása az előadás zárógondolatát húzta alá. Ők is Isten vezetéséről beszéltek. Arról, hogy egyedül az Úr tesz alkalmassá a ránk bízott feladatok végzésére. A papnéként eltöltött évtizedekre Ágnes inkább már visszatekintett. Nyugdíjasként ugyan adódnak még megbízatások, de már nem „felelős a gyülekezetért”. Tímea még aktívan szolgál férje mellett Székesfehérváron. Eltérő temperamentumú papnék, bár közös bennük, hogy mindketten a tanítónői hivatást választották. Ám ami még fontosabb: engedtek Isten vezetésének….

Így kormányozta az Úristen *Schulek Tiborné Majoross Edit* életútját is, amely a *Termő csipkebokor* címmel a közelmúltban megjelent könyvből megismerhető. A művel lelkészfelesége, festőművész édesanyjának állít méltó emléket lánya, *Thurnay Béláné.* Férjével együtt jött el *Vilma* a csendesnapra, hogy élvezetes könyvbemutatót tartson.

A nap programját gazdagították az ebéd utáni csoportbeszélgetések és *Beate Peschkének,* a Bajor Papnészövetség képviseletében érkezett vendégnek a köszöntő szavai.

Az alkalom keretét a nyitó- és a záróáhítat adta. *Ittzés István* lelkész Jel 2,3 alapján szólt a nap elején arról, hogy a szolgálatokban könnyen megfáradhat az ember, ellankad benne az első szeretet, a tűz. Ám annak a Krisztusnak az irgalmára emlékezhet, ahhoz az Úrhoz térhet vissza a hívő, akiről tudja, hogy nem szűnik meg teremtményeiért égni.

Záróáhítatában e sorok írója a biztatást erősítette meg, egy másik képet felhasználva: abba a Krisztusba kapaszkodhatunk, aki meg akar tartani bennünket.

■ B. Pintér Márta

FOTÓ: LUKÁCS GABI

HIRDETÉS

Tamás-mise lesz április 4-én, húsvét ünnepén a Deák téri evangélikus templomban.
17.45-től közös éneklés, 18 órától istentisztelet. Téma: *Mi történt?* Igét hirdet *Gáncs Péter* püspök. Az istentisztelet után szeretetvendégségre várunk mindenkit.
Bővebben: *http://tamasmise.mindenkilapja.hu.*

TANYASI ÁRUK BOLTJA NYÍLT BUDAPESTEN

Bizalom és minőség

2010 januárjában megnyílt az első *tanyasi áruk boltja* Budapest XVIII. kerületében, a Havanna-lakótelepen. A bolt megnyitóján *Balogh József,* a Magyarországi Tanyákon Élők Egyesületének elnöke kiemelte: a kezdeményezéssel a város és a vidék egyaránt nyerhet, mivel a fővárosiak kiváló minőségű magyar termékekhez jutnak, a tanyán élők pedig értékesíteni tudják termékeiket. *Chladek Tiborral,* a kezdeményezés evangélikus ötletgazdájával, a bolt társtulajdonosával beszélgettünk.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

– Mivel évek óta ismerem Önt, nem volt nagyon meglepő számomra, hogy ilyen nemes célú vállalkozásba kezdett. Elgondolkodtató azonban, hogy ebben a különösen is nehéz gazdasági helyzetben meg merte tenni ezt a lépést. Mi késztet egy húszas éveiben járó fiatalt erre?

– Hiszem, hogy mindenki a maga szerencséjének a kovácsa, a nehéz körülmények pedig arra valók, hogy legyőzzük és megváltoztassuk őket. Jelenleg a legnagyobb ellenzéki párt parlamenti frakciója mezőgazdasági és környezetvédelmi kabinetjének munkatársaként dolgozom. Nap mint nap a hazai agrárium, a vidék problémáival foglalkozva fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy ebbe a vállalkozásba belekezdjek.

A tanyasi áruk boltjának létrehozásával alapvetően két célt kívánunk szolgálni. Egyrészt hogy a tanyasi élelmiszerek piacra jutását elősegítsük, másrészt pedig hogy kedvező árfekvéssel hozzunk forgalomba jó minőségű hazai termékeket. Tudvalevő, hogy az úgynevezett bioélelmiszerek a társadalom nagy része számára megfizethetetlenek, a multik polcai pedig roskadoznak a túlnyomórészt külföldi, a hazainál rosszabb minőségű áruktól, amelyek érdekes módon az importköltségek dacára is olcsóbbak tudnak lenni a magyar termékeknél. Mi e kettő között találtuk meg a középutat, a boltban jó minőségű, tanyasi termékeket forgalmazunk mindenki számára elérhető áron.

– Bizonyára szélesebb körű összefogás van a munka mögött… Kik segítették a bolt megvalósulását?

– Elsőként említem meg üzlettársamat, egy hazai nagyvállalkozót, aki biztosította az ötletem megvalósításához szükséges financiális háteret. A gazdákkal való kapcsolattartásban Balogh József országgyűlési képviselő, a Magyarországi Tanyákon Élők Egyesületének elnöke segített rengeteget. Külön ki kell emelnem *Samu István* barátomat, a bolt üzletvezetőjét, akinek közgazdasági ismeretei és lelkesedése nélkülözhetetlen, illetve feleségét, *Samuné Szoláry Ildikót,* ők ketten azok, akik szívüket-lelküket beletették abba, hogy az álom valósággá váljon.

– Jó néhány hét eltelt már a bolt megnyitása óta. Milyenek az első tapasztalatok? Elsősorban a lakótelepen élők vásárolnak, vagy van, aki messzebbről is ellátogat a boltba?

– Alapvetően kétféle vásárló jár az üzletbe: az első csoportba főleg kismamák, nagycsaládosok, nyugdíjasok tartoznak, akik itt megvásárolhatnak olyan termékeket, amelyeket más boltban nem engedhetnének meg maguknak, a másik csoport pedig az áraktól függetlenül vásárol nálunk. Egyvalami azonban majd minden vásárlónkban közös: fontos számukra, hogy magyar árut vásároljanak, azért, mert tudják, hogy a tanyasi élelmiszer jó minőségű, s azért is, mert ezzel jót tesznek, hiszen segítik a tanyasi, a vidéki gazdálkodókat. Vásárlóink többsége Havanna-lakótelepi, de bizony gyakran előfordul, hogy Budapest másik végéből is jönnek hozzánk, hogy saját szemükkel tapasztalják meg mindazt, amit a televízióból, az újságokból láthattak-hallhattak kezdeményezésünkről.

– Nagyon jó ötlet, hogy egy-egy zöldség vagy gyümölcs mellett a termelők fényképe is megtalálható, amely mindenképpen elősegíti a bizalom kialakulását. Gondolom, ez a szemlélet a vásárlás légkörét és a vásárlók hangulatát is befolyásolja…

– Ennek az – ismereteim szerint Magyarországon egyedülálló – ötletnek köszönhetően valóban lényegesen nagyobb bizalommal vásárolnak tőlünk árut, mint bárhol máshol, hiszen ha a termelő valamihez a nevét, illetve az arcát adja, egyúttal felelősséget vállal az általa termelt áru minőségéért.

– Úgy tudom, egyelőre Bács-Kiskun megyéből származó termékek találhatók a boltban. Várható a bővülés? Vannak-e további célok?

– Szeretnénk a közeljövőben további tanyasi árukat forgalmazó boltokat nyitni a fővárosban. Ahhoz azonban, hogy új üzletek megnyitásával egy sikeres üzletláncot hozzunk létre, feltétlenül szükséges, hogy a hazai jogszabályi feltételek megváltozzanak. Ma a multik számos területen versenyelőnyt élveznek a hazai kis- és középvállalkozásokkal szemben. Az élelmiszer-biztonsági előírások tekintetében is átestünk a ló túloldalára, számos indokolatlanul szigorú előírás nehezíti azt, hogy a hazai termelők piacra juttathassák termékeiket. Ezen is szükséges lenne változtatni.

– A bolt kapcsán eszembe jutnak azok a gyülekezeti kezdeményezések, amelyek előnyben részesítik a helyi gazdák – netán gyülekezeti tagok – termékeit. Ön szerint a keresztény közösségek „jó táptalajai" lehetnének e szemlélet széles körű elterjesztésének? Mit javasol azoknak, akik esetleg egy ilyen „hálózat" megszervezésén gondolkodnak?

– Egy ilyen hálózat létrehozásához széles kapcsolatrendszer és tőke szükséges. Ugyanakkor abban bízom, hogy a közeljövőben mind többen ismerik majd fel: érdemes a vásárláskor tudatosan hazai árut választani. A helyi kis közösségek alkalmasak lehetnek arra, hogy erősítsék a magyar emberek egymás iránti felelősségvállalását, hogy mindenkit rádöbbentsenek arra: felelősek vagyunk egymásért, összetartozunk. Bízom abban, hogy mihamarabb az egész országban ez a szemlélet lesz az irányadó.

■ JCsCs

Válogatás az MTV ünnepi műsoraiból

A Magyar Televízió ebben az évben is a kereszténység legnagyobb ünnepéhez méltó programokat ajánl nézőinek. Az összeállítás a Vallási és Egyházi Műsorok Szerkesztőségének gazdag műsorkínálatából ad ízelítőt.

Április 2-án, nagypénteken 18 órakor a nézők a *Budapest-Pozsonyi Úti Református Egyházközség Hálaadás templomának istentiszteletébe* kapcsolódhatnak be, igét hirdet *Berkesi Gábor* lelkész (m1). A helyszíni közvetítés után az *Ez az ember valóban az Isten fia volt* című elmélkedés a római százados döbbent szavaiból merít. *Barsi Balázs* ferences szerzetes annak a drámai órának a történését eleveníti fel, amikor a „templom kárpitja kettéhasadt". Egyben nekünk is szól a kérdés: „Megszületett-e bennünk is a százados felismerése?"

Április 4-én, húsvét vasárnapján az *Evangélikus ifjúsági műsor* a *Kisdeák Evangélikus Óvoda* életébe ad betekintést. E falak között nem csupán keresztény szellemű nevelés folyik, az elkötelezett pedagógusok *Vittay Ágnes* óvónő vezetésével a hitet a mindennapi élet természetes részeként adják át a legifjabb nemzedéknek (m1, 10.25; m2, 13.55).

A húsvétvasárnapi *katolikus szentmisét* a Magyar Televízió a budapesti Szent István-bazilikából közvetíti. Az áldozatot *Erdő Péter* bíboros, prímás mutatja be. A kereszténység legnagyobb ünnepén feleleveníti a nagyszombati vigíliát, amelyben a tűz és a víz megáldása után megemlékezünk a Fény születéséről, azaz Jézus Krisztus feltámadásáról. Ezután *kapcsolják Rómát: XVI. Benedek pápa* az öröm húsvéti üzenetét küldi a „városnak és a világnak". A nézők a helyszíni közvetítéseket mindkét csatornán figyelemmel kísérhetik.

FOTÓ: MTV

Pillanatkép a Deák téri evangélikus óvodából

Húsvéthétfőn az MTV a *budafoki baptista imaházban* tartott istentiszteletet közvetíti felvételről (m1, m2, 10.00). *Kulcsár Tibor,* a feltámadási ünnep igehirdetője az új évezred emberének üzen: „Egykor számosan találkoztak a feltámadt Krisztussal, azóta milliók és milliók mondhatják el magukról: Jézus Krisztus által új életet, új életszemléletet, új reménységet nyertek. Ez a lehetőség ma is nyitva áll mindenki előtt!"

■ Cs. Z.

SZERETETVENDÉGSÉGRE

Sokszeletes diótorta

Hozzávalók a tésztához: *30 dkg kristálycukor, 6 tojás, 1 csomag vaníliás cukor, 20 dkg liszt, 1 csomag sütőpor, 25 dkg darált dió, 8 evőkanál víz, 2 evőkanál kakaópor.*

Hozzávalók a főzött krémhez: *½ liter tej, 4 púpozott evőkanál liszt, 1 csomag vaníliás cukor.*

Hozzávalók a „sima" krémhez: *25 dkg margarin, 35 dkg porcukor, 35 dkg darált dió, ízlés szerinti mennyiségű rum.*

A tészta hozzávalóiból két lapot kell sütnünk, így választhatunk, hogy az alapanyagokat megfelezve kétszerre sütjük meg, vagy egy tésztát fogunk kihűlt állapotában félbevágni. A tészta elkészítéséhez a kétféle cukrot jól összekeverjük a tojássárgákkal, majd hozzáadjuk a vizet is. Belekeverjük a lisztet, a sütőport, a kakaóport és a diót. (Ha kétszerre sütjük meg a tésztát, a másodikba ne tegyünk kakaóport, így kétféle színű és ízű lapot kapunk.) A legvégén belekeverjük a kemény habbá vert tojásfehérjéket. Az így kapott tésztát sütőpapírral kibélelt, 35 x 35 centiméteres tepsiben, 160 fokos sütőben húsz perc alatt megsütjük.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

A krémhez először a főzött krémet készítjük el oly módon, hogy a hozzávalókat sűrűre főzzük, majd hagyjuk kihűlni. A „sima" krém hozzávalóit összedolgozzuk, majd belekeverjük a kihűlt főzött krémet.

A sütemény összeállításánál a tésztalapok közé, illetve a sütemény tetejére is teszünk krémet, majd körben a torta oldalát is megkenjük. Végül nemcsak a tetejét, de az oldalát is megszórjuk darált dióval.

Tűzijáték

A kifejezés két tagja eleve nem illik egymáshoz. Tűz és játék…

Nem tudom, hogy annak a korosztálynak, amelynek tagjai már eszméltek a világháború idején, mit jelent a tűzijáték. Nekem a félelmet, a bajt idézi. Emlékeztet a dörrenésekre, az erősödő sivításra, amelyet az égből hulló bomba kelt, az ez után következő rettenetes, földet rengető dübörgésre; emlékeztet a síró, imádkozó asszonyokra, akik azért könyörögtek az óvóhely sötétjében, hogy még egyszer megláthassuk az eget. Gyertyát, petróleumlámpát nem lehetett használni, mert az gyorsan fogyasztotta a levegőt.

A látvány, amely a halotti csend beálltával, a légiriadó lefújása után kimerészkedőket fogadta, minden elképzelhetőt felülmúlt, ha az óriási, bűzlő porrengeteg egyáltalán látni engedte. Házak helyén óriási gödör, fekvő, giliszta alakra zsugorodott lámpaoszlopok, tövestül kifordult fák, sikoltozó, kétségbeesett emberek…

Az ember „legyőzte a természetet" (?), a legfélelmetesebb erőkkel játszik, szórakoztatásra használja a tüzet, a vizet, birtokolja csillagok pillanatokig tartó konkurenciáját – milliókért. Tobzódik a látványban, ámulva csodálja a levegőben szétszóródó szikratömeget, amelynek legkevésbé erős hanghatása is pánikot, halálfélelmet kelt az állatokban.

Mindenhová beférkőzik a „nekem erre is telik" mentalitás. Lakodalomba, születésnapi tortára, nemzeti ünnepekbe. Már nem is ünnep az, amikor nem robban, sistereg vagy szikrázik valami, óriási magasságban.

Láttál már tűzben megégett embereket? Zúgó árvíz elől rohanva menekülőket?

Úgy gondolom, hogy az örömnek, az ünneplésnek nem a tűzijáték a helyes formája. A tűz adjon meleget, világítson. Az ember ne próbálgassa, hogy a Teremtőnek meddig tart a türelme! A csillagok igazán szépek. Talán azért is vannak, hogy többször eszedbe jusson, hogy az égre nézz?! Mert ha felnézel, már nem teheted meg, hogy ne rá gondolj!

Hány ember fagyott meg ezen a télen Magyarországon? Hány gyerek kaphatna naponta egyszer meleg ételt az elpufogtatott milliókból?

■ Dr. Schrott Géza

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) tavaszi programjának legközelebbi alkalmát április 8-án, csütörtökön 17 órakor tartják az országos iroda utcáról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). *A Szentlélekről (a karizmatikus és a racionalista felfogás között)* címmel *dr. Kovács László Attila* lelkész, teológiai tanár tart előadást. Áhítattal *Szakács Tamás* szolgál.

A *Farkasréti ökumenikus esték* keretében április 12-én, hétfőn 18.30-kor *Magyarné Balog Erzsébet* református missziós lelkész *Az egyház mint közösségek közössége* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus–református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138.

A Bethánia CE Szövetség április 17-én, szombaton 10 órai kezdettel tartja tavaszi országos csendesnapját és évi rendes közgyűlését a Józsefvárosi Református Egyházközség templomában (Budapest VIII., Salétrom u. 5.). Szeretettel hívunk minden érdeklődőt.

HALÁLOZÁS

Isten akaratában megnyugodva, bár fájó szívvel tudatjuk, hogy *Czellecz Zoltánné Ordass Sára* március 19-én, életének 78. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Hamvasztás utáni búcsúztatása április 7-én 11 órakor lesz a kelenföldi evangélikus templomban (Budapest XI., Bocskai út 10.).

Szerettei

APRÓHIRDETÉS

Orgonacsere miatt eladó egy komplett 12 regiszteres, 3 manuálos Angster orgona, továbbá újszerű állapotban egy 2 manuálos, 31 regiszteres Laukhuff játékasztal, pedál, orgonapad. Cím: Római Katolikus Főplébánia, 6400 Kiskunhalas, Szent Imre u. 14. Érdeklődni *Kiss Benedek* gondnoknál lehet: 20/526-5470.

Keresztény nyelvi táborok Angliában. *www.gabonamag.hu.* Tel.: 20/886-8195.

Fizessen elő lapunkra!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból április 4-étől április 11-éig

VASÁRNAP

20.00 / Duna Tv
Feltámadás (olasz–francia–német filmdráma, 2001) (93')
Tolsztoj klasszikusnak számító történetében *Katyusa Maszlovát,* a prostitucióból élő lányt emberölés vádjával állítják bíróság elé. Az esküdtszék tagjai között ott ül *Dimitrij Nyehljudov* herceg is, aki megdöbbenve ismeri fel Katyusában egykori szerelmét, akit az ő meggondolatlan viselkedése indított el a züllés útján. A film második részét húsvéthétfőn vetíti a Duna Tv.

HÉTFŐ

10.00 / m1
Baptista istentisztelet közvetítése felvételről. Igét hirdet: Kulcsár Tibor lelkipásztor
10.04 / Kossuth rádió
Református istentisztelet közvetítése Makóról. Igét hirdet: Konrád Zoltán lelkész
11.00 / m2
Musica Hungarica
A Voces Aequales énekegyüttes műsora a nagyhét, húsvét liturgikus zenéiből
15.05 / Kossuth rádió
A pálosok sziklája
19.00 / Duna Tv
A kereszt művészete (angol ismeretterjesztő film, 2007) (53')
19.35 / Bartók rádió
A Philharmonia Zenekar és a herefordi kórusfesztivál énekkarának hangversenye

KEDD

9.30 / Duna Tv
Négyszögletű kerek erdő (magyar mesejáték, 2007) (19')
10.50 / TV2
Szökés Budára (cseh–szlovák–magyar romantikus dráma, 2002) (136')
14.35 / Kossuth rádió
Tér-idő (tudományos ismeretterjesztő műsor)
14.35 / RTL Klub
Eb a titka mindennek (amerikai családi film, 2006) (78')
20.00 / M. Katolikus Rádió
Őrjárat. Beszélgetések nemzeti örökségünkről
21.30 / m1
A királyért és a koronáért (francia filmdráma, 2008) (96') 1. rész
21.35 / Bartók rádió
Hang-fogó. Válogatás Buxtehude és Bach műveiből

SZERDA

13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…”
A református egyház félórája
14.00 / M. Katolikus Rádió
Valaki ír a kezeddel (versműsor) Örök húsvét
16.34 / M. Katolikus Rádió
Testvéregyházaink életéből
Jelentések a protestáns világból
20.00 / HBO
Hét élet (amerikai filmdráma, 2008) (123')
21.35 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne:
Kodály Zoltán: Missa Brevis
22.45 / Duna II. Autonómia
Bach: F-dúr toccata és fúga
Karosi Bálint orgonál
23.50 / m2
Angela (olasz filmdráma, 2005) (98')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
15.00 / Viasat History
A protestáns felkelés (angol dokumentumfilmsorozat, 2006)
15.55 / Duna II. Autonómia
A fiatalság színei (olasz életrajzi dráma, 2006) (102')
18.40 / Bartók rádió
A zenéről
IV. nemzetközi Bartók Béla zongoraverseny Szegeden
19.10 / PAX
A zsoltáros és a zsoldos (színházi felvétel) (38') Az Evangélium Színház előadása
21.30 / m1
Kísértések (színes, fekete-fehér, magyar filmdráma, 2002) (85')
22.30 / Duna Tv
Gadjo dilo – A bolond idegen (francia–román filmdráma, 1998) (97')

PÉNTEK

12.05 / Bartók rádió
Kenneth Gilbert csembalóhangversenye
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Bálint András színművész
16.45 / Duna Tv
Beavatás
Az emmausi vacsora
18.00 / PAX
Bach: János-passió
20.00 / M. Katolikus Rádió
Keresztény Közéleti Akadémia
Keresztény társadalmi elvek a gazdaságban
21.40 / m1
Párizs, Texas (NSZK–angol–francia filmdráma, 1984) (131')
21.55 / m2
XXY (argentin–francia–spanyol filmdráma, 2007) (86')

SZOMBAT

11.00 / PAX
Kerékpártúra egyháztörténeti utakon (útifilm)
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
A bölcsesség széke
16.45 / Mária Rádió
Mégis szeretni
Gyökössy Endre gondolatai a szeretetről
19.00 / Bartók rádió
Kapcsoljuk New Yorkot, a Metropolitan Operaházat
Mozart: A varázsfuvola
19.35 / m2
Vuk (magyar rajzfilm, 1981) 1. rész
21.35 / RTL Klub
300 (amerikai történelmi dráma, 2007) (117')
22.30 / m1
Lemming (francia filmdráma, 2005) (129')

VASÁRNAP

10.20 / m1
Evangélikus magazin
10.45 / m1
Evangélikus ifjúsági műsor
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo
Évszázadok egyházi muzsikája
15.34 / M. Katolikus Rádió
Gregorián énekek
15.55 / m2
Az igazi Micimackó (kanadai filmdráma, 2004) (89')
18.55 / m1
Magyarország választ
21.15 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete
Ismeretlen 14. századi szerző: Barcelona mise
Jacques Loussier: Fények – Barokk mise a 21. századból

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre. 1Pt 1,3 (Zsolt 34,2; Mk 16,1–8; 1Kor 15,1–11; Jn 20,1–10) Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt! Krisztus él, hitünk, reményünk él! Urunk, ezen a napon olyan fény ragyogja be a világot, amely minden szegletbe betűz, minden fagyos földet felhevít, minden szívet átmelegít. Széttört, beteg világ, beteg lelkek, halálos félelmek, fájó veszteségek, tört remények: nincs ereje halálnak, gonosznak rajtunk, emberek! Krisztus feltámadt, szava szól, ereje lüktetve áramlik szét tagjainkban. Hajtsunk térdet, fejet előtte, a győztes Úr előtt!

Hétfő
Hűséges az Úr, aki megerősít titeket, és megőriz a gonosztól. 2Thessz 3,3 (1Krón 29,12; Lk 24,13–35; 1Kor 15,12–20; Jn 20,11–18) Húsvét: indulás. Új élet, új kezdet. És ami a legcsodálatosabb: hogy nem egyedül kell ebben az új életben járnunk, hanem Krisztus az, aki előttünk megy. Nekünk csak annyi a dolgunk, hogy kövessük őt. Nem vagyunk elesettek, nem vagyunk egyedül, hanem vele együtt vagyunk. Mert hűséges, megerősít és megőriz. Ha rá figyelünk, és őt követjük, megújulásban lesz részünk. A feltámadott nyomában a távlatok kitágulnak. Örök életre van ablakunk. Nincs kötél, amely lekötöz, hiszen az Úr széjjeltépte. A Feltámadottat követve mi is frissen, üdén, fellelkesülten indulhatunk. Van hírünk, amit vinnünk kell!

Kedd
„Ha haragusztok is, ne vétkezzetek”: a nap ne menjen le a ti haragotokkal. Ef 4,26 (Péld 15,1; 1Kor 15,20–28; Jn 20,19–23) A haragvásból a vétek oly könnyen szárba szökken. Minden óra, minden perc drága ahhoz, hogy haragban, dühben teljék. S főleg: vétekben! Hányszor megfogalmazták már ezt a páli tanácsot személyiségépítő vagy pszichológiai könyvek. Engedjük el a haragot. Bocsássunk meg. Béküljünk meg. Megnyugvásunk, harmóniánk érdekében s a másik ember felé való nemes gesztussal kérjük/fogadjuk a bocsánatot. Nekünk, akik kegyelmet kaptunk, megbocsátást, hogyne kellene megbocsátanunk, bocsánatot kérnünk? Húsvét hetében mi lehetne számunkra aktuálisabb üzenet, mint ez?

Szerda
Lelkem köztetek marad! Ne féljetek! Hag 2,5 (Jn 16,7; 1Kor 15,35–49; Jn 20,24–31) Vannak családok, ahol az elhunyt kisgyermek emlékét úgy őrzik, hogy fotókkal van tele a lakás, a szobáját érintetlenül hagyják, játékaival, tárgyaival is próbálják őt „maguk között tartani”. Talán így könnyebb számukra? Mert az elengedésre még nem értek meg? Hiszen a földi elengedés, egyfajta magány, része sorsunknak. Csak egyvalaki nem hagy minket soha el. Isten számtalan ígéretet ad, hogy Lelke által velünk, köztünk marad. Haggeusnál így szól: mikor kijöttetek Egyiptomból, megígértem, lelkem köztetek marad. És Jézus János 14-ben mit ígér? Nem hagy minket árván, eljön hozzánk. Húsvét után máris pünkösd felé nézhetünk. A Szentlélek Isten Lelke legyen velünk, és vezessen, hogy sose legyünk magunkra hagyottak, árvák.

Csütörtök
Uram, miért állsz oly távol, miért rejtőzöl el a szükség idején? Zsolt 10,1 (Jn 11,32; 1Kor 15,50–57; Jn 21,1–14) A legsötétebb és leggyászosabb életszakasz bármikor rászakadhat az emberre. S gyengeségünkben azonnal összeomlunk, ha „Isten napfogyatkozását” *(Pilinszky)* éljük át, mint ennek a zsoltárnak az írója valamilyen nagy bajában. Sírunk, mert az igazság elrejtezik a szem elől. De az az Isten, aki a húsvét sírkövét is elhengerítette, maga felé hív, maga felé térít. Nem áll távol az Úr egyetlen hozzá kiáltótól sem.

Péntek
Mindennapi kenyerünket add meg nékünk ma. Mt 6,11 (Zsolt 104,27–28; 1Kor 5,6b–8; Jn 21,15–19) Lehet, hogy gazdasági válság kellett ahhoz, hogy a jólétben, pazarlásban élő világ megtanulja becsülni azt, amit korábban észre sem vett? A szűkebb-tágabb értelemben vett mindennapi kenyeret? Ma egyre többen inkább otthon, kemencében sütik meg az aznapra valót. S nem dobják ki a maradékot. Sőt odaadják a szomszédnak, aki esetleg rászorul, vagy egy ismeretlen szegény embernek. Milyen mély tanítás a *Miatyánk* ezen kérése! Add meg – vagyis mindent, ami alapvető az életben, fentről kapjunk. Nekünk – azaz ne csak nekem, hanem ha kérek, kérem azt másnak is, hiszen nem önzésre, hanem testvéri szeretetre kell törekednem. Ma – mert bízom az Istenben, aki holnap is megadja, ami kell. Tanuljuk meg hálával venni…

Szombat
Krisztus mondja: „Ha ti megtartjátok az én igémet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot, és az igazság megszabadít titeket.” Jn 8,31–32 (Zsolt 119,45; 2Tim 2,8–13; Jn 21,20–25) „A megbocsátás öröme tette, hogy nemcsak szenvedései szűnését érezte hirtelen, de olyan lelki nyugalmat is, amilyet régebben sohasem tapasztalt. Ugyanaz, ami szenvedéseinek volt forrása, egyszer csak, úgy érezte, lelki öröm forrásává vált; ami megoldhatatlan volt, amikor elítélt, vádolt és gyűlölt, egyszerű lett és világos, amikor megbocsátott és szeretett.” Nagy erejű leírás ez *Tolsztoj* egyik főművéből. Egy ember felismeri, hogy a megbocsátás, az ige, az igazság felszabadít. Bár a mi életünk regényének lapjaira is ilyen sorok íródnának!

■ Kőháti Dóra

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).
Rovatvezetők: Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 210144